

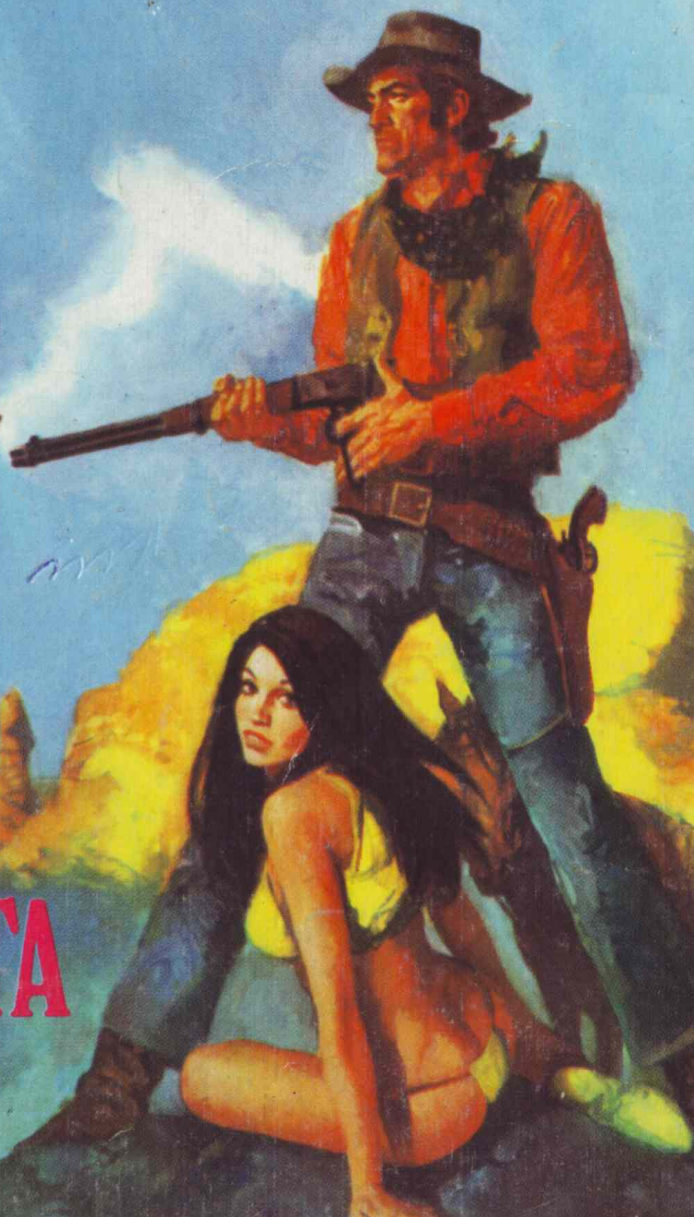
EMERSON DODŽ

**DOK
HOLIDEJ**

CENA 40 DINARA
BROJ 157

DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

**PUT
DO
ZLATA**

★ **DOK HOLIDEJ** ★

EMERSON DODŽ

PUT DO ZLATA

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

EDICIJA WESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 157

Glavni i odgovorni urednik:
Svetožar TOMIĆ

Urednik:
Zorka CIRIĆ

Naslov originala:
Emerson Dodge
THE HARD WAY

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Ferenc BARAT

Korektori:
Iren MENGL
Julijana KARDOS

Stampa: 12. VII 1984.
Tržište: 20. VII 1984.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvođe Mišića 1. Glavni i odgovorni urednik: Svetožar TOMIĆ. Urednik: Zorka CIRIĆ. Naslov originala: Emerson Dodge — THE HARD WAY. Copyright: UNIVERSUM PRESS.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodina, broj 413-279/73, od 10. maja 1973. godine.

Dok Holidej je uvek spavao lakim snom. To mu je bila navika kao što mu je bila navika da nikada, pa ni onda kada spava, ne bude bez svog „koita“ sa drškom od slonove kosti, ili da prilikom boravka u nekom ozloglašenom gradu na granici nikada dva puta uzastopce ne prolazi istom ulicom. Čovek koji dugo vremena živi na Divljem zapadu mora steći te navike, a ako ih ne stekne ili zaboravi na njih, onda obično ne živi dugo. Dok Holidej pak nije želeo da umre mlad i zato se uvek pridržavao onoga što su mu iskustvo i urođena predostrožnost nalagali.

Ovoga puta nije bio siguran šta ga je probudilo, ali se pridigao na lakat i nakrivljene glave oslušnuo. Znao je samo da je nešto poremetilo uobičajenu, dobro poznatu tišinu pustinjske noći.

Vatra je gorela plamićima koji su dogorevali i po tome je zaključio da bi moralo biti negde oko tri ili nešto više ujutro. Po slabom odsjaju crvenkastih plamićaka mogao je da razazna svoju opremu brižljivo složenu pored zida litice, i to sedlo, torbu, bisage i pušku. Svuda oko njega inače vladala je još uvek tama i mogao se čuti samo poneki dašak nemirnog pustinjskog vetra kako žuboreći šuška sitnim zrnima peska i pomera suhe grančice krčljivog rastinja.

Ubrzo su ga oči nabolele od ne-

prezanja dok je špartajući pogledom po tami osluškivao da li će se šum ponoviti. Kada je od Lakih Springsa pošao preko Slane pustije da prećicom stigne do novih rudarskih naselja na jugozapadu, znao je da to neće biti lak put. Ali, u njegovoj prirodi ležala je želja za neispitanim novim putevima, za predelima koje niko nije video i koji su mu posle zadimljenih saluna i napetih dugotrajnih partija pokera bili pravi melem, odmor od psihičkih napora i strepnji da svakog trenutka kroz leptirasta vrata može ući neki mladić usijane glave i izazvati ga na dvoboj, sve zato da bi stekao besmrtnu slavu i da bi konačno dobio nešto sasvim suprotno: šest stopa dugačku hamku i potpun zaborav. Znao je, dakle, da ga i u otvorenoj pustari vreba opasnost, ali ta opasnost bila je manje lična, manje usmerena na njega kao Doka Holideja, a više kao na svako drugo ljudsko biće i zato mu je bila podnošljivija. No davno naučeno pravilo da valja spavati otvorenog oka i biti krajnje oprezan važilo je i ovde kao i drugde. Slana pustinja je bila surov svet podjednako za ljude kao i za životinje. Besplodna, načičkana ostrim planinskim vrhovima, ispresecana lancima okomitih litica, jedva da je dopuštala krčljivom rastinju da preživi. Takva surova zemlja radala je surove ljude, a

surove ljude valjalo je spremno dočekati.

Tada se šum opet čuo. Šum slab, koji jedva da je nadjačao šum vetra, ali nepogrešivo poznat uhu čoveka sa Divljeg zapada. Negde dalje u nekom kanjonu udar konjskog kopita o tvrdu stenu odjeknuo je jedva čujno, ali je u Holidejevom uhu taj šum odjeknuo jasno kao zvonjenje zvona.

Bez ikakvog traga umora i sanjivosti u pokretima, Holidej je tiho ustao i pripasao opasač sa revolverom koji mu je ležao pored uzglavlja. Sagnuo se i uzeo sa zemlje „vinčesterku“ kalibra četrdeset četiri i pri dodiru sa hladnim čelikom Holidej se potpuno rasanio. Na prstima, kao da se prikrada, pošao je korak-dva prema ivici ravne pločaste stene iznad koje se širila ista takva kamena nadstrešnica. U uzanim pantalonama i pripijenoj košulji izgledao je vitak i gibak kao neki indijanski ratnik sa kopljem u ruci.

Do tog momenta gusta tama pustinjske noći ustupila je nešto malo pred prvim sivkastim predznacima dolazeće zore. Spustivši se na kolena i ruke, stopu po stopu otpuzio je do niskog prirodnog grudobrana koji je stena sama od sebe činila pre nego što bi se teren dalje nastavio kao meko peščano tlo. Iza tog niskog grudobrana tlo se lagano u blagoj krivini spuštalo do dna jedne jaruge. Dignuvši opretno glavu Holidej je izvinio i pogledao naniže. Kanjon je još bio potpuno obavijen tamom. Šum vetra je bio sve tiši, što je u pustinji bio uobičajeni predznak jutra. Začuo je rzanje konja i pogledao u pravcu male čistine uskovirane vi-

sokim liticama, na kojoj je pored izvora pasao njegov konj.

Sasvim tiho, da ga ne oda škljocanje mehanizma, Holidej je pokretom ručice ubacio metak iz magacina u cev „vinčesterke“, ne prestajući pri tome da pogledom prodiere u tamu. Nije verovao da je taj noćni konjanik neki pustinjski paco, kako su obično nazivali kopače zlata kojih je u tom kraju Slane pustinje bilo nekoliko, jer su svi oni dobro znali da na tom mestu u divljini nikakav noćni posetilac nije dobrodošao. Da li su to možda bili Indijanci? Ta mogućnost je postojala mada on za dva dana putovanja kroz pustinju nije primetio ni jednog Apača, Sijuksa ili Čejena; govorkalo se u pokrajini da su se crvenokošci okupljali negde u planinama i da su se pripremali da naprave neku gužvu. Ali i ako ih je bilo, oni nisu imali mnogo razloga da se kreću noću. Holidej je pretpostavljao da su u pitanju pljačkaši, belokoži pljačkaši. Događalo se povremeno da neki rudar u pustinji natrapa na bogatu zlatnu žicu, a pljačkaše i ubice ništa nije privlačio više od sjaja žutog metala.

Sivkasta svetlost zore bila je sad nešto jača i Holidej se nečujno prebacio preko kamenog grudobrana i nešto puzeći a nešto čučajući, počeo da se šurja prema izvoru trudeći se da u hodu ne pričini nikakav šum koji bi ga mogao odati.

Bio je negde na polovini puta kada je njegov konj ponovo glasno zarzao. Istog momenta Holidej se priljubio uz zemlju. Konj je vreo isto toliko koliko i pas čuvar kada se u blizini nalazio neki drugi nepoznat konj.

Opružen na zemlji iza jednog tr-

novitog žbuna, Holidej je spustio cev „vinčesterke“ na jednu stenu i tako nepomično kao gušter na suncu stao da čeka. Čutljivi dugi minuti lenjo su se vukli i napetost u njemu je rasla. Znao je sasvim sigurno da tamo među kaktusima i stenama ima nekoga, i činjenica da se taj neko ili neki skrivao i da tako dugo nije davao nikakvog znaka od sebe išla mu je na nerve.

No, čovek sa Divljeg zapada ako ne bi imao beskrajnog strpljenja ne bi ni bio čovek sa Zapada, i nekih desetak minuta kasnije Dokovo strpljenje bilo je nagrađeno kada je između dve stene na obližnjem brdskom prevoju ugledao neko jedva primetno kretanje.

Ma ko ili ma šta da se tamo nalazilo, skoro istog trenutka je nestalo sa domaka pogleda. Ali, Holidej je sada znao mesto gde se taj neko nalazi i nije se ni trenutka dvoumio. Ustao je sa mesta gde je ležao i pognut obišao oko izvora ne pričinjavajući nogama nikakav šum na glatkoj steni. Zatim se uputio uz blagu padinu na zapadnoj strani jaruge prema jednom prorezu na brdskom prevoju od kojeg je plitka vododerina vijugala ka dnu jaruge. Dok se penjao prema prevoju, u sećanju mu je oživeo sličan događaj kada su ga nenajavljeni noćni posetioci neprijatno iznenadili. Bilo je to pre tri meseca. Dvojica bandita, jedan belac i jedan Meksikanac, pokušali su da se ušunjaju u njegovu sobu u prizemlju jednog nazovi hotela u kojem je ostao da prespava ostatak noći posle uspešno završene partije pokera iz koje je izašao bogatiji za nekoliko stotina dolara. Bili su neprijatno iznenađeni kada su naletekli na naperen „kokt sređivač“. Oče-

kujući eventualni napad, Holidej je u krevet stavio improvizovanu lutku a sam je ostao da spava u fotelji u uglu. Pošto nisu prihvatili njegov poziv da bace oružje već su pripucali, Holidej je morao da im odgovori istom merom i sutradan je gradski ukopnik imao nov nepredviđen posao, a Holidej tanku ogrebotinu na čelu.

Bio je to sumov svet.

Stigavši do proreza na prevoju prillegao je na trbuh i počeo puzati, pazeći da pri kretanju ne otkotrlja sitne kamenčiće. Iz tame su se pred njim ukazali kaktusi i u jednom useku, stotinak metara daleko niz kanjon, ugledao je vezanog jednog konja.

Jedan čovek?

Holidej je osetio da su mu usta suva. Ako bude morao ubiti tog čoveka, ali pomisao na to nije mu donosila užitak. On je bio čovek koji je uvek nastojao da to izbegne i ispunjavao ga je bes prema ljudima koji mu nisu ostavljali mogućnost drugog izbora. Želeo je da ga ljudi ostave na miru, ali mu to nije često uspevalo.

Tada je ugledao i čoveka. Neku krupnu osobu opruženu na brdskom prevoju, koja je gledala u pravcu mesta gde se nalazio njegov večernji logor. Ta hulja je znala gde se ulogorio! Šta je onda čekao? Da li ga je čekao da se ujutru probudi, da ustane i da se na jutarnjem suncu protegli, tako da bi ga pri punoj dnevnoj svetlosti bez greške mogao ubiti i opljačkati? Kakav drugi razlog za čekanje je mogao imati čovek koji se tako prišunjao u mraku?

Neprimećen od uljeza koji ništa nije skratio, Holidej je stopu po stopu puno napred. Dešilo ih je naj-

pre tridesetak stopa, a zatim samo dvadesetak. Mada je svetlost još bila dosta oskudna, mogao je da razabere da je uljez krupan čovek. Znao je da ga sa svog mesta lako može pogoditi, promašaj bi bio velika slučajnost. Pa ipak, pomisao na to izazivala je kod njega gađenje i u njemu budila neki unutrašnji spontani otpor. Nije želeo da pred svojim nogama vidi još jednog mrtvog čoveka, čak i ako je to bio neki lupež ili zlikovac koji bi ga, sa mesta odakle ga je špijunirao, verovatno bez razmišljanja ubio. Možda ga je mogao uhvatiti živog, isprebijati i ubiti boga u njemu, a onda ga šutnuti u leđa i poslati ga da ide svojim putem, uz nadu da će idući put biti pametniji.

Možda bi mu to takođe moglo uštedeti trud oko kopanja groba.

Pomisao do koje je došao odmah je urodila plodom. Spustivši nečujno „vinčesterku“ na zemlju, Holidej je pružio ruku do bedra i izvukao „kolt“, ni jednog trenutka ne skidajući pogled sa siluete čoveka koja se nazirala u tami. Izvukao je „kolt“ i stisnuvši čvrsto šakom dršku, Holidej je skočio iz svog skrovišta brzinom divlje mačke.

Dok Holidej nije pričinio nikakav šum, ali je neko šesto čulo nagnalo snažnog čoveka da se odjednom bez uznoka okrene ka njemu. Dok je čuo prislušan prekid daha u njegovom grlu pre nego što je zadao udarac. Levom rukom zgrabio je uljeza za grlo, a desnom, sa sigurnošću zmije zvečanke u napadu, zamahnuo i svojom snagom spustio teški „kolt“ na određeni cilj. Izdignuti vrh uljezovog velikog ščira nije snagao snaga da

ublaži snagu strahovitog udarca. Začuo se šum kao kad se sekira zarija u deblo drveta i krupni čovek je mlitavo kolnuo.

Dok Holidej je ponovo zamahnuo „koltom“ da zada još jedan udarac, ali je zastao u pola pokreta. Sa glave njegovog protivnika kliznuo je široki sombrero i on je sa zaprepašćenjem otkrio dve iznenadjujuće činjenice.

Prvo, kada ga je Dok napao, uljez nije imao u ruci oružje. Već sama ta okolnost morala je zbuniti iskusnog zapadnjaka, ali je ta činjenica potpuno izbledela kao beznačajna pred drugom, koja je za Doka značila mnogo više.

Čovek koga je neposredno pre toga udario, Dok je dobro poznavao. Bio je to veliki Džim Kornel, a veliki Džim je bio možda jedini čovek u celoj državi koga je usamljeni Dok Holidej nazivao svojim prijateljem.

Veliki Džim Kornel nije bio čovek koji je uvek i svakome vraćao milo za drago, drugim rečima nije bio zloпамtilo. Jer da je bilo drukčije, onda bi grdno morao uzeti za zlo i uzvratiti teškom odmazdom udarac što mu je napravio čvorugu veličine jajeta na temenu koje je sad Dok Holidej brižljivo rashlađivao krpom navlaženom u hladnoj vodi.

— Za tebe sa sigurnošću mogu reći, dragi moj Holideje — rekao je krupni čovek nameštajući se bolje pored vatre — da ti život u gradovima i mešanje karata nisu oduzeći nimalo snage. Još uvek imaš dosta srži u kostima kad možeš tako jako da udariti.

— Sreća je da te nisam ubio, a to se moglo desiti da sam te udario i drugi put — promrmljao je Holidej, prikrivajući osećaj krivice nabusitim tonom glasa. Koraknuo je unazad i iscedio vlažnu krpu. — Kako se sad osećaš?

Kornel se bojažljivo pipnuo po bolnom mestu i na licu krupnog, trapavog, medvedolikog čoveka zaigrao je dobroćudan osmeh.

— Preživeću prijatelju — rekao je učiteljskim tonom. — Uvek si govorio da imam tvrdu glavu.

— Kada sam to govorio, nisam ni slutio koliko sam u pravu — rekao je na to Holidej i odbacivši vlažnu oplogu u stranu, prišao vatri. — Izgleda mi da ni jedan čovek koji se tako noću šunja prema nečijem logoru nema u glavi ni onoliko mozga koliko je imao kada se rodio.

— Možda — rekao je Kornel posmatrajući Holideja koji je seo pored vatre i primakao bliže lonac za kafu. — Nikada nisam ni pretenovao da sam mnogo pametan. Ali, mislim da sam ipak dovoljno bistar da se provučem kroz život — začutao je za kratko, a onda nastavio. — Dovoljno sam bistar da zaključim da si i dalje oštrog oka i uha i da se šunjaš kao Indijanac, stari moj. Reci mi da li ti uvek tako lako spavaš ili te sada nešto posebno muči nemirna savest?

Holidej se nije naljutio na ono što je smatrao za prijateljski prekor. Okrenuo se prema svom prijatelju i pogledao ga nešto mekšeg izraza lica.

— Zao mi je što se ovo desilo, Džime. Znaš kakav je život na Divljem zapadu. Svako je svakome vuk.

— Sve je u redu, shvatam te, a i

ja sam bio kriv. Trebalo je da budem oprezniji — rekao je Kornel na njemu svojstven dobroćudan način. — Hej, kafa zaista fino miriše. Uvek si bio majstor da spremaš odličnu kafu, koliko se sećam.

— A koliko se ja sećam, ti si uvek bio spreman da od te kafe popiješ dobar deo — odgovorio je Holidej sa osmehom, sećajući se onih dana kada su njih dvojica mnogo puta sedeli pored logorske vatre i pili kafu koju je on spremao.

Dok je natio kafu u limene lončice i dodao Kornelu njegovo lonče. Zatim se zavalio nazad na ležaj i stao u iščekivanju da Kornel nešto kaže. Još uvek nije znao šta je nateralo velikog Džima da se u to doba noći privuče kao lopov njegovom logoru, posle toliko meseci koji su ih delili od poslednjeg susreta.

Shvatajući da se od njega očekuje odgovor, Kornel je ipak čutao srčuci svoju kafu i s vremena na vreme klimajući glavom ozbiljnog izraza lica.

— Sve u svoje vreme, dragi moj. Dok, i sve po redu — rekao je na kraju tihim glasom. — Najpre o tome zašto sam ovako došao u tvoj logor. Možda to i nije bilo onoliko mudro koliko bi se moglo očekivati od starog prijatelja mog kova, ali koliko se sećam, poslednji put kada smo se sreli, ti si mi ispričao jedan događaj koji se odigrao neposredno pre našeg susreta. Neka dva Čejena došli su da ti traže vodu, a ti si na njih pripucao. Sećaš li se?

Dok je klimnuo glavom. Veliki Džim se dobro sećao. Ti Indijanci došli su samo dva dana posle dvojice bandita kojih se jedva spasao.

Tada je bio uhvaćen na prepad i drugu dvojicu dočekaao je nervoznom reakcijom, to je morao da prizna. Nije nameravao nikoga da ubije, ali mu se u jednom momentu učinilo da će Indijanci nasrnuti na njega i učinio je pogrešku. Kasnije se nije vredelo kajati.

— E, vidiš — nastavio je Kornel — imao sam neki predosećaj da se i meni nešto tako može desiti ako se nenajavljen pojavim u sred noći, pa sam zbog toga ostao prikriiven u očekivanju da sunce izgreje. Tek kada se razdani, hteo sam da ti se javim — dodirnuo je pažljivo čvorugu na glavi. — Izgleda da sam bio u pravu, zar ne?

— Predosećaj te nije varao — složio se Dok. — Ali, čini mi se da si ipak malo preterao što si mislio na te Indijance, to je sve — odmahnuo je kratko rukom. — Istina je da sam oprezan jer čovek nikad ne zna ko mu je za petama, ali ipak nisam nepromišljen, Džime.

— Oprezan, oprezan, to je ono što uvek moraš biti — rekao je Kornel zamišljeno, ne skidajući pogled sa Dokovog lica. — Gledajući te ovako, ponekad pomislim da je možda dosta pustolovnog života za tebe, prijatelju, šta misliš?

— Nisam o tome razmišljao — odgovorio je Holidej posle kratke pauze, ne želeći da ni pred starim drugom otkrije do kraja nit svojih razmišljanja. — Odgovara mi ovakav život.

— Sećaš li se još uvek one male Moli — zapitao ga je veliki Džim šeretski, prelazeći na drugu temu.

Moli. Pri pomenu njenog imena Dok Holidej se setno osmehnuo. On nije bio čovek koji se lako zaljubljuje, ali je lepa Moli Kon bi-

la izuzetak od tog pravila. Kada je poslednji karavan kroz Arizonu prispeo u Sendi Kros i doneo sa sobom vragolastu i neobuzdanu crnokosu i plavooku Moli, pustolov i kockar nije mogao odoleti njenom nesvakidašnjem šarmu. Ljubavna priča se začela, trajala je i što se nje tiče bila je verovatno i završena, ali je Dok još uvek nosio u sećanju njenu čarobnu sliku. Ona je sad verovatno bila srećna sa nekim drugim čovekom i on joj to nije zamerao, isto kao što nije mogao naterati sebe da iz glave i sećanja odagna njen blistav lik. Pretpostavljao je da će to sećanje živeti u njemu sve dok i on sam bude živ. No razgovor o tome sa velikim Džimom nije imao smisla i on se neposredno obratio svom posetiocu.

— Zašto si došao Džime? — obratio se velikom Džimu. — Svako ne zato da me čuješ kako govorim.

— Tu si naravno u pravu, prijatelju — rekao je Kornel sa privukom oduševljenja u glasu. — Ova poseta je čisto poslovna, a radi se o poslu za koji sigurno znam da ćeš biti zainteresovan — nagnuo se malo napred dajući tyme veći značaj svojim rečima. — U pitanju je izgubljeni Meksikančev rudnik, Dok. Od toga ti se čule uši, zar ne?

Svakom drugom čoveku verovatno bi se uši naćulile pri pomenu famoznog izgubljenog Meksikančevog rudnika, ali ne i Doku Holideju. On je doduše znao da su mnogobrojni istraživači i kopači zlata proveli mnoge duge tegobne mesece u planinama Veliki Rog u potrazi za famoznim rudnikom koji je godinama prkosio naporima svih tih istraživača. Dosta godina ranije, za vreme boravka u plemenu Apača,

Holidej je i sam često slušao o ljudima koji su dolazili da tragaju po planinama, ali koliko je znao, nikada niko nije bio nagrađen uspehom. Pretpostavljao je da Apači znaju gde se rudnik nalazi, ili da znaju bar približno mesto gde bi mogao biti, ali ih nikada nije pitao o tome iz prostog razloga što je shvatao da o rudniku ne žele da govore. Legenda je međutim govorila da negde u planinama Velikog Roga postoji neizmerno bogatstvo u zlatu koje samo čeka da neko srećan i mudar naiđe i ponese ga sa sobom. Mnogobrojni istraživači zahvaćeni zlatnom groznicom izgubili su godine života tragajući za njim, a nekada su gubili i sam život. Neki su pak blagovremeno odustali i sačuvali bar skalp na glavi. No niko ga nije našao. Ipak, verovalo se da blago postoji i pomisao na njega plenila je svakog živog stvora. Holideja je to pak više golicalo kao tajna nego kao pomisao o velikom bogatstvu.

— Šta je s tim rudnikom, Džime? — zapitao je Dok lagano.

— Imamo mapu — rekao je Kornel gordo. — Mapu rudnika zlata.

— Još jednu? To mora biti da je već hiljadita mapa. Čuo sam da u Feniksu ima jedno mesto gde se te mape štampaju i prodaju na stotine, a naivci ih kupuju po velike pare.

— Dok, jesam li ja čovek koji zna da obilazi zamke ili nisam?

— Mislim da jesi.

— Onda mogu da ti kažem da sam ovde zbog toga što smo se dopicali mape izgubljenog Meksikančevog rudnika. Prave mape.

Holidej se pogladio po neobrijanoj bradi. Mapa je zaista postojala. Jednom prilikom u Big Hornu raz-

govarao je sa jednim starijim kopačem zlata koji je tvrdio da ju je video. Čak mu je do detalja opisao njen izgled i sve što je na mapi ucrtno.

— Kako znaš da je to prava mapa? — zapitao je. — Gde je?

— Moj ortak ju je nabavio. On je nešto dalje odavde, na ulazu u kanjon.

Holidej se trgao. — Zar je još neko s tobom?

— Tako je. Zeb Heč čeka da mu dam signal da je sve u redu, pa će doći.

— Heč? Hoćeš da kažeš da si se udružio sa tom huljom i da si sa njim pošao da me tražiš? Do vraga, Džime, otišao si suviše daleko.

— Čekaj, stišaj se malo, prijatelju. Znam da ne gajiš prijateljstvo prema Zebu...

— To je suviše blago rečeno, Džime — prekinuo ga je Holidej gledajući netremice prema izlazu iz kanjona. — Video sam i čuo dosta o tom nevaljalcu da bih znao da je kvaran do srži kostiju. Da je lopov, to je sasvim sigurno, ali vrlo je verovatno da je sem toga i ubica i čovek sposoban za svako nevaljalstvo. I takav tip je tvoj ortak?

— Dok, priznajem da Zeb Heč nije sasvim čovek po mom ukusu i da bi za udruživanje sa njim bio nužan neki specijalan razlog. Ali, na drugoj strani ako izgubljeni Meksikančev rudnik nije specijalan razlog, onda mi ti reci šta jeste. Hajde, razmisli malo i stišaj se. Ako ništa drugo, pristani bar da razgovaraš sa njim i pogledaj malo njegovu mapu. To ti ništa neće škoditi.

— Reci mi u čemu je stvar, Džime? — zapitao je Holidej postavši

odjednom sumnjičav i prema starom prijatelju. — Ako ste ti i Heč u posedu te mape, zašto se onda niste uputili u planine, nego ste umesto toga prešli toliki put preko pustinje da biste našli mene?

Kornel je ustao i osetivši da je nastupio kritičan trenutak, zabrinuto se počeošao po potiljku.

— Reći ću ti sasvim otvoreno. Dok — rekao je. — Koliko znam, niko živ ne poznaje planine Velikog Roga kao što ih ti poznaješ. Zna se da si ti u tim krajevima proveo dosta meseci i da si se bratimio sa Brzonogim Jelenom, Maskalerosom. Verovatno da je to bio razlog što si izvlačio čitavu glavu i skalp. Što je još važnije, ti ceo taj predeo poznaješ kao svoj džep jer si s Apačima lovio po planinama. Konačno, boravio si i u starom dobrom Meksiku i kao učen čovek naučio si da čitaš španski, pa ćeš znati da se snađeš i sa oznakama na mapi. Sve u svemu, ti si čovek koji može završiti posao koji niko drugi ne može obaviti. Pomisli samo jednu stvar, momče. Možeš biti basnoslovno bogat. Ja i Zeb spremni smo da te primimo za punopravnog ortaka ako samo pristaneš da se udružiš sa nama i odvedeš nas do rudnika. Reci sad nije li to sasvim otvoreno i pošteno rečeno?

Holidej je ustao i zamislio se. Bez ikakve ograde ili izuzetka nije na svetu postojao čovek koji mu se manje dopadao nego Zeb Heč. Upustiti se s njim u bilo kakvu avanturu, samo po sebi je značilo već veliku dozu nepredviđenih opasnosti; otići sa njim u planine Velikog Roga, predstavljalo bi toliko rizičan poduhvat kakav on sigurno do sada u životu nikada nije preduzeo. Ipak, kao protivteža toj

negativnoj strani predloga stajao je Veliki Džim, kao pouzdan saradnik i prijatelj kakav se samo mogao zamisliti... Sem toga, sama po sebi avantura ga je privlačila zbog mnoštva apsolutno nepredvidljivih mogućnosti, ne govoreći pri tom o mogućnosti sticanja velike materijalne koristi koja nije bila za potcenjivanje. Ako bi se poduhvat uspešno završio, ono što bi se iz njega izvuklo bilo bi vredno najluđeg rizika koji je neki smrtnik ikada preuzeo...

Lepršave misli lagano su se suzile na jednu jedinu sigurnu tačku u toj zbrci raznih nesigurnih okolnosti — na mapu. Ako je u pitanju bila samo još jedna lažna mapa, kao što je očekivao, onda mu ništa neće smetati da Heču da nogu u leđa i da ga sa zadovoljstvom odstrani iz svoje blizine.

Ali, ako bi mapa bila prava...

Ispustio je dugačak, šuman uzdah, vagajući u mislima na jednoj strani život pun tegoba i duševnih preloma, ali dinamičan i ispunjen pustolovinama, a na drugoj život u luksuzu, obilju i svim mogućim udobnostima koje samo retko koji čovek može sebi da priušti.

Izbor u kome se nije bilo lako odlučiti.

Ipak, sve je zavisilo od mape.

— Dobro, dovedi ga ovamo, Džime — progundao je na kraju — ali opominjem te: za Heča bi bilo najbolje da dobro pazi na svoj gadan jezik. Ako to ne bude činio, može mu se desiti da dobije svoje, imao mapu ili ne.

Kornel ga je pogledao u oči i potapšao ga rukama po oba ramena.

— Ne brini Dok, ja sam pazio na Zeba i preparirao ga dok smo ~~ili~~ ovamo. Nećeš imati nikakvih

neprilika sa njim. Svestan je toga da je na kocki suviše veliki ulog.

Kornel nije čekao da mu se dva puta kaže šta da radi. Krupnim koracima odmakao se od logorske vatre, izvukao „kolt“ iz futrole i ispalio dva hica u vazduh. Odjek pucnjeva još je zamirao u brojnim kanjonima kada se na izlazu iz najbliže jaruge pojavio jedan konjanik i upitao se prema mestu gde su ga čekala dvojica prijatelja.

II

Zeb Heč se ništa nije promenio. Još uvek je nosio dugu neurednu čupavu kosu, a grubo koščato lice odavalo je čoveka koji nije davao ni pet para za umivanje, brijanje, lepo ponašanje i sve drugo što je odlikovalo ljude pristojnog društvenog položaja. Negde između četrdeset i pedeset godina star, Heč je bio krupan, zdepast, krivonog čovek, odeven u masno odelo od jelenske kože, koji je o svom desnom kuku nosio pripasanog svog jedinog prijatelja i koji nikada nije pokazao ozbiljniju nameru da krug prijatelja proširi. Ni na prvi pogled ljudima se nije dopadao taj čovek iz divljine, grub na jeziku, koji je zaudarao na nečistoću, i to je izgleda Heču sasvim odgovaralo. O njegovoj prošlosti i njegovoj ličnosti malo se znalo mada je Dok Holidej znao da je oženjen Indijankom i da su ga policijske vlasti u Oregonu tražile zbog zločina koji je tamo učinio. Jednom prilikom je u Big Hornu čuo primedbu nekog lovca bufala da bi radije delio šator sa zmijom otrovnicom nego sa Zebom Hečom, a sa tim mišljenjem Dok Holidej se u potpunosti slagao.

Dok Holidej i Zeb Heč su se sre-

li nekoliko puta i uvek je među njima došlo do nesuglasica i sevanja varnica. Što su trvenja ostala bez težih posledica trebalo je zahvaliti Doku Holideju koji se čuvao potezanja revolvera, sem u najbezizlaznijim situacijama. Prema tome, između ove dvojice nije postojala ni najmanja nit prijateljstva, no prijateljstvo i nije bilo razlog koji ih je toga dana sastavio. Veliki Džim Kornel je njihov susret opisao kao poslovni poduhvat, i Zeb Heč se sasvim poslovno ponašao kada je iz nabubrelog džepa svoje krznene jakne izvukao cilindričnu futrolu za mape i naglašenim pokretom je pružio Holideju.

Otvorivši valjkastu kartonsku futrolu, Holidej je iz nje izvukao požutelu mapu i raširio je na jednoj glatkoj steni ispred sebe. Mapa je zapucketala od krutosti. Papir je bio požuteo od starosti i atmosferskih promena i bio je iskrzan na ivicama. Na mapi je bio ucrtan teren koji je Dok Holidej dosta dobro poznavao, sa naznačenim pravcima i azivima upisanim grubim, nevešto pisanim slovima na španskom jeziku.

Mesto gde se nalazio izgubljeni meksikanski rudnik bilo je naznačeno slovom X i pretpostavljalo se da to mesto leži u planinama Velikog Roga. Toliko u najmanju ruku znali su svi tragači i istraživači tog čuvenog zlatnog nalazišta. Ali, Veliki Rog je bio skupina, velika skupina planina, teren u kome su zjapile ogromne duboke provalije, vijugavi ispresecani planinski putevi, slepi kanjoni iz kojih nije bilo izlaza i brze planinske reke u kojima bujice nikada nisu prestajale da teku jer su ih neprekidno pothranjivale vode otopljenih sne-

gova sa visokih vrhova. Mada je video dosta sličnih mapa, ovo je bila prva na kojoj je Holidej zapazio da je kao mesto rudnika bila upisana tačka na zapadnoj strani planina, a svi eksperti su uporno tvrdili da na zapadnom delu planinskog masiva ne postoji ništa sem nabacanog stenja koje je tu počivalo još od prvih geoloških epoha. Po njihovom mišljenju ništa nije nagoveštavalo da na toj strani može biti zlata.

Holidej lično nikada nije istraživao zlato na planinama Velikog Roga, ali je svojevremeno propešaćio dobar deo tog terena. Mada je tada bilo opasno zalaziti u predele koje su Apači smatrali svojim lovištima, nailazio je pokatkad na istraživače koji su tvrdili da je glupost tračiti vreme na zapadu planina i koji su se zbog toga uglavnom ograničavali na istočni deo. No, Holidej je odnekud naslućivao da oni možda nisu u pravu.

Za to njegovo mišljenje postojao je jedan dobar razlog, jedan tajni razlog. Nekad, pre nekoliko godina, kada je sam lovio u planini, naišao je na jednog starog Sijuksa koga je njegovo pleme po starom plemenskom običaju bilo ostavilo da umre u planini Veliki Rog. Holidej je doprineo da stari ratnik poslednje časove života provede udobnije i da lakše umre, i zbog toga je u znak zahvalnosti pre svoje smrti taj Sijuks rekao svojim grlenim jezikom da je dva puta u toku prethodne godine video jednog Meksikanca kako u toku noći krišom jaše opasnim putevima na zapadnoj padini planine.

Grozničavu čežnju i traganje belaca za teškim žutim metalom Indijanci su smatrali ludošću. Holi-

dej je pomišljao da je stari Indijancu priču o Meksikancu možda izmislio kao sredstvo da se poslednji put podsmehne jednom od vekovnih neprijatelja njegove rase. Pa ipak, verovao je da na samrti izgovorene starčeve reči nisu laž i da bi vredelo potrošiti nešto vremena u traganju tamo gde su svi ostali smatrali da bi traganje bilo čist gubitak vremena.

Nikada nikome nije rekao o tom svom saznanju i o rečima starog Indijanca, ali je i sada uporno verovao da bi to bio jedini put kojim bi se do rudnika moglo doći. Još uvek je smatrao da rudnik, ako uopšte postoji, treba da bude negde na zapadnim padinama planine, u oblasti koja je malo pretražena i koju je on poznavao bolje nego bilo koji živi belac...

— Dakle Dok, šta kažeš? — zapitao je Kornel nestrpljivo. — Je li mapa dostojna poverenja ili nije?

— On dobro zna da jeste — promrmljao je Zeb Heč. — Samo je lukav da to prizna.

Kornel je dobio Heču kratak pogled upozorenja, ali Holidej to nije zapazio. Sa puno pažnje studirao je mapu prelazeći prstom preko čudnih oznaka. Zbunjivalo ga je nešto što je na mapi video, i to oznaka na poslednjem delu puta koji je vodio od Blu Pika do tačke koja je označavala rudnik. Na mapi je bio ucrtan put tamo gde je on sasvim sigurno znao da puta nije bilo. No konačno, pomislio je, to je moglo biti zbog toga što ga on nije znao. Možda je to bio neki tajni put, poznat samo Špancima i Indijancima. Put skriven i još više veštački kamufliran od strane starog lukavog Meksikanca, koji je dvadeset godina proveo u njemu

kopajući snete i koji je na kraju umro pre nego što je stigao da se vrati u stari dobri Meksiko i da tamo proživi raskošno kao car. Stara priča o nezajazljivoj ljudskoj pohlepi.

Najzad je Dok digao pogled sa mape.

— Kako ste došli do ove mape, Heče?

— Čujte, Holideje — odgovorio je ovaj — rođen sam pod srećnom zvezdom. A u kom znaku ste vi rođeni... Možda ste i vi dete sreće?

Ostavivši mapu pritisnutu na stenu sitnim kamenčićima, Holidej se uspravio i udaljio nekoliko koraka od vetrišta. U njemu su se borili rastuće oduševljenje i skepsa. To sam pred sobom nije mogao prikriti. Nije bilo nikakvih pouzdanih garancija da je mapa bila prava, ali je on ipak verovao da jeste. Izgledala je kao prava, delovala je uverljivo, istinito. A mapa rudnika je morala postojati, to je bila opštepoznata činjenica. Ako je lukavi, cinični veteran istraživač planina verovao da je ta mapa prava, a on je očigledno to verovao, to je onda bila još jedna slamka na vagi u korist mišljenja da su u prisustvu istinskog dokumenta.

U svakom slučaju, mapa je služivala istraživanje, razmišljao je dalje Dok. Jedino pitanje je bilo da li je on sam želeo da pođe u traganje ili ne.

Preleteo je pogledom po vrhovima brda koji su se belasali na istoku. U svetu u kome se kretao bilo je malo topline i prijateljstva. Katkad bi se našla neka Moli Kon koja bi mu u svom naručju pružila zrnice utehe, ali te povremene luke spasenja bile su dosta retke. Opas-

nosti i razočarenja uvek je bilo mnogo više i biće ih dok je živ. Prema tome, ako bi ušao u neku novu avanturu, ne bi to bilo ništa novo i neobično. Istina, tamo gde je trebalo početi vrebale su sve vrste opasnosti koje čovek može da zamisli, a sem toga nisu se mogle zanemariti ni glāsine o indijanskom ustanku. Bilo da se dobije ili da se izgubi u Velikom Rogu, našao bi se u viraški velikoj opasnosti. Sem toga, morao je odlučiti da li stvarno želi taj treći deo blaga izgubljenog Meksikančevog rudnika. U podsvesti se uvek pribojavao velikog bogatstva, iako je ono nudilo ogromna iskušenja.

Okrenuo se i pogledao Kornela u lice.

— Znam da ćeš doneti odluku kakvu ti hoćeš, Dok — rekao je grdosija — ali se nadam da ćeš nam se pridružiti. Neću da krijem od tebe da mi je vrlo loše išlo otkako sam prestao da radim sa karavanima. To vreme je na žalost prošlo i ja sam od tada video više dana nego što sam pojeo ručkova. No, neka to ne utiče na tebe.

— Ovo je za tebe vrlo važno, zar ne Džime?

— Nešto najvažnije što sam ikada doživeo u životu, Dok — osmehnulo se — I smatram da ne bih ni mislio na sve to da nije bilo reči o tebi. Čim je Heč došao kod mene sa tom mapom bilo mi je jasno da mu je za odlazak na taj teren bio potreban najbolji čovek koji se može naći i znao sam, kao i on, da si to ti. No, pošto je znao da nisi baš prijateljski raspoložen prema njemu, on je dobro razmislio i odlučio da mene uključi u posao ako budem u stanju da tebe nagovorim

da nam se pridruži. Bistra hula, zar ne?

Holidej je bacio kratak pogled prema Zebu Heču koji je stajao u blizini vatre.

— To je jedina prava reč za nje-
ga, rekao bih — promrmľao je. —
A ako ja ne pristanem da se udru-
žim sa vama, znači li to da u tom
slučaju i ti otpadaš. Džime?

— Tako je dogovoreno, ortaće.

Još jednom je Holidej bacio po-
gled preko vrhova brežuljaka do
beličasto sivkastih stenovitih plani-
na od kojih ih je delilo ogromno
prostranstvo peska i kaktusa. Onda
se nasmejao i pružio ruku. — U re-
du, veliki Džime. Uključi me u
dogovor.

Veliki Džim Kornel je oduševlje-
no prihvatio i protresao Holidejevu
ruku. Bio je sretan kao kućence
koje je dobilo tihu mekanu kosku.

— Znao sam da mogu da raču-
nam na tebe, ortaće — rekao je ra-
dosno. — Hej Zebel! Dok je pristao.

— Znao sam — rekao je Heč
mirno hodajući krivim nogama pre-
ma njima sa mapom u ruci. — Sa-
mo budala bi odbacila šansu kao
što je ova, a on nije budala.

— Same još nešto, Heče — re-
kao je Dok. — Ovo neće biti pik-
nik i mi to obojica dobro znamo.
Ovakav poduhvat može se izvesti
samo na pravi način, a jedini na-
čin da se zna red je da se od sa-
mog početka počne po redu. Pre
svega, ovim poduhvatom komandu-
jem ja.

Hečove blede oči su blebsnule. —
Imate dosta hrabrosti, Holideje. A
ko je našao mapu, to ne znači ni-
šta.

— I ne govorimo o mapi. Sad
je o tome ko komanduje.
— Ili nema dogovora.

Kada je progovorio kroz stisnu-
te zube, na licu istraživača zlata
ogledala se čista neprikrivena mrž-
nja. — Još uvek letite na visoko,
kako mi izgleda, Holideje?

Dok je klimnuo glavom. — Više
nego vi Heče. Uvek je tako bilo i
biće.

— Čekajte malo, nema potrebe
za takvu raspravu — zavapio je
Kornel umirujućim tonom. —
Obećao si da ćeš se složiti sa svim
što Dok bude hteo, Zeb. Nemoj sad
da upropastiš sve tvojim brbljivim
jezikom, čoveče.

— Ko šta upropašćava? — grm-
nuo je Heč. — Ako hoće da izigra-
va gazdu, neka mu, neka bude —
izvukao je usta u kiseo osmeh. —
Imate li neko naređenje za poč-
tak, gazda?

— Da — rekao je Holidej. —
Ugasite vatru i počistite otpatke
dok ja odem da uzmem svog ko-
nja. Moj princip je da logorište
uvek ostavljam bezbedno od požara
i čisto.

— Za čoveka koji nosi odelo od
dve stotine dolara i cipele od pe-
deset dolara ta navika izgleda do-
sta čudna Holideje.

— O mojim navikama ja odluču-
jem, a vi ćete imati pravo da stav-
ljate primedbe tek kad vidimo bo-
ju tog vašeg zlata — odgovorio je
Dok. — Ovde odsada više nema
šale, Heče. Uradite ono što sam
vam rekao.

Bio je to test snage i supremaci-
je, i Holidej je pobedio. Sipajući
glasno psovka, Zeb Heč se sagnuo
i počeo da gasi vatru. Holidej ga je
posmatrao kako na ugljevlje sipa
ostatke iz lonca za kafu, a onda se
okrenuo i namignuo Kornelu.

— Ovaj svet je pun vojnika ko-

ji bi hteli da budu generali, veliki Džime — rekao je sa osmehom.

— Videćeš da je Zeb dobar čovek, Dok — tvrdio je Kornel uporno. — Dobar i pouzdan čovek koga vredi imati pored sebe kad dođe do opasnosti.

— Pored sebe možda, ali nikako iza leđa — odgovorio je Holidej. Udaljavajući se nije mogao da vidu izraz Kornelovih očiju. U tom kratkom magnovenju njegov stari prijatelj izgledao je opterećen krivicom i stidom za koji Dok ne bi znao naći pravi uzrok.

— Izvini, stari druže — prošaputao je Kornel za sebe — izvini, ali morao sam to da učinim...

U svojoj sobi u zadnjem delu salona „Buffalo Gejt“, Duk Menti je skinuo košulju i počeo da se brije. Sa ovalnog ogledala gledala ga je slika njegovog preplanulog lica sa crnim brkovima iznad usana, okružena talasastim kosom koja mu se spuštala do potiljaka. Kada se obrijao, umio je lice i navukao čistu svilenu košulju, prsnik sa cvetićima i futrolu za revolver koja mu je ležala ispod pazuha. Revolver u futroli bio je specijalni tip „benkera“ sa kratkom cevi, koji je odlično ležao ispod pazuha prikriven finim crnim širokim sakoom.

Zatim je našao čašu viskija iz flaše na pisatnom stolu i sasuo je sebi u grlo, bacivši pri tom pogled na veliku obojenu mapu na zidu iznad ormarića punog sitnih ukrasa.

Mapa je predstavljala oblast poznatu pod imenom indijanska teritorija koja je obuhvatala i planine Velikog Roga, i dok je pažljivo posmatrao mapu, oči su mu zasijale,

a na uglovima čvrsto stisnutih usana ukazalo se nešto kao nagoveštaj slabog osmeha.

Duk Menti je bio čovek koji je često mislio o novcu, a ovo rano veče u Babilonu zateklo ga je u razmišljanju o većoj sumi novaca od one koju je ikada video u svom životu. Taj novac mu je sada izgledao bliži, u svakom slučaju mnogo bliži nego što mu je izgledao nekoliko dana pre toga kada su Heč i Kornel došli u grad i rekli mu o svojim namerama da potraže zlato u planini Veliki Rog i da im je za to potreban čovek kao što je Dok Holidej.

Na vratima koja su vodila iz sporedne ulice začulo se kucanje i Menti je spustio ruku na dršku svog specijalnog „benker“ pištolja pre nego što je glasno rekao: — Napred!

Taj instinktivni pokret otkrio je mnogo o prirodi Duka Mentija, ne bez razloga smatranog za trenutno najbogatijeg i najuticajnijeg čoveka u Babilonu. Menti je posedovao salon, polovinu udela u hotelu, imao je delove u raznim drugim poslovnim poduhvatima i plaćao je dvadesetak ljudi na platnom spisku i oko tucе devojaka. Neki od ljudi na njegovom platnom spisku bili su revolveraši čiji je posao bio da se staraju o bezbednosti svog poslodavca. U ovom trenutku, kao i onda kada je sam obavljao mnogo teže i mnogo opasnije poslove, Menti se najviše uzdao u samog sebe i u svoju ubojitu veštinu rukovanja „koltom“.

Kada je u odaju ušao Luk Henri i učtivo skinuo šešir, njegova ruka se lagano udaljila od drške „kolta“. Henri je bio Mentijeva desna ruka, surov, neinteligentan Arizonac či-

ja je vernost svom poslodavcu bila van sumnje.

— Dobro veče, Duk — rekao je novodošavši osmehnuvši se. — Spremaš se za venčanje?

U normalnim okolnostima ovaj nedostatak poštovanja od strane podređene osobe izazvao bi grdnju i oštre reči od strane Mentija koji nije imao nikakvog smisla za humor. Ali, ti trenuci bili su sve drugo samo ne normalna vremena i Menti je dopustio da primedba njegovog adutanta o skupocenom odelu prođe samo sa njegovim blagonaklonim osmehom i pokretom ruke kojim je pokazao na bocu sa pićem.

Henrija nikada nije trebalo dva puta nuditi. Spuštajući se na niski taburet, nalio je sebi čašicu žestokog pića, progutao ga jednim gutljajem, a onda se zakašljao i obrišao suzne oči.

— Do đavola Duk, uvek zaboravljam da ovo nije isti kvalitet pića kao onaj koji prodaješ naivcima u salunu.

— A ja tebi uvek moram da kažem da viski treba piti malim gutljajima, a ne žderati kao pivo — Menti je govorio lenjo, otežući, i pri tome je zavukao prste obe ruke u džepove prsnika. Digao je obrve upitno do pola čela. — Dakle?

— Sve ide kao podmazano i ne može biti bolje gazda — obavestio ga je Henri kratko.

— Jesi li govorio sa Kornelom?

— Naravno da jesam, razgovarali smo pre manje od pola sata. Uhyatio sam ga na putu prema hotelu.

— Holidej vas nije video?

— Naravno da nije, Duk. Zar misliš da bih rizikovao da celu

stvar dignem u vazduh u ovom trenutku?

— Šta je rekao?

Henri je namignuo. — Sve ide ne može biti bolje, kao što sam već rekao gazda. Holidej je pristao da se uključi u ortakluk i da nastupi kao vodič.

Menti je počeo da šeta u krug po sobi i na njegovom licu za to vreme lebdeo je zadovoljan osmeh. Njegova ramena koja su i inače izgledala široka, u crnom sakou ispod koga se krio revolver izgledala su još šira. Bio je skoro sasvim siguran da je dolazak Holideja, Heča i Kornela zajedno nagoveštavao da je prva faza njegovog brižljivo smišljenog plana uspeła. Sada kada je Henri to potvrdio, mogao je sebi pustiti na volju i do kraja uživati u svom uspehu.

— Ako mi nećeš zameriti što sam otvoren, Duk — rekao je Henri — izgledaš jako zadovoljan sobom.

— Ima li nekog razloga da ne budem?

— Ne, nema ni jednog. No, još uvek ne mogu tačno da smislim kako si naterao Kornela da se upusti u ovaj poduhvat. Hoću da kažem, znam da je u teškoj situaciji, ali nikada nisam verovao da će se okrenuti protiv svog starog prijatelja Holideja.

— I ne bi se okrenuo. U svakom slučaju, ne preko određene granice. Kornel zna da će se i ja uključiti u ortakluk i da će tražiti svoj deo u bogatstvu izgubljenog rudnika, ali ne zna da će Holidej biti isključen — njegove tamne oči su bleznule. — Postoji i takva stvar kao što je poštenje, Luk.

— Mudro gazda, veoma mudro. Ali znaš, pošto sam još jednom do-

bro zagledao Holideja kada je ostavljao svoga konja u štali, došao sam na pomisao da bi možda ipak bilo lakše ako bi njega uključio u podelu. Hoću da kažem, ako nas on dovede do izgubljenog Meksikanca, šta bi škodilo i kome bi smetalo ako bi i njemu bacili neki komadić zlata?

— Smetalo bi meni, mister.

Luk Henri je mudro zaključio da na tom odgovoru treba da ostane i prekinuo je dalji razgovor. Znao je da su Menti i Dok Holidej već dugo vremena neprijateljski rasploženi jedan prema drugom, čak i onda kada su u pitanju bile žene. Nikada nije mogao jasno da shvati zašto je Menti toliko mrzeo čoveka koga je inače u mnogo čemu nadmašao. Kao prvo, Menti je bio vrlo bogat sa perspektivom da bude još bogatiji, a Holidej je živio od danas do sutra. U očima Luka Henrija bogatstvo je bila prednost koju Holidejev lep izgled, uspeh na kocki i kod žena, i veština baratanja, revolverom nisu mogli zaseniti. No, bilo je dosta toga u njegovom gazdi što nije znao niti je razumeo. O Dukku Mentiju pričalo se dosta. Govorkalo se po Babilonu da on svoje poslove završava beskompromisno i bezobzirno, a ponekad čak i grubo, i Henri je pretpostavljao da otuda i potiče njegova mržnja prema nekim ljudima iako je njemu lično izgledalo da bi bilo mnogo jednostavnije na zgažene ljude zaboraviti.

U ođaji je postepeno sve više preovladavala tama. Henri je krenuo šibicu i pripalio lampu sa bakarnim abažurom. Kao da je to bio signal, sa one strane vrata a sa-

nu odjeknuli su prvi akordi klavira.

— Čini mi se da je to zvuk koji će nam nekoliko sledećih nedelja mnogo nedostajati, gazda — rekao je Henri skoro žalosnim tonom. On je po prirodi i navikama bio čovek otvorenog prostora, ali mu je ekspedicija u planine Veliki Rog bila nešto više od uobičajenog izleta u preriju nego što je to odgovaralo njegovom ukusu.

— Postoji samo jedna vrsta muzike koju u ovom trenutku želim da čujem, a to je zveckanje zlatnog grumenja, mister — rekao je Menti. Ispio je do kraja svoje piće i pustio čašu na sto. — Idi da pogledaš konje. Hoću da sve bude spremno za polazak pre izlaska sunca.

Henri je ustao i dodirnuo obod šešira prstom u znak pozdrava, a onda izašao napolje zatvorivši pažljivo vrata za sobom. Menti je rukama zagladio crnu kosu i sačekavši par trenutaka, izašao za njim u salon.

Tog trenutka barmen je završio sa pripaljivanjem velike lampe obešene za tavanicu i njena žućkasta svetlost razlila se velikom prostorijom. Na desnoj strani od Mentija nalazio se bar pored kojeg su stajali kaubojski leđima okrenuti njemu, a na ogledalu iza barmenovih leđa ogledala su se njihova gruba, umorna lica. Neki od njih su klimnuli glavom u znak pozdrava, ali niko se nije osmehnulo. Menti je uspeo da u Babilonu stekne autoritet, ali ne i naklonost ljudi, što je njemu sasvim odgovaralo.

Klavirista mu je mahnuo rukom dajući mu na znanje da ga je video i Menti mu je odgovorio takim ki-

manjem glave. Nagnut nad sto za igranje faroa stajao je Melou sa rukama skrštenim na grudima i kada je Menti prošao pored njega, rekao mu je par reči posle čega je Menti nastavio dalje do Ferera, bankara u drugoj hazardnoj igri, i Karsona koji je za zelenim stolom vodio igru pokera. Melou Ferrer i Karson bili su njegovi glavni oslonci u poslu i sva trojica će sutra poći sa njim na indijansku teritoriju. Ali, noćas u salunu Bufalo. Gejt posao će se obavljati kao i obično.

Menti nije predviđao da će Dok Holidej posetiti salun, ali ako bi se ipak pojavio, nije trebalo da vidi bilo šta što bi ga moglo navesti da nešto posumnja. Taj Holidej je bio inteligentan čovek, znao je izvući zaključak tako reći ni iz čega; umeo je da nanjuši stvari bolje od bilo koga drugog.

Menti je seo za jedan prazan sto u uglu na levoj strani od leptir vrata i digavši dva prsta uvis, pozvao jednog od konobara.

Na stolu se nalazio špil karata i on je počeo da ih slaže po broju i boji. Kad je završio slaganje, presecao je špil jednom, zatim još jednom i počeo da ih meša. Nabrao je obrve videvši rezultat te operacije. Karte su bile izmešane drugacije nego što je on hteo i zamislio se nije li na kraju krajeva ipak nervozan.

Konobar je prišao stolu i doneo mu piće, ali ga Menti nije ni pogledao, već je nastavio da slaže karte, preseca ih i meša kao i pre toga. Ovaj put karte su ostale spakovane onako kako je on hteo. Zadovoljno je klimnuo glavom i osmejuvši se uzeo čašu sa stola. Morao je sebi na neki način da do-

kaže da je hladnokrvan i smiren kao i uvek.

Menti je sedeo posmatrajući goste i slušajući poznate šumove i glasove ljudi koji su se prepirali, pili i smejali se. Usne su mu se izvile u prezriv osmeh. Nekada je mogućnost da poseduje svoju kafanu i salun bila njegova glavna, skoro nedostižna želja. Sada mu se to činilo samo kao jedan stepenik u usponu ka mnogo većim stvarima. Kada se ovo što je imao na umu završi, neće više morati da se meša sa sitnim pijancima, jeftinim ženama i neće morati da sluša muziku raštimovanog klavira. Od tada pa ubuduće, za Đuka Mentija postojaće samo najskuplje, najbiranije i najbolje stvari i doživljaji.

U tome trenutku vrata su se otvorila i u salun je ušao Rej Voterbi. Pomoćnik Luka Henrija nosio je šešir zabačen na leđa i prikopčan preko grla kožnim remenima, ali je uprkos svom uobičajenom izgledu njegovo lice bilo neobično ozbiljno kada je prišao Mentijevom stolu.

— Pred salunom vas čeka jedan posetilac, gazda — rekao je čovek pokazavši palcem preko ramena. — Mis Moli.

Menti je odmah ustao i izašao napolje da bi tamo zatekao Moli Kon koja je stajala na ivici verande.

— Moli — rekao je i približavajući joj se pružio svoju snažnu ruku — zar nešto nije u redu?

Ruka mu je ostala neprihvaćena, a crnokosa devojka ga je ispitivački pogledala zelenim, trepavicama zasenčenim očima. Bila je visoka i vitka, a moderno skrojena haljina i šešir sa ukrasom od cveća činili su da je Đuku Mentiju izgledala

kao najlepša devojka koju je ikada sreo.

— Da li nešto nije u redu? — zapitala je čudnim, uzdržanim glasom. — Možda i nije. Možda bi ti mogao da mi kažeš šta to nije u redu.

Menti se namrštio, ne shvatajući razlog njenog neraspoloženja.

— Čuj Moli, ne možemo ovde da razgovaramo. Dođi unutra kod mene u kancelariju i...

— To što će me neko videti pred salunom mene nimalo ne brine, sem ako tebe ne brine, Đuk — rekla je povukavši se van domašaja njegove pružene ruke. Digla je glavu za nekoliko santimetara. — Upravo sam maločas spazila Doka dole kod Rotela.

Menti je šumno duboko odahnuo. — Ah, to je dakle...

— Ne, to nije sve, Đuk. Ti dobro znaš da je između mene i Doka sve završeno.

Đuk je prekrstio ruke preko širokih prsa i od tog pokreta cev njegovog specijalnog pištolja pritisnula mu je rebra. — Voleo bih da verujem da je to tačno, Moli — rekao je dubokim glasom. — Ali, ne možeš osuđivati nekoga ako ponešto sumnja. Na kraju, trebalo je da se nas dvoje venčamo u januaru, a evo već smo u oktobru a još uvek nema ni reči o zvonjenju zvona za venčanje. Za to mora postojati neki razlog.

— Đuk, ni na kraj pameti mi ne pada da ovde razgovaram o venčanju sa tobom.

— Pa, ja sam te pozvao da uđemo unutra, medena — glas mu je postao mekši. — Hajde Moli, reci šta te muči ako ne onaj uobraženko?

Ona je okrenula glavu i pogleda-

la niz ulicu, otkrivajući fino krojen profil, jasno izražen pri svetlosti prozora saluna iza nje. Gledajući je Menti je osetio istu onu žarku želju da je ima koju je osetio i onog dana kada ju je prvi put video kako je išla trotoarom, ruku pod ruku sa Dokom Holidejem. Bilo je to jako osećanje, prijatno a istovremeno i gorko. Istisnuo je svog rivala iz sedla, ali ne zahvaljujući svojoj vrednosti već nečim drugom, verovatno sklopu činjenica koje je taj rival sam stvorio. Bilo kako bilo, Menti nije ubrao plodove te pobede, bar ne u potpunosti. Ženidba sa Moli Kon bio je jedan od malog broja ciljeva koje je Menti sebi postavio od svog dolaska u Babilon, a koji do sada još nije bio ostvaren.

Krupne zelene oči vratile su se ponovo do njega, ispitivačke, prodorne. — Đuk, šta se ovde događa?

— Ne znam šta misliš, Moli.

— Ti sutra odlaziš. Poslovno, kako si rekao.

— Tako je.

— A Dok je došao u grad sa velikim Džinomom i onim strašnim Hečom da bi pribavio šta mu treba za neku ekspediciju.

— Da li je zbog toga došao? Nisam znao. Ali, još uvek ne vidim nikakvu vezu, Moli. Na šta to ciljaš?

— To i hoću da mi kažeš, Đuk. Postoji li neka veza?

On se osmehnulo i odmahnuo glavom. — Znaš, nikada nisam mogao da shvatim ženski način razmišljanja. Samo zbog toga što se Holidej pojavio u gradu u isto vreme kada ja nameravam da se upustim u jedan krupan poslovni poduhvat, ti si došla do zaključka da tu postoji neka veza i da se nešto skriveno

odigrava — naglo se uozbiljio. — Moli, ako bilo ko zna šta ja osećam prema Holideju, to bi trebalo da budeš ti. Kada bih samo mogao, ja bih se klonio da tom skitnici priđem bliže od pet milja. Što se mene lično tiče, bio bih najzadovoljniji da je on zauvek ostao u toj pustari i da ga moje oko više nikad ne vidi.

— Sad mi je jasno.

— Šta sad to treba da znači?

— Znači da mi je jasno da nisi iskren prema meni.

— Ne razumem te, Moli.

— Onda ću pokušati da ti objasnim. Rekla sam Džuli Bentin u hotelu da sam videla Doka i ona mi je kazala da je pola časa pre toga videla velikog Džima u razgovoru sa Lukom Henrijem. Džuli mi je kazala da su prilično dugo razgovarali i da je taj razgovor, kako izgleda, bio vrlo ozbiljan. Posle toga, rekla mi je Džuli, videla je kako se Luk žurno uputio ovamo i ušao u salon.

— Pa šta? — promrmljao je Menti, ali je njegov ležeran izgled izgubio nešto od svoje sigurnosti.

— Pa eto šta, ponovo te pitam, Duk, šta se ovde događa? Sumnjam da postoji neka veza između Dokovog dolaska i tvog poslovnog putovanja i volela bih da znam kakva je to veza.

Krajnje ubedljiv kada je to htio, Duk Menti je uložio mnogo napora da otkloni devojčine sumnje, ali bez uspeha. Shvatajući da mu ne polazi za rukom ono što je htio, snežni vlasnik salona je osetio i zabrinutost i ljutinu u isti mah. Ljutinu zbog njene tvrdoglave upornosti, a zabrinutost zbog toga što je znala da mu Moli Kon nikada u potpunosti nije verovala

kada je Dok Holidej bio u pitanju. Napravio je ružnu grimasu. Povremeno mu se činilo da između njega i devojke lebdi Holidejeva senka i da je to razlog odlaganja njegovih ženidbenih planova.

Poželeo je tog trenutka da sav otrov svog besa izlije na Doka Holideja, ali se uzdržao. Ovaj trenutak nije to dozvoljavao, morao je biti vrlo smiren i vrlo pažljiv. I uspeo mu je da bude u najvećoj mogućoj meri razlozan dok joj je ponovo pričao sve o prirodi njegovog poslovnog puta, ekspediciji na indijansku teritoriju, koja bi trebala da uarta najbolji mogući put za dilažansu do armijske postaje u Fort Jalni. Na kraju joj je nagovestio da se, u slučaju ako bi njegov poduhvat ispao uspešan, nada velikoj materijalnoj dobiti, ali mu je još dok je govorio bilo jasno da mu ta priča neće proći. Moli Kon je u sklopu događaja slutila nešto što joj se nije dopadalo, a kada je htela, ona je mogla biti vraški tvrdoglava.

Kada je na kraju pokazala da nije spremna da prihvati njegova objašnjenja i uveravanja, učinio je ono što je sebi rekao da ne sme učiniti. Izgubio je strpljenje.

— Šta se do vruga događa u toj tvojoj lepoj glavi, Moli — zapitao je grubo. — Misliš da u rukavu imam neki plan da Holideju nešto naškodim? Zar to misliš?

Ona ga je pokajnički dodirnula po ruci. — Zao mi je, Duk — rekla je. — Ja te volim i verujem ti, dragi moj. Sve je ovo zbog toga što imam to čudno osećanje o Dokovom dolasku. Tu se mogu ništa izmeniti, jednostavno tako osećam.

— Ako već tako osećaš i ne veruješ mi, šta ja tu onda mogu?

— Možeš nešto, Đuk. Mogla bih ja poći s tobom.

On je pogledao zgranuto. — Šta?

— Često si mi obećavao da ćeš me povesti sa sobom na jedno od tvojih putovanja. Mogla bih sada poći, Đuk, i u tom slučaju ne bih sedela kod kuće i budalasto brinula zbog nečega što ne postoji, zar nije tako?

— To je ludost, Moli. Mi idemo na indijansku teritoriju. To nije mesto za žene.

— Glupost, Đuk. Ja sam odrasla na indijanskoj teritoriji. Još dok sam išla u školu, jahala sam sa troje dece Komanča pre nego što sam shvatila da su njihovi očevi spalili brojne karavane. Mogu da ti tvrdim da se ni malo ne bojim, ni Čejena ni Juta, pogotovo što ćeš ti biti pored mene da se staraš o mojoj bezbednosti.

Neki čovek u ogrtaču dugačkom do ispod kolena prošao je pored njih trupkajući nogama i dodirnuo rukom obod šešira u znak pozdrava, a onda prošao kroz leptir vrata u salun. Neka kola natovarena sirovim bizonskim kožama škripeći su prošla niz ulicu i uputila se prema putu koji je vodio ka severoistoku. Kolutovi dima iz Mentijsve tek zapaljene cigare lebdeći su u mirnom večernjem vazduhu i mešali se sa oblaci na fine prašine koji su još lebdeći na ulici od prolaska teretnih kola. Đuk Menti je napeto razmišljao.

Ta njena ideja bila je ludost, govorio je sebi. Opasnost na indijanskoj teritoriji bila je stvarna i velika. Indijanci su se komešali, blizila se zima, a zimske oluje i putovanje neprohodnim stazama kroz planine biće težak ispit za svakog čoveka a da ne govorimo o jednoj ženi. Sem

toga bio je tu i cilj ekspedicije koji se takode morao uzeti u obzir. Kada je Heč došao sa mapom i potražio Mentijsa kao jedinog čoveka sa dovoljno sposobnosti da organizuje grupu za tu ekspediciju, Menti je ceo plan vrlo brižljivo smislio. Taj plan je kao nužnost uključivao usluge najenergičnijeg i najiskusnijeg čoveka koga je on poznavao, to jest usluge Doka Holideja, ali ni na koji način nije uključivao i pomisao da iz tog posla Holidej treba da izvuče neku korist. Ako i kada izgubljeni Meksikančev rudnik bude otkriven, lavovski deo plena prigrabiće on za sebe. Holidej će iz toga biti eliminisan, po mogućstvu lukavstvom i prevarom, ili dimom baruta ako to bude potrebno.

Jedina osoba koju nije želeo da ima ni stotinu milja daleko od sebe kada lov na zlato bude počeo bila je ta divna devojka koja je stajala pored njega.

On se nije libio da to i kaže u uvijenoj formi i Molino lice se naobláčilo.

— Vrlo dobro, Đuk — rekla je hladno. — Ako odbliješ da me povedeš sa sobom i ako ne možeš da mi daš one garancije koje tražim, onda mi preostaje još jedino što mogu da učinim.

Kroz te reči provejavala je neka pretnja, a Menti po pravilu nije hteo da trpi pretnje. Ali, malo od njegovih životnih pravila moglo se primeniti na Moli Kon. Znao je da su neki ljudi smatrali da nije baš mnogo mudar kada je ona u pitanju i mada ga je to vredalo, nije mogao da porekne da u njihovom tvrđenju ima istine.

Zbog toga je rekao tiho. — Šta misliš time da kažeš Moli, želeo bih da znam?

— Moraću da pitam Doka šta se događa.

Menti je čvrsto stisnuo vilice. Bio je to razvoj koji u smišljanju svojih planova nikada nije predviđao. Zureći u devojkine tamnozeleno oči, mogao je da zamisli svu štetu koja bi iz te odluke mogla proizaći ukoliko ne bi brzo nešto smislio.

Odmah mu je bilo jasno da postoji samo jedan pravac kojim je mogao delovati. Uz na silu izmamljen osmeh, pružio je ruku i stavio joj šaku na rame odlučivši se na nešto što nikada nije mislio da učini.

— Jesi li zaista zabrinuta i da li zaista želiš da pođeš sa mnom Moli?

— Na oba pitanja odgovaram potvrdno, Duk.

— Kako te onda mogu odbiti?

— Oh, Duk — uzviknula je oduševljeno. — Da li to zaista stvarno misliš?

— Naravno. Prema tome zar ne bi bilo bolje da pođeš i da se spakuješ, medena. I primi savet jednog starog pustinjačkog vuka, ponesi sa sobom sve što imaš najtoplije.

Ona ga je poljubila i temperamentno mu stisnula šake, a u tome kako su njene zelene oči divno svetlucale Duk je našao kompenzaciju i nagradu za svoje muke.

— Oh, hvala ti, dragi — rekla je. — I da znaš, žao mi je ako sam ti bila... kako da kažem, dosadna. Sigurna sam da ćeš me razumeti.

— Zaboravi to, Moli — osmehnulo se Duk. — Ali, imaj na umu jedno. Ne želim da se približavaš Holideju. Ti si njega možda zaboravila, ali po onome što o njemu znam i što sam od drugih čuo on nije čovek koji se lako odriče svog plana. Jesi li me razumela?

— Volim samo tebe, Duk — rekla

je žurno, možda malo previše žurno, pomislio je. A onda se bez drugog poljupca zahvalnosti okrenula i udaljila onim svojim brzim lakim korakom koji je tako dobro poznavao.

Menti nije skidao oka sa nje dok ju je posmatrao kako se udaljava. Nije bio zadovoljan načinom na koji su se planovi odvijali, ali se utešio time što i najveći ljudi imaju svoje slabe tačke. Zelenooka Moli bila je njegova Ahilova peta.

Zatim se njegov pogled preneo na udaljenu siluetu Haus hotela i izraz njegovih očiju se promenio. Mislio je da je završio sa Dokom Holidejem time što je njegovu slavu zasenio svojim uspehom i bogatstvom i da ga je zbrisao sa liste ljudi neprikosnovenog ugleda kada mu je preteo Moli. No, Holidej je i izdaleka nastavio da emituje neki nevidljiv uticaj na njegov život. Moli je odbacila Holideja i izabrala njega, ali ipak nikada nije uspela da iz svog sistema srca i misli potpuno izbriše tog uobraženog čoveka. Duk Menti je znao da je to bio razlog što nije uspeo da devojkicu koju voli dovede pred oltar.

Okrenuo se i pošao prema salunu, ne primećujući da lagano i značajno klimava glavom. Tako se osećao u predvečerje najveće pustolovine svog života. Uz nešto malo sreće i uz pomoć svoje uobičajene temeljne bezobzirnosti, iz te pustolovine će izaći bogatiji nego što ikko može sanjati i sa Moli najzad osvojenom samo za sebe, a Dok Holidej će biti samo neprijatna uspomena koja će ubrzo izbledeti.

To je bio ulog za koji će ovoga puta igrati do kraja.

III

Jezivo zavijanje vukova koje je dopiralo sa padina planine Velikog Roga zvučalo bi ljudskom uhu kao neka jeziva tugovanka od koje su podilazili žmarci kada bi u blizini bilo nekoga ko bi to urlanje mogao čuti. Zavijanje se razlegalo niz padinu kroz ledeni noćni vazduh, odbijalo se od crnih, snegom pokrivenih planinskih litica sve do moćnih visoko izdignutih špiceva i dremljivih klisura koje su se ispod njih okomito spuštale, da bi nestalo i zamrlo u dubokim provalijama u kojima je već u oktobru bilo tako hladno kao da je decembar daleko odmakao.

Ali ni jedan čovek, ni crvenokožac niti belac, nije bio u blizini da čuje taj usamljeni urlik. Danima je već neprijatna ledena kiša šibala visine planina Velikog Roga, zbog čega je šačica poslednjih tragača za zlatom napustila svoje bivake i prešla na severne i istočne padine nešto niže i bliže podnožju planine gde su vetrovi bili slabiji.

Planinski vrhovi su stajali usamljeni, pokriveni snežnom kapom, udaljeni i neuhvatljivi kao da pripadaju nekom drugom svetu. Uvek su ti vrhovi gledali tako na duboke provalije i pošumljene visije obrasle omorikama, borovima i crvenolisnim kestenovima. Bili su imuni na promene i nasrtaje sićušnih mravolikih stvorenja koja su vekovima dolazila i odlazila tragajući za nečim, loveći, boreći se i ubijajući jedna drugo.

Ta stvorenja su vekovima dolazila i odlazila zbog nekih beznačajnih poslova koji su se ticali samo njih i mada su se iz godine u godi-

nu menjala, za vrhove planine Velikog Roga ona su uvek bila ista.

U dubokim skrivenim mestima planinskog masiva bilo je dosta toga za čim su ljudi žudeli: gvožđa, srebra, bakra i zlata. Ponekad su uspevali da iz nedara zemlje izvuku male količine onoga što su želeli, ali je to ostavljalo malo traga na iskonskoj, nepromenljivoj grdosiji. Dvaćdesetak godina jedan tamnoputi i izborni čovek koji je pušio orne meksikanske cigare i jahao malog čupavog magarca probijao se dublje u nedra planine nego što je to bilo koji čovek pre i posle njega uspeo, da bi iz nje crpeo njenu najbogatiju zlatonosnu žicu. No davno već kosti tog čoveka belele su se pod toplim letnjim suncem i zimskim snegovima. A da bi sačuvala svoju tajnu planina je razasula odrone zemlje preko utabanih staza koje je taj čovek napravio do svog rudnika, očigledno u želji da dovede do ludila sve one koji bi poželeti da posle tog Meksikanca pođu njegovim putem.

Pa ipak, ta erozija i odroni zemlje bili su samo puka igra slučajnosti. U tim događajima nije postojala nikakva namera, već je to jedino večnost oličena u planini htela da povremeno pokaže svoju strahovitu moć, da opomene ta sitna mravolika bića da će dugo, i onda kada od njih već davno bude ostao samo prah, ona i dalje biti tu neprikosnoveno ista i da će u zimskoj tišini i tada odjekivati urlik usamljenog vuka.

Ime koje su beli ljudi u očajanju dali najvišem vrhu Velikog Roga bilo je Opasnost i to ime je vrhu sasvim pristajalo. Ali, crvenokošci

su bili mudriji. Za njih su planina i vrh Opasnost nosili ime Večna planina.

Prohladan vazduh ranog jutra ujedao je Doka Holideja za ruke i lice dok je zatezao kolan svog velikog ždrepeca pred gradskom štalom. Kao i obično, ždrebac je napregao trbuh i Holidej je strpljivo sačekao dok je životinja ispuštila vazduh, a onda pritegao kolan još za dve rupe i provukao kaiš kroz sigurnosnu kožnu gajku.

Digao je glavu sa svog posla i osvrnuo se oko sebe. Heč je završio svoje pripreme i pripaljivao je svoju zemljanu lulu. Kada se duvan u luli zapalio, njegovo lice, za kratko obasjano rumenilom plamnička šibice, okrenulo se prema njemu.

— Jeste li spakovali zob? — zapitao je Holidej. Govorio je nabusito. Prvi put za šest meseci nije spavao dobro, iako je možda bio bezbedniji nego ikada za to vreme.

— Sve sam spakovao — došao je podjednako nabusit odgovor. — Imate li dovoljno metaka?

Holidej nije smatrao da je potrebno odgovoriti na to pitanje jer kada čovek polazi na indijansku teritoriju, municiju mora obezbediti čak i pre hrane ili vode.

Izvedivši cigaretu iz džepa pogledao je pored niza konja na osvetljenu glavnu ulicu. Babilon je još uvek spavao. Jedini znaci života bili su jedan mešavi pas lutalica i pijanac koji je hrlao na trotoaru ispod visoke nadstrešnice u blizini trgovine mešovitom robom.

Pola bloka dalje videla se fasada

saluna Bufalo Gejt. Prošle večeri, pošto su završili posao, Kornel i Heč su otišli u Mentijev salon da tamo nešto popiju i kupe nekoliko flaša pića za put. Njega nisu pozvali jer su znali šta bi odgovorio. Dok je popio tri viskija u salonu Crni šesir u tišini i sam, trudeći se da ne razmišlja o Moli Kon. Sad se više nije upinjao da zavarava sebe. Dobar deo njegovih misli bio je okrenut njoj. U tom gradu Moli je živela i radila i verovatno je tu u Mentiju našla ono što je tražila.

Znao je da će ga donekle povrediti povratak u taj grad, ali je bio oštiri nego što je očekivao. Prošle noći je u jednom kratkom momentu pomislio da će čak poći da je potraži, ne zato da bi s njom razgovarao, nego da bi je samo video izdaleka, da bi uverio sebe da je sa njom sve u redu. Sada je bio zadovoljan što je bio dovoljno pametan da tu želju izbije sebi iz glave. Jedini rezultat tog viđenja izdaleka bio bi još veći osećaj gubitka.

Crnokosa, zelenooka, lepa Moli...

Vratio se u mislima na poslednje dane njihovog susreta. Kada se karavan iz Santa Fe zaustavio u Babilonu i kada je sreo Moli, ljubav je procvetala na prvi pogled. Proveli su dve nedelje zajedno i ti dani su mu ostali u najdražoj uspomeni. No, idila se završila kada se pojavio jedan visok, snažan čovek širokih ramena, lepuškastog lica i kratkih crnih brkova.

Čim je video Moli, Menti je učinio sve da je zadobije. Uz zgodnu spoljašnost, laskanje i obećanja omogućili su mu da stekne izvesne pozicije. Razmišljajući sada o tome, Doku se činilo da su njegove šanse da zadrži Moli bile vrlo male.

On je bio lutalica, pustolov, čovek na rdavom glasu kao revolveraš, a nasuprot tome Menti je bio parajlija, čovek sa ružičastom perspektivom i uz to fizički zgodan. Pa i pored toga što je devojci ponudio brak, ona se kolebala. Suviše je volela Dokovu zagonetnu, pomalo krutu ali čvrstu, pouzdanu prirodu. A onda je Menti odigrao najjaču kartu koju je potajno spremao.

Tog događaja Dok se sećao kao ružnog sna. U partiji pokera sreća ga je neuobičajeno služila i dobitak se popeo do znatne sume. U jednom momentu jedan uzrujan gubitnik je skočio i Doka, koji je pre toga podelio karte, optužio da vara. Nekim čudom, i sada još uvek neobjašnjivim za Holideja, neko je pokupio karte sa stola i kada su karte složene, među njima se našlo pet kečeva umesto četiri. Sve oči su se tada okrenule ka Doku. Niko nije mogao da dokaže da je baš on ubacio tog keca, ali su svi sumnjali na njega. Igra se završila sramno jer su svi saigrači potegli revolvere i zatražili da im ulog vrati. Da bi se izbegao obračun, šerif mu je naredio da novac vrati i da napusti grad, što je Dok hteo ne hteo morao da poslušao. Posle toga nedeljama je u grlu osećao gorčinu i jed.

Dok je znao da mu je igra namještena i znao je ko mu je to učinio, ali je bio nemoćan. Još uvek se sećao Molinog izraza lica kada je došao da je pozdravi i već tada je znao da je Menti dobio igru. U njenim očima tada je pročitao žaljenje, nevericu i neprijateljstvo, neprijateljstvo zbog toga što je obmanuo njene želje. Ženska priroda zaista je čudna, u to se po ko zna koji put uverio.

Čak ni sada, Dok nije mogao da je osudi. On je bio žigosan kao luppež, a Duk Menti se pokazao kao bolji čovek. Činjenica da je Menti ovde u Babilonu postigao veliki poslovni uspeh dok je Holidej nastavio da luta Zapadom samo je potvrdila neumitnu logiku događaja koji su došli jedan za drugim.

Ako je Menti i u Babilonu postigao uspeh prevarama i lažima kao što je Holidej sumnjao, vrlo je verovatno da Moli o tome ništa nije znala. A možda je i znala, pomislio je Dok, ali ga je suviše volela da bi o tome vodila brigu. Ko zna...

— Dok?

Vizije uspomena nestale su u treptaju oka i on je ugledao velikog Džima Kornela pred sobom. Kornel se osmehivao.

— Bilo si stotinu milja daleko, Dok. Čini mi se da nisu bile baš beznačajne, zar ne?

— Šta?

— Tvoje misli, ortače.

Holidej je tek tada primetio da mu se cigara davno ugasila. Piknuo ju je prstom daleko od sebe i namestio opasač sa revolverom.

— Nisu vredele ni jednog prebijenog novčića. Džime — progundao je. — Jesi li spreman?

Kornel je pokazao rukom prema konjima. — Spreman, kao i uvek, Dok.

— Onda da krenemo.

— Dok.

Holidej je zastao. — Šta?

Kornel se zagledao u njega i posle dužeg ćutanja samo slegnuo ramenima. — Ništa, ništa što ne bi moglo da čeka, ortače.

— Da li te nešto muči. Džime?

— Ne. Zašto pitaš?

— Učinilo mi se da imaš nešto na umu, to je sve.

— Možda je to zbog toga što se sve više navikavam na ideju da ću kroz nekoliko nedelja biti bogat kao maharadža, Dok — osmehnuo se Kornel. Okrenuo se od Doka jer je jedan od tovarnih konja počeo da gura njegovog jahaćeg konja. — Hej, smiri se durljiva životinjo ili ću te maznuti ovim bičem, nemoj misliti da neću.

— Jesmo li završili sa sanjarenjem, Holideje? — dobacio je Heč sedeći u sedlu.

— Sve je svršeno — odgovorio je Dok preko volje i stavivši nogu u uzengiju vinuo se u sedlo. — Vi podite napred, Heč. Ne sviđa mi se da jašem ispred nekog kao što ste vi.

Heč je pljunuo u pravcu Holideja.

— Kako vi kažete... gazda!

Kavalkada je krenula, kavalkada od tri konjanika od kojih je svaki vodio po jednog tovarnog konja. Prvo praskozorje pretvorilo se sada u bledu sivkastu liniju koja se jasno nazirala iznad istočnog horizonta prema kome se jasno ocrtao obris grada. Konji su lagano išli zveckajući uzdama i opremom i frkajući s vremena na vreme dok su prolazili još uvek mračnom glavnom ulicom i dalje, pored niza skromnih kućica koje su se nastavljale jedna do druge sve do blizu mosta na reci.

Stare debele daske mosta potmule su odjekivale dok su prelazili preko njih i sada već daleko na zapadnom horizontu nazirale su se nejasne siluete pogurenih visokih planina.

Dok Holidej je prešao skoro celu milju pre nego što se okrenuo u sedlu. Zagledao se netremice nazad kroz hladno jutarnje sivilo i u

tom trenutku grad mu se učinio kao neki džinovski mauzolej u kome počiva njegova nekadašnja ljubav. Ljubav koja više nikada neće ponovo oživeti.

•

Hešu Kilronu trebalo je dosta vremena da se popne do izviđačkog mesta iznad lovačkog logora, jer je samo jedan pogrešan korak mogao značiti sigurnu smrt.

Kilrona su smatrali za najboljeg izvidnika na Mentijevom platnom spisku i niko nije dovodio u sumnju da je on najsposobniji od deseterice ljudi u ekipi. Bio je to omalen mršav čovek, uzanog lica sa tamnim očima koje su igrale kao na zejtinu i kao takav Kilron je trebalo da bude oko ekspedicije, dok je Duk Menti za sebe zadržao ulogu mozga.

Mesto koje je Kilron izabrao kao osmatračnicu uzdizalo se nekih osamdesetak stopa iznad jaruge u kojoj su se odmarali Duk Menti i ostali članovi družine. Njihov logor nalazio se zapadno od Babilona i nekih dvadesetak milja istočno od granice indijanske teritorije.

Bio je to drugi dan njihovog puta i grupa je napredovala vrlo lagano, ali sa razlogom. Nije bilo neophodno ići u stopu za manjom grupom koja je nekoliko časova pre njih napustila Babilon. Znajući u kom pravcu se Holidej uputio i budući oprezan čovek, Menti je Kilronu poverio odgovornost da tu grupu prate i da je ne puste da suviše odmakne.

Pre nego što je počeo penjanje Kilron je namazao lice i ruke prašinom tako da je sada bio iste boje kao i stene oko njega. Budući

dobar izvidnik, Kilron je uvek polazio od pretpostavke da ako on može nekoga videti, i sam može biti viđen ukoliko ne preduzme potrebne mere predostrožnosti. Kilron je svoju veštinu naučio od Čejena i to što je naučio više nego jednom spaslo mu je život.

Kilron je ležao udobno opružen na ravnoj steni dok su osamdesetak stopa ispod njega njegovi saputnici pokazivali znake nervoze. Mentijevi ljudi su znali da je u pitanju veliki posao i žudeli su da ga što pre okončaju. Duk Menti, međutim, sedeo je na čebetu prostrtom na bujnoj travi sa Moli Kon pored sebe i izgledao je savršeno zadovoljan. Oni koji su možda mislili da učešće žene u jednoj takvoj operaciji može doneti nesreću, bili su dovoljno mudri da to mišljenje zadrže za sebe.

Sunce je više od jednog časa plovilo nebom pre nego što su izvidnikove oči ugledale sitne tačkice koje su se kretale kroz preriju prema brdima. Izgledalo je da se kreću veoma lagano, ali je Kilron znao da je to samo varka zbog velike udaljenosti. Nije mogao da identifikuje jahače, ali je nabrojao šest konja i to mu je bilo dosta.

Mali izvidnik je sav zadimljen sišao sa svog izviđačkog mesta u logor. Otresao je prašinu sa kožne jakne i pantalona i prišao Mentiju.

— Sve je čisto gazda, ni traga od Indijanaca.

Menti je klimnuo glavom u znak da je shvatio jedva primetan izvidnikov mig, a onda je ustao i povukao Moli za sobom.

— Na konje ljudi! — doviknuo je i poveo Moli prema njenom konju.

— Ti si zaista zabrinut zbog tih

Indijanaca, Duk? — zapitala je penjući se na konja.

Menti se osmehnulo. — Ne mnogo, Moli. Nikada nisam poklanjao mnogo vere glasinama, a čak i da su se Indijanci spremili za pohod, mislim da će se sukobiti samo sa vojnicima a ne i sa drugima. No i pored toga volim da budem oprezan, čak i dvostruko više kada sa sobom imam nekoga tako dragocenog kao što si ti.

— Ne žališ više što sam te ubedila da me povedeš sa sobom. Duk? — zapitala ga je kad su pošli.

— Pogledaj na kolekciju ovih ružnih glava oko sebe i znaćeš moj odgovor, Moli. Naravno da ne želim. Bez tebe bi ovo putovanje bilo bes krajno dosadno.

Moli se osmehnula i izvesno vreme posle toga jahali su ćutke. Devojka je bila izvrstan jahač budući da je naučila da jaše skoro u isto vreme kada je naučila da hoda. Njena kobila, poklon od Mentija, bila je dugonoga, širokoprska životinja lakog hoda i ona je sedela u sedlu na njoj graciozno kao kakva princeza.

— Je li to put kojim bi trebalo da prolazi dilažansa, Duk? — zapitala je kada su se ukrstili sa jednom širokom peskovitom trakom terena.

— To je, Moli. Naravno, kao što vidiš, ucertavanje puta u ovom području nije baš jednostavno. Ono što će nam uzeti još više vremena, to je iznalaženje najbolje trase kroz planinu Veliki Rog.

— Zar ne bi bilo jednostavnije obići planinu?

— Jednostavnije bi bilo, ali zato i mnogo duže. U svakom slučaju, nameravam da put trasiram od postaje Indijan Stejšen do tvrđave Red

Forta. Tako bi sva trgovačka naselja i vojne posade bile povezane.

— Onda znači da nisi ozbiljno zabrinut zbog Indijanaca.

— Ne, nisam — slagao je glatko.
— Neću predložiti da radovi na trasi počnu pre proleća, a do tog vremena verujem da će vojska i Indijanci doći do nekog sporazuma. No, kad već govorimo o postaji, Moli, možda bi bilo dobro da se tamo zadržiš Heš smatra da mi može nacrtati trasu kroz planinu. Ja bih da to pogledam. No, to je najteži deo terena, a tamo može biti i Indijanaca.

— Pa, ja svakako ne bih želela da budem na smetnji.

— Ti nikada ne možeš biti na smetnji, ali bih ja bio mirniji ako bih znao da si bezbedna dok mi špartamo po planini.

— Kako ti kažeš dragi.

Menti je zapalio cigaru i povukao gust dim. Nije očekivao da će Moli tako lako pristati da ostane u postaji Indijan Stejšen dok oni završavaju pravi posao. No, sada mu se činilo da je ta mala prepreka otklonjena i zbog toga se osećao raspoloženim i mnogo sigurnijim da će uspeti u onome zbog čega je ovamo došao. Neće mu naravno biti teško da objasni odkuda mu zlato koje će doneti kada se budu vratili. Ima toliko laži koje može smisliti o tome, a kada jednom zlato bude u njegovim rukama, odvešće Moli daleko od Arizone, tamo dokle istina o svesmu tome nikada neće moći da dopre.

Duk Menti je nameravao da zauvek kaže zbogom Dalekom zapadu, divljini, preriji i planinama Velikog Roga. Kupiće veliku kuću negde na istoku, ješće tamo iz srebrnog posuđa i živeće kao pravi vojvoda. A Moli će biti njegova vojvotkinja.

IV

Vatra od kedrovog granja veseo je pucketala dok je Holidej dodavao krupnije komade borovine da bi pripremio žar za pečenje divljači. Pred sam sumrak Zeb Heč je oborio jednog srndača dok su prolazili kroz šumu. Jelen je bio u punom trku i daleko više od stotinu metara, pa je čak i Holidej morao da prizna Heču majstorski pogodak. Heč je sada sedeo na velikom oborenom deblu sa puškom preko krila i pušio svoju zemljanu lulu. Osvrtao se neprekidno oko sebe kao što bi to iskusni zapadnjak radio, ali Holideju nije promaklo da je njegov pogled više puta kliznuo prema istoku, u pravcu odakle su došli.

— Očekujete li nekoga, Heče? — zapitao je bajagi ravnodušno, bacajući jednu cepanicu na vatru.

— Oni dolaze uglavnom onda kada ih ne očekujete, Holideje — bio je njegov odgovor. — Trebalo bi to da znate.

— Govorite li o Indijancima? — zapitao je Kornel trljajući konja gužvom suve trave.

— O kome govorimo? — pogledao je Holidej upitno Heča.

— O Indijancima, banditima, pljačkašima — rekao je Heč. — Sav taj šljam lako ćete sresti u ovom kraju.

— Vraga, otkako smo ušli u ovu oblast nismo videli ni traga od nekog Indijanca — usprotivio se Kornel.

— Činjenica da ih nisi video još uvek ne znači da nisu u blizini — usprotivio se Heč. — Je li tako, Holideje?

— Tako je — potvrdio je Holidej i prešao preko čistine da uzme ko-

mad pripremljenog mesa — Ali, mislim da što se tiče Indijanaca ovaj put ne treba mnogo da se brinem. Oni se ovog puta koškaju sa konjicom.

— Možda je tako, ali ipak name-
ravam da ovu moju draganu držim
pri ruci — rekao je Heč tapšući ugla-
čani hrastov kundak svoje puške.

Vrativši se do vatre, Holidej je
dao Kornelu komad mesa i ovaj ga
je natakao na primitivno izdeljan
ražanj i stavio na vatru. Kornel se
osećao kao kod kuće u ovoj noći
obasjanoj razigranim crvenim pla-
mićima vatre koja je osvetljavala
krug tamnog, vitkog drveća i stepe-
nastu padinu koja je nestajala dalje
u mraku.

— Recite mi, Heče — počeo je
Dok posle kraćeg ćutanja, — šta se
desilo s onim vašim dobrim prijate-
ljima Redingom i Sautholom?

— Mrtvi su.

Holidej se naglo okrenuo ka nje-
mu. — Šta im se desilo?

— Tako kod Henging Stounsa na-
pala nas je pre mesec dana jedna
grupa ratnika Jute. Reding, Sauthol
i još četvorica drugih nisu uspjeli da
se izvuku. I meni bi takođe crveno-
košci skinuli skalp da nije bilo moje
sreće i ove moje dragane koja me
nikada nije izneverila.

— Kako to da to ranije niste po-
menuli? — zapitao je Dok.

— Niste me pitali.

Meso je bilo već upola pečeno i
Kornel je prišao da ga okrene. Za-
bavljen tim važnim poslom i uživa-
jući u mirisu pečenja, nije se mešao
u razgovor dvojice svojih saputnika.

— A zašto su vas Jute napali, He-
če?

— Ko zna zašto crvenokošci nešto
rade? Možda im je jednostavno tako
nalo na um.

— A možda ste se i vi ponašali
po vašim starim pravilima i zavlai-
čili se u tuđe šatore.

— Možda je bilo i toga, Holideje.
Ali, to bar pokazuje da imam smis-
la za nešto lepo i toplo, zar ne. Ne
živim kao kaluder i ne poželim
društvo žene samo s mene na uštap
kao mnogi drugi koje bih mogao da
imenujem.

Holidej je pustio da ta očigledna
aluzija na njega ostane bez komen-
tara. — Šta radite kad ste sa vašim
gadovima od prijatelja to je vaša
stvar, Heče, — rekao je. — Ali, upo-
zoravam vas da sam ja sa Indijan-
cima u relativno dobrim odnosima i
stavljam vam do znanja da dok pu-
tujete sa mnom neće biti izvođenja
nikakvih vaših prljavih trikova kao
što ste vi to naučili.

Heč je kroz zube pljunuo žut du-
vanski sok i samo za dlaku proma-
šio Holidejevu čizmu. Holidej ga je
značajno pogledao. — Sledeći put
pazite da me ne pljunete po čizmi
jer ćete je inače morati očistiti, jes-
te li čuli?

— Sa mojim sluhom je sve u redu
— rekao je premestivši lulu sa jed-
nog kraja usta na drugi.

— Je li vam i vid takođe dobar?

Heč je sa čuđenjem digao pogled.

— Dobar kao i vaš, zašto?

— Onda ga iskoristite da odabe-
rete mesto za ležaje.

— Mesto za ležaje? A šta je ovo
ovde ako nije mesto za ležaje?

— Ne treba spavati na istom mes-
tu gde je i logorska vatra — odgo-
vorio je Holidej udaljavajući se pre-
ma konjima. — Možda ste na to za-
boravili kod Henging Stounsa. Sad
se toga setite.

Kornel se tiho zakikotao posmat-
rajući Heča koji je sa puškom u ru-
ci izašao iz svetlosnog kruga

— Još uvek imaš nameru da ribaš starog Zeba, zar ne Dok?

— Tako brže prođe vreme stari prijatelju, — rekao je Holidej nezainteresovano.

— Izgleda da je tako — složio se Kornel uozbiljivši se. — Ali, možda bi bilo ipak bolje da budeš malo blaži prema njemu. U ovoj igri Zeb puca na veliki dobitak i sigurno ne želi da učini nešto što bi pomutilo atmosferu. On zna isto tako dobro kao i ja da je za dolazak do Meksikančevog rudnika potrebna mapa isto toliko kao što si potreban i ti, ali ako ga razljutiš on se može raspaliti i za trenutak zaboraviti.

— Hvala na upozorenju, ali nije bilo potrebno, Džime. Znam ja takve tipove. On je od onih koji pucaju u leđa i pokvaren je do srži. Neće propustiti ni jednu šansu, ako mu se pruži, da mi sve to mnogostruko vrati.

Kornel ga je pažljivo pogledao.

— Postao si prilično grub u poslednje vreme, Dok. Znatno si tvrdi nego u ono vreme kada sam te upoznao.

— Sve se menja, amigo. I ti si se promenio.

— Ja? Kako?

— Kao prvo, nisi više onako iskren prema meni kao što si bio i kao što te ja znam.

— Neka me vrag nosi ako znam šta te navodi da to kažeš. Kako to nisam iskren? Zar te nisam uključio u najkrupniji poduhvat tvog života?

— Što se tiče značaja i vrednosti posla, to ne mogu poreći, Džime. Jedino bih želeo da znam šta skrivaš od mene.

Kornel je pogledao u stranu. — To su besmislene reči, Dok. To sigurno dolazi otuda što si dugo bio

bez prijatelja i zato više nikome ne veruješ.

— Može biti da je to istina — odgovorio mu je Dok i vratio se nazad do vatre. Pečenje je bilo gotovo i on ga je skinuo i stavio na limeni tanjir.

Večerali su kada se Heč vratio, mrmļajući sebi u bradu i neraspoložen. Obed je protekao u ćutanju i mada je pečenje bilo izvrsnog ukusa, sva trojica su jeli bezvoljno, mehanički, ne uživajući mnogo u njemu.

Heč je za prenoćište pronašao dosta dobro mesto na nekih dve stotine metara daleko od vatre. Konje su ostavili svezane pored vatrišta i Holidej je sačekao da se njegovi saputnici uviju u svoje ćebad pre nego što je uzeo „vinčesterku” i ispeo se na jedan kamenit prevoj za prvu stražu.

Dok su vrhovi Velikog Roga pokriveni snegom blistali kao kristal u jasnom hladnom noćnom vazduhu, on je, zgrčen kao Indijanac, zaogrnut ćebetom koje mu je padalo preko ramena, osluškivao šumove noći koji su do njega dopirali i iz njih čitao priču o noćnom životu u prirodi.

Posle izvesnog vremena opustio se zaključivši da je sve onako kako treba da bude. Pogled mu je s vremena na vreme prelazio do konja u logorištu, nejasno obasjanom već ugaslim ugljevljem vatre. Zatim mu se pogled vraćao do ispruženih silueta svojih saputnika koji su spavali. Počeo je da razmišlja o Džimovom insistiranju da je iskren prema njemu i o Hečevoj priči o indijanskom napadu kod Henging Stounsa. Zaključio je da ni jednom ni drugom nije sasvim poverovao. Usne su mu se izvile u gorak os-

meh kada se ponovo okrenuo licem planinskim vrhovima. Pitao se nije li veliki Džim bio u pravu kada je konstatovao da nikome više ne veruje. Teške reči izgovorene usnama starog prijatelja zvučale su još teže jer su bile istinite.

*

Pesnica Kartera Redinga pogodila je Bičera u vrh brade i od udara koji mu je razbio usne Bičer je pao na zemlju. Snažan čovek teških pesnica i širokih ramena, Reding je skočio za svojom žrtvom i zario vrh čizme Bičeru u rebra, od čega se ovaj otkotrljao. Bičer je međutim uspeo da u kotrljanju zamahne nogom i dokači Redinga po cevaniči. Reding je zaurao i zacupkao na jednoj nozi uhvativši rukama drugu, a za to vreme se Bičer pridigao i dograbio jednu tešku toljagu.

Odjednom je iz mraka istrčala treća osoba i dohvatila Bičera za zamahnutu ruku.

— Prekinite do đavola! — povikao je Zik Sauthol kada je Reding krenuo ponovo u napad. Odgurnuo je Bičera u stranu i stao između njih dvojice, raširivši ruke jednom i drugom u prsa. — Rekao sam da stanete budale ili ćete obojica imati posla sa mnom!

To je kod obojice zavađenih protivnika odmah izazvalo pad temperature, jer je Sauthol bio snažan kao grizli i u stanju da sa obojicom lako izađe na kraj.

— Taj idiot je zaboravio viski. Zik — rekao je Reding optužujući. — Kažem ti da nije ništa pametniji od magarca.

— Imao sam da mislim o pedeset raznih stvari — branio se Bi-

čer pljujući krv od razbijenih usana. — Sledeći put idi ti u Indijan Stejšen, pa ću videti koliko si inteligentan, Reding.

— Čovek treba samo za minut da vam okrene leđa i vas dvojica se odmah ponašate kao pas i mačka — rekao je Sauthol nezadovoljno, spuštajući ruke. — Šta je vama ljudi, zbog čega se vi svadate?

Razlog za to bio je evidentan i nije trebalo pitati. Obojica zavađenih ljudi bili su nasilnici po prirodi i osobe od akcije, a činjenica da su suviše dugo bili prinuđeni da žive u pećini u podnožju Velikog Roga i da uz to nisu imali šta da rade sem da žderu, pijanče i čekaju, dovela je neminovno do zategnutosti nerava i razmirica među njima.

— Meni je dosta svega — počeo se žaliti Bičer. — Heč se nika-ko ne vraća. Da je hteo da se vrati on bi već davno bio ovde.

— Doći će — rekao je Sauthol stisnutim usnama. — Možda sutra, možda sledeće nedelje ili sledeće godine, ali će doći.

— A šta ako je mrtav? — zapitao je Bičer. On je bio po prirodi kolebljiviji nego njegovi prijatelji i za njega je čekanje bilo nateže. — Možda su ga uhvatili Indijanci. Možda njegov skalp već nedeljama visi na koplju ispred nečijeg šatora, a mi ovde čekamo.

— Nisu ga uhvatili — Sautholov glas je zvučao ubedljivo. — To bude sasvim siguran.

— Možda ga je konačno uhvatio neki predstavnik zakona? — izneo je Bičer novu pretpostavku.

— Doći će — rekao je Zik Sauthol s uverenjem čoveka koji je duboko u sebi čvrsto ubeđen da drugačije ne može biti. — I kada da-

de, naći će nas ovde. Baš tako, Bičere!

Bičer je obesio čupavu glavu — Biče tako, Zik.

— Je li tako, Kartere? — rekao je Sauthol okrećući se drugome.

— Čekaćemo ga, Zik.

— Onda smo sa tim završili. Hajde, pomozite mi da istovarim ove namirnice.

Bičer i Reding su nevoljno poslušali. Snažni Sauthol je sasvim prirodno nametnuo svoje vodstvo delu bande koji je preostao pošto ih je njihov bivši vođa napustio smatrajući da su poginuli u strahovitom ubistvenom napadu Juta Indijanaca. Napustio ih je u trenutku najžešćeg okršaja i sa sobom poneo mapu izgubljenog Meksikančevog rudnika.

•

Grupa Doka Holideja provela je sledeću noć pod zaštitom postaje na Red Forku. Postaju je vodio jedan krupan, snažan Arizonac po imenu Nils Ašton koji je verovatno bio najuspešniji indijanski upravnik na toj teritoriji. Ašton je sa Indijancima poslovaio na poštenoj osnovi i kao posledica takvog postupanja u njegovom regionu retko kad je bilo nekih trvenja i nezgoda sa Indijancima. Ašton se nije bavio ogovaranjima, odbijao je da bilo kome pruži informacije o eventualnim pokretima trupa ili o previranjima među Indijancima i sve posetioce Red Forka tretirao je sa podjednakom predusretljivošću.

No, budući da su Ašton i Holidej bili prijatelji još iz ranijih dana kada je i Ašton lutao po gradovima na granici, upravnik postaje učinio je izuzetak i otišao toliko

daleko da je Doka uzeo na stranu i savetovao mu kao prijatelju da se nikako ne usuđuju da krenu u planine Velikog Roga, jer je predviđao da će sudari između Indijanaca i pukovnika Baklija iz Forta Jalne na kraju krajeva dovesti do neke vrste dogovora i primirja.

Holidej mu je zahvalio na savetu, ali dobijeno obaveštenje nije uticalo na njegove planove. Teškoće je predviđao još kada je krenuo u ovu pustolovinu i nije nameravao da sada ustukne.

Dolazak dana zatekao ih je daleko na putu koji je vijugao od okuke Crvene reke, a iza njih u daljini lagano su se gubili obrisi zgrada postaje.

Posle izvesnog vremena stigli su do jednog oštrog uspona, kojim su išli sve do dubokog useka u planini koji se zvao Morganov prolaz. Vetar je postao hladniji, a sunce su povremeno skrivali klobučasti oblaci. Jedan od Indijanaca koji je lencario u blizini postaje predvideo je skori dolazak snega i vetar oštar poput noža kao da je potvrđivao to njegovo proročanstvo.

I Holidej i Heč dobro su poznavali taj predeo i nametnuli su žestok tempo, terajući životinje kada bi usporile hod, svesni da je svaki trenutak važan za slučaj ako dolazi snežna bura.

Osmatrajući oblake na nebu i pratiti snagu vetra u vrhovima borova na padinama i jarugama ispod njih, Holidej nije zapazio nikakav predznak da sneg neposredno predstoji. No dobro je poznavao taj kraj i znao je da se u to doba godine vreme bez ikakvog prethodnog predznaka može odjednom naglo promeniti.

Dok su se penjali uzanim puteljkom, razmišljao je o toj gromadnoj

planini, o putevima koji su se opasno sužavali iznad okomitih litica i o pećinama na visokim vrhovima koje su u toku cele godine odisale hladnoćom leda. Razmišljao je takođe i o Meksikancu koji je tim istim putem često prolazio, uvek noću, opsednut tajnošću dolazaka i odlazaka. Pitao se da li je taj tragač za zlatom znao da će ga divljina na kraju pobediti i pitao se nije li taj čovek potajno priželjkivao da se nikada ne vrati iz te pustoši u sjaj novostečenog bogatstva. Poznavao je takve ljude. Potraga za zlatom i žeđ za njegovim sjajem postali su kod tih ljudi sami sebi cilj, i taj njihov cilj više ništa nije moglo izmeniti. Možda njegova smrt uopšte i nije bila tako tužna. Možda je Meksikanac bio sasvim srećan provodeći sve te godine u zadovoljstvu što pred očima stalno ima ostvarenje svih njegovih snova.

Bilo je već kasno poslepodne kada su stigli do planinskog prolaza gde su zastali da se odmore. Pogled preko šumom obraslih padina otkrivao im je vijugav tok reke, sjajnu srebrnastu liniju koja je označavala dno doline. To je bila dolina Jute.

Te noći zanoćili su na ivici doline i veliki Džim i Heč su pokazali znak nervoze kada su ugledali veliku grupu indijanskih ratnika, ali je Holidej prepoznao jednog od starijih ratnika i pošao mu u susret da ih pozdravi. Tako je saznao da su ratnici na putu za sastanak plemenskog saveta.

Govoreći na grlenom dijalektu plemena Juta, koji je Holidej dosta dobro razumeo zahvaljujući poznavanju jezika Apača, poglavica Crno Pero mu je jasno stavio do znanja da nije oduševljen ljudima koje je izabrao za svoje saputnike. Bilo je

reči o nekim starim računima koje bi trebalo likvidirati i nekih prigušeno izgovorenih pretnji, ali je Holidej ipak uspeo da umiri crvenokošce objasnivši im da su tuda na putu samo zbog potrage za izgubljenim Meksikančevim rudnikom i da će on lično biti odgovoran za Heča dok budu zajedno putovali.

Poglavica Crno Pero je slegnuo ramenima i prestao očima da strelja Heča. Posle par zdravica izgovorenih uz gutljaj viskija, on se počeo osmehivati. Imao je prilike da vidi mnoge bledolike koji su zbog Meksikančevog rudnika napravili budale od sebe i nagovestio je podsmešljivo da čovek Holidejevog iskustva i znanja ne bi trebalo da pođe njihovim putem, i da je tim više glup što se u to kasno doba godine uputio u srce planine Velikog Roga.

Rastali su se u dobrim odnosima i noć je prošla bez incidenata. Ujutro rano su pojahali i pošli uz tok reke. Što je dan više odmicao planina im je izgledala sve veća i veća, kao da im se podsmehivala zbog svoje nedostižne udaljenosti. Negde oko polovine podneva napustili su dolinu i pojahali kroz nešto kamenitiji šumski predeo, a na kraju su stigli do ušća rečice Čantole u El Galo.

Južno od tog mesta, prema jasnom nebu ocrtavao se neobičan planinski masiv, vekovima uobličavan vetrovima i kišom koja je svojim plahim bujicama usecala sitnije i krupnije brazde na kamenitom licu koje je uprkos tome izgledalo relativno netaknuto. Ta formacija na vrhu izgledala je tako kao da svakog momenta pod navalom jačeg naleta vetra može pasti sa svog postolja i Indijanci su

tome komadu masiva zbog toga dali odgovarajuće ime „Stene koje vise“, a belci su ih nazvali Henging Stouns.

Zaustavivši konja Holidej je pogledao Zeba Heča, ali po izrazu njegovog lica nije mogao da zaključi da li razmišlja o masakru na tom mestu koji je njegove drugove koštao života, ili o tome koliko će još milja preći do mraka.

Kada su pošli dalje, veliki Džim je uparadio konja pored Holidejevog. Bio je narogušen od zime i sa usana mu je visila upola popušena cigareta.

— Opasan stenjar, Dok — primetio je pokazujući pokretom glave ka stenama. — Liče na džinovske čekiće koji kao da čekaju da smrskaju nekog ko tuda prođe. Da li će ikada pasti?

— To je teško znati — osmehnuo se Dok. — Ali, ništa nije nemoguće i sve ima svoj početak.

— Dopusti da nagađam. Prolazimo li direktno ispod njih?

— To je jedini prolaz, Džime. Da nemaš slučajno neki zaštitni šesir u tvojim bisagama?

Kornel je pokušao da se osmehne, ali mu to nije uspelo. Osvrnuo se da pogleda put kojim su prošli, a zatim su se njegove oči zadržale na Heču koji je jahao pred njima.

— Šta su crvenokošci rekli sinoć o Heču, Dok?

— Rekli su da ga ne vole.

— Izgleda da su dosta govorili o toj jednostavnoj stvari.

— Crno Pero mi je ispričao da mu je majka bila drolja i da nikada nije imao oca. To je indijanski način. Kad nekoga mrze oni obično kažu sve o njemu.

— Da nisu slučajno rekli nešto

o Hečovoj družini koju su napali ovde kod Henging Stounsa?

— Ne.

— Misliš li da bi im moglo pasti na pamet da ga i drugi put napadnu?

— To nije verovatno, Džime. Ako imaju da rasčiste neki račun, onda ga oni rasčiste u krvi. To je prošlo. Sada imaju na umu druge brige. Crno Pero mi je rekao da su se neki mladi ratnici namazali ratnim bojama.

— Onda to znači da se spremaju na sudar sa konjicom?

— Možda. No pukovnik Bakli je dobar čovek. Ako postoji neki način da se sukob izbegne, on će ga naći. Izgleda da je glavna jabuka razdora neki deo plemenskog zemljišta u blizini Fort Jalne. Konjica želi da tu zemlju preuzme i da tu drži goveda koja su garnizonu potrebna za ishranu, a Jute opet kažu da je to zemljište njihova svetinja. Mislim da se pukovnik našao između njegovih pretpostavljenih koji vuku na jednu stranu i Indijanaca koji vuku na drugu.

— Baš su našli kad će da se svađaju — rekao je Kornel kiselo. — Izgleda mi da ćemo imati dosta muke i ovako, a da ne govorimo šta će biti ako Indijanci i konjica pripučaju sa svih strana.

— Znači li to da ti se gasi oduševljenje, ortače?

— Pohlepa bi bila bolja reč, Dok — osmehnuo se Kornel. — Ipak, mislim da je još uvek imam dovoljno u sebi.

Dolina kroz koju su putovali počela se sužavati i usmeravala se sve više ka Stenama Koje Vise. Predeo je bio božanstven, a okomite padine pokrivala je gusta borova šuma. Kao i uvek, na svakom

mestu i u ovoj dolini dominirali su visoki planinski vrhovi krunisani snežno belim kapama.

Izvesno vreme jahali su niz brdo dok nisu stigli do jedne pritoke potoka Fajv Sent, a odatle su opet počeli lagano da se penju. Kada su se približavali vrhu uzvišenja, Holidej je priterao svog konja do Hečovog. Sunce je već bilo zašlo, senke su ispunile dolinu i već su se počele pružati uz padine planine ka vrhovima.

— Mogli bismo ovde logorovati umesto kod Henging Stounsa, ako vam to više odgovara — rekao je Dok.

— Zašto? Mislite da se bojim duhova?

Dok je slegnuo ramenima. — Bili su vaši prijatelji, ne moji.

— Tamo je bolje mesto za kampovanje — rekao je Heč svojim nosnim izgovorom. — Biće bolje da logorujemo tamo gde nema vetra, a brigu o mom mirnom snu samo prepustite meni.

Kada su stigli do Henging Stounsa bio je već skoro sasvim mrak i putnici su ušli duboko u pećinu gde su Kornel i Heč već ranije kampovali.

Bilo je to čudno mesto. Mesto koje je podsećalo na sastajalište duhova, sa džinovskim stenama koje su se nadnosile iznad glava i vetrom čiji je šum u šupljinama kamenja podsećao na zavijanje i jecanje. Ali, sama pećina brzo se zagrejala od vatre i Holidej je ubrzo osetio da mu nedostaje san. Opuštio se za vreme večere i kasnije, kada je Heč izašao napolje da čuva stražu.

I veliki Džim Kornel je bio zabrinut i nikako nije mogao da se opusti. Grdosija je neprekidno še-

tao tamo-amo po pećini, zastajući s vremena na vreme da pogleda u mrak i trzajući se na svaki najmanji šum.

— Šta te to jede, Džime? — zapitao je Holidej sanjivo sa svog ležaja.

— Imam neprijatno osećanje, Dok, da nas neko posmatra.

— Imaš suviše mašte prijatelju — rekao je Dok sanjivo. Ali, grešio je. Oči koje veliki Džim Kornel nije video, ali koje je osećao da iz tame gledaju na njih, nisu bile plod njegove mašte već stvarnost.

V

— Da li ti je udobno, Moli? — zapitao je Menti.

— Zar ne izgledam tako? — osmehnula se devojka grejući svoje čizme pored vatre koja je pucketala.

Menti je klimnuo glavom. Sedeći zavaljen u velikoj drvenoj fotelji pored ogromnog kamenog kamina koji je dominirao velikom zajedničkom prostorijom u zadnjem delu Aštonove postaje i magacina, Moli je rumenih obraza i sa čašom razblaženog viskija u ruci izgledala kao osoba kojoj je zaista udobno.

— Odlično — rekao je preko cigare u zubima. — A sada samo ostani lepo ovde i odmori se za neko vreme. Imam neki posao da obavim sa Aštonom.

Moli je neodređeno klimnula glavom. Gledala je na drugoj strani odaje grupu Indijanaca koji su igrali karte na jednom dugačkom drvenom stolu u uglu, razmišljajući o tome koliko koloritno izgledaju u njihovim plemenskim odorama.

— Ti su pripitomljeni — rekao je Menti ne shvativši njeno intere-

sovanje. — Ne treba da brineš zbog njih.

— Rekla sam ti da me Indijanci ne brinu, Đuk. Samo ti pođi za svojim poslom i ne zadržavaj se oko mene. Ovde će mi biti sasvim dobro.

Klimnuvši glavom, Menti je prešao prostranu odaju ispraćen pogledima crvenokožaca i belaca. Visoki snažni čovek iz Babilona bio je u pianinama Veliki Rog poznat, ali ne i omiljen. Arogancija i uobraženost bile su karakteristične crte Mentijevog držanja prema onima koje je smatrao nižim od sebe, i — sa izuzetkom možda samo upravnika postaje — on je miroljubive Indijance, one koji su se skupljali oko postaje i istraživače, lovce i skitnice, koji su bili uobičajena klijentela postaje, smatrao kao niže od sebe i nije se trudio da to sakrije.

Aštona je zatekao u razgovoru sa jednim izbornim starim Jutahom koji je na glavi nosio uobičajenu indijansku pernatu kapu.

— Ako imate jedan momenat, Aštone — rekao je glasno.

Ašton ga je kratko pogledao, a onda nastavio razgovor. I Indijanac je bacio kratak pogled prema Mentiju koji ga je prodorno presekao pogledom. Indijanac mu je uzvratio na isti način i konačno je Menti skrenuo pogled u stranu.

— Ko je taj stari lešinar skalper? — zapitao je za jednog pijanog Indijanca koji je sedeo na praznom buretu od eksera.

— Crni Bik, mister Menti — rekao je neki čovek. — Odozgo iz oblasti Jalna.

— Znam odakle je, mister — odgovorio je Menti oštro. — Znam i to da je vagebunda.

— Kako vi kažete — odgovorio je nepoznati čovek i udaljio se.

Menti je skoro do polovine ispušio cigaru pre nego što se Ašton pozdravio sa starim poglavicom i sa pažnjom ga ispratio do vrata, a onda se vratio do šanka i stao pred Mentija.

— Dakle, mister Menti je li vaša družina udobno smeštena?

— Prilično udobno. O čemu se vodio taj toliko važan razgovor, Aštone?

— Ni o čemu osobitom. Pričali smo.

— Još uvek ste isti stari Ašton, je li tako? Čutljiv i oprezan, kao i uvek?

— Zaključio sam da je to najbolji način da sačuvam moj skalp i moj posao. Šta mogu da učinim za vas, mister Menti?

— Hteo sam da vas pitam da li je ovuda prošao moj ortak Dok Holidej.

Ašton je neprimetno dišao obrve.

— Rekoste vaš ortak, mister Menti? Dok Holidej?

— Naše zadjevice i nesporazume konačno smo rešili, Aštone. Sada radimo zajedno na jednom krupnom poduhvatu u planini. Da li je prošao ovuda?

— Ne sećam se.

— Aštone, možda volim ljude koji znaju da u većini slučajeva drže usta zatvorena. Ali, ovoga puta na mene niste ostavili povoljan utisak. Postavio sam vam jasno i otvoreno pitanje i hoću jasan i otvoren odgovor. Da ili ne?

Malo ljudi se usuđivalo da na taj način govori sa Nilom Aštonom, a jedan od tih je bio i Đuk Menti. Ašton je u mislima odmenio značaj postavljenog pitanja i zaključio da

odgovor nije toliko važan da bi se zbog njega zamerio sa Mentijem.

— Ako baš pitate, Holidej je prošao ovuda — rekao je.

— Kada?

— Otišao je oдавде jutros. A ako nema ništa drugo...

— Ima, mister. Ne želim da o Holideju razgovarate sa mojim ljudima.

— Zašto?

— Imam razloga — odgovorio je Menti, a njegov glavni razlog je bio što nije želeo da Moli sazna da je Holidej u tom kraju. Nehajnim pokretom stavio je na tezgu novčanicu od deset dolara. — Ne očekujem da mi neki čovek učini nešto bez nagrade.

Ašton se zagledao u novčanicu, ali nije pokušao da je uzme. Njegove bistre oči podigle su se sa novčanice do visokog posetioca.

— Šta se to događa, mister Menti?

— Dovoljno me znate da to ne pitate, mister!

— Našavno da vas znam, i zato vas i pitam. Poslednji put kada ste bili ovde zbog onih bizonskih koža, dobio sam izveštaj o vašim postupcima prema Indijancima. Osećam se obaveznim da vas upozorim da Indijanci u ovom momentu nisu raspoloženi da podnose vaše ili bilo čije loše ponašanje prema njima. Crni Bik mi je maločas rekao da se nada susretu sa pukovnikom Baklijem i da će pokušati da problem Jalne sa njim reši na miroljubiv način. To će biti dosta teško, čak i bez mešanja sa strane.

— Hvala vam na savetu — rekao je Menti kiselo i okrenuo se da pođe.

— Zaboravili ste nešto mister Menti.

Ovaj je zastao i Ašton mu je pristom pokazao novčanicu. Menti je pocrveneo. — Znače Aštone, čini mi se da vam je vaš gospodarski položaj u postaji počeo pomalo da udara u glavu. Ja obično nemam strpljenja sa uobraženim veličinama.

— A imate li sa bilo kim?

Menti je prišao bliže upravniku i nadneo se nad njega.

— Ne izazivajte me, Aštone. Ostaviću mis Kon ovde vama na briegu dok ja budem u planini i vi ćete se o njoj brinuti najbolje što možete, a o Holideju nećete zuci ni reči. Ako se ne budete držali ovoga što vam kažem, imaćete posla sa mnom kada se vratim. Jesam li bio dovoljno jasan?

Popustivši najzad pred pretnjom, Ašton je klimnuo glavom. Imao je već dovoljno problema i bez izazivanja sudara sa čovekom koji je, ne bez razloga, smatran za najopasnijeg i najsurovijeg čoveka u toj pokrajini.

— Onda znači da smo se razumeli — Menti je zgrabio novčanicu sa tezge i zgružvanu je gurnuo Aštonu u džep. — Ovo je za učinjene usluge — odrezao je strogo i udaljio se krupnim korakom. Spunivši svojom gromadnom telesinom dovratak pre nego što je nestao.

— Misli da je nešto a kukavica je — mrmljao je Menti glasno, ulazeći u veliku zajedničku prostoriju. Zatim se okrenuo u pravcu ugla i ugledao Moli kako se udaljava od stola za kojim su sedeli Indijanci. Jedan pogled na njeno blede, optužujuće lice odmah je nagovestio Menti da je nešto pošlo naopako.

— Moli? — rekao je i uputio se prema njoj, ali mu je ona okrenula leđa, prišla vatri i stavila čizmu na

ugrejanu rešetku. Gledajući ogorčeno Indijance, Menti je pošao za njom i dodirnuo je po ramenu. — Moli, u čemu je stvar?

Ona mu je lagano okrenula lice i izraz njenih tamnih zelenih očiju naterao je Mentija da instinktivno ukloni ruku.

— Lagao si me, Đuk — rekla je optužujući. — Zašto si lagao?

Još jedan kratak pogled u pravcu Indijanaca zagonetnih lica i Menti je znao šta se desilo. Samo jedno moglo ju je toliko uzrujati. Prokleti brbljivi, pijani crvenokošci!

— Misliš li na Holideja, Moli? — rekao je bajagi nehajno. — Znaš šta devojkco, kada se on pojavio u Babilonu zbog nabavke namirnica za ekspediciju u isto vreme kada sam se i ja spremao da pođem na put, počela si da se ponašaš vrlo sumnjičavo i zato sam smatrao da će biti najhezbolnije ako budem lagao. Da sam ti rekao da polazim u ekspediciju radi traganja za izgubljenim Meksikančevim rudnikom u isto vreme kada i Holidej, ti bi zbrojala dva i dva i ubedila bi sebe da se sprema neka nevolja. Zato sam jednostavno izabrao lakši put.

— Shvatam. A da nisam slučajno razgovarala s ovim Indijancima i da oni nisu pomenuli da su danas na putu za planinu videli Doka, ti bi i dalje istrajavao u tvojoj laži o ucrtaivanju puta za diližansu. Nastavio bi da i dalje praviš budalu od mene.

Crvenkasti odsjaj yatre obasjavao je Mentijevo preplanulo lice dok je on na silu smirenim pokretom izvadio cigaru iz džepa i zapalio je. Bio je nezadovoljan ovakvim razvojem događaja, ali je uvek kada je to bilo potrebno bio u stanju

da savlada i prikrije svoja prava osećanja.

— Niko nije pokušavao da od tebe pravi budalu, Moli — rekao je smireno. — Priznajem da sam lagao, ali samo zbog toga da bi tebi bilo lakše. — Pramen dima vijugao mu se sa usana dok ju je uporno posmatrao. — Šta misliš? Zar sumnjaš da ću mu nešto učiniti nažao?

— Hoćeš li? To mi ti reci. Ne mogu da zaboravim da je veliki Džim Kornel u Babilonu viđen da razgovara sa Lukom Henrijem jedno veće pre našeg odlaska. Sad znam da si znao da će Holidej doći ovamo i mislim da ga pratiš.

— Biću pošten s tobom, Moli. Ja imam najveće šanse na svetu da nađem Meksikančev rudnik. Pošto sam znao da je Holidej ranijih godina proveo u planinama dosta vremena, pretpostavio sam, kada se pojavio u Babilonu, da će se i on možda uputiti ovamo. Poslao sam Luka da nađe Kornela i da sazna o čemu je reč. Kornel mu je rekao da se Holidej uputio u planinu, ali ja ni za šta na svetu nisam hteo da zbog toga odložim svoj poduhvat. Da li mi veruješ?

— Želim da ti verujem, Đuk, ali sada opet u dubini duše osećam onu neprijatnu sumnju, ono saznanje da ti i Holidej mrzite jedan drugog.

— On nije dovoljno veliki da mene mrzi.

Začutili su i ostali bez reči izvesno vreme, Menti bezizražajnog lica, a Moli obuzeta neizvesnošću.

Konačno je ona rekla. — Odlučila sam da pođem dalje sa tobom, Đuk. To je jedini način da budem sigurna da se između tebe i Holideja neće ništa desiti.

— To ne dolazi u obzir, Moli.

U ovo doba godine ti bi u planini sigurno umrla.

— Moram da podem.

— A ja kažem ne.

— Prisiljavaš me da kažem nešto što nikada nisam želela da ti kažem, Duk.

— Samo reci Moli, ja sam dosta izdržljiv.

— E pa dobro — Moli je čvrsto stisnula ruke ispred sebe i dok je govorila nije ga gledala. — Posle onoga što se desilo sa Holidejem i kada je on otišao, ja sam stalno gajila sumnju u njegovu krivicu i što duže sam razmišljala o tome sve više mi je izgledalo neverovatno da je on varao u igri. Ja... tada nisam znala koliko je tebi važno da uvek budeš pobednik i kada sam konačno shvatila taj deo tvoje prirode, često sam se pitala nije li ono što je Dok tada rekao bilo istina. On te je tada optužio da si mu podmetnuo karte da bi ga ocrnio u mojim očima, jer drugačije ne bih odustala od njega. Ti si to dobro znao.

Kada je završila, on je toliko dugo ostao bez reči da je konačno morala okrenuti glavu ka njemu i pogledati ga. Oko Mentijevog lica lebdeli su tanki vijugavi pramenovi duvanskog dima, a mišići na obrazima su mu nervozno podrhtavali. Vilice i usne bile su mu čvrsto stisnute.

— Povredila sam te, zar ne Duk? Morala sam da budem iskrena.

Menti je nehaljno stresao pepeo sa cigare i vratio je sebi u zube. Ona nije znala da ga u stvari nije povredila jer je on bio čovek koga je u suštini bilo nemoguće povrediti. Ali, njene reči otkaçile su dugu nit samoispitivanja u kome se Duk Menti našao prinuđen da sa-

mog sebe zapita o pravoj prirodi njegovih osećanja prema njoj. Da li je to što je za Moli osećao bila zaista ljubav ili je na nju gledao kao na nešto što jednostavno želi da ima? Bila je to još jedna kušnja za njega.

Razmišljao je intenzivno o tome, ali mu je jasan odgovor neprekidno izmicao. Konačno je pomislio da je možda u pitanju i jedno i drugo. Ali, jedno mu je sada bilo jasno. Ako glatko odbije da popusti njenom zahtevu da pode sa njim u planinu, ona će to uzeti kao indirektno priznanje krivice i među njima će sve zauvek biti završeno. Možda će među njima sve biti završeno i ako je povede, razmišljao je, ali ipak je postojala mogućnost da će se iz planine Velikog Roga vratiti i sa zlatom i sa svojom devojkom.

Zaključio je da u životu ne treba okretati leđa šansi, makar koliko ona bila mala.

Izvukao je iz džepa nekoliko novčanica i pružio joj. — Ašton prodaje bunde od bizonske kože. Moli — rekao je otežući. — Bilo bi dobro da kupiš jednu.

Ona je širom razrogačila oči. — Onda to znači da mogu da podem, Duk?

— Bunde koštaju po petnaest dolara komad, ali ako se budeš cenkala, možeš je dobiti za dvanaest — rekao je i osmehnuo se. — I dok budeš kupovala, reci tom debeljku da ipak nećemo ostati da prenoćimo. Krenućemo kroz jedan čas.

Osmeh je nestao sa njenog lica. — Zašto, Duk?

— Zadržavao sam se ovde samo zbog toga da ne bismo pretekli Holideja, medena. Pošto to sada nije

ni od kakvog značaja, mislim da je krajnje vreme da ga stignemo.

Ona ga je dodirnula po obrazu. — Opraštaš li mi što sam bila iskrena... i gruba, dragi.

— Naravno. A sad požuri, devojko, dok ja odem i momcima objavim neprijatnu vest. Moramo se brzo spremiti.

Ona je žurno izašla iz odaje, a Menti je ostao zagledan u vatru. Bezizrazna maska mu je nestala sa lica i ispod nje je izbio jarnosni bes. Bacio je cigaru u vatru, a onda besno udario nogom cepanicu od čega su se iz nje zarojile hiljade varnica. Ipak, nije izbacila iz svog srca tog kućkinog sina. Trebalo je onog dana da svrši s njim jednom zauvek, kada je već imao šansu. No, jedno je zasigurno znao. Ako mu se još jedna šansa ukaže, sigurno je neće propustiti. Moli će zaboraviti Doka Holideja tek onda kad bude šest stopa pod zemljom.

VI

Kada je veliki Džim Kornel zauzeo svoje usamljeno stražarsko mesto ispred pećine, sa visokih planinskih prevoja začulo se zavijanje kojota i na istoku su se zarudili prvi predznaci zore. Ptičice su počele cvrkutati u ogolelom žbunju sa koga je hladan vetar odneo poslednje listove i sa sve jačim svetlom dana Kornel je osetio da ga mučnina u želucu polako popušta.

Snazni čovek je prišao ulazu u pećinu i provirio unutra. Iz pravca gde se nalazio Holidejev ležaj čulo se duboko disanje, a sa druge strane dopiralo je ritmično hrkanje Zeba Heča. Pao je u iskušenje da ih probudi, ali je konačno odustao od toga. Dok je na smeni ostao du-

že nego on i Heč, i koristiće mu ako bude mogao još malo da odspava.

Prošetao je lagano ispod nadnehtih visećih stena držeći pušku u naručju. Na nebu je visio sve bleđi mesec, a dalje na jugu preteći su se gomilali gusti olujni oblaci. Iz jaruga i kanjona duvao je vetar, nemiran i nervozan, sa predznacima hladne kiše u svom dahu.

Počinjao je još jedan hladan dan, pomislio je u sebi zadižući okovratnik svog krznenog kaputa. Zatim se prisetio da ovde gore, u planinama Velikog Roga, u oktobru čovek može očekivati samo dva vremena: hladno i hladnije.

Vetar je doneo jedan suv list i pogledavši u tom pravcu, Kornel je ugledao nekog čoveka koji je išao prema njemu. Zbunjenom od iznenadne pojave nepoznatog čoveka, Kornelu je za trenutak zastao dah pre nego što su mu refleksi oživelili i prihvatili poruku poslatu iz mozga. Istog trenutka puška iz njegovog naručja okrenula se prema tom čoveku i Kornelov veliki palac zategao je obarač koji je jezivo kliknuo.

— Stoj! — dreknuo je. — Odakle to dolaziš, čoveče?

Nepoznati je zastao s usiljenim osmehom na izubijanom licu. — Nema potrebe da upireš pušku na mene prijatelju, nisam naoružan — potapšao se rukama po bedrima da bi potvrdio odeustvo vatrenog oružja, a onda je ponovo pošao napred. — Moje ime je Bičer, prijatelju. Logorovao sam nešto dalje odavde na potoku. Video sam vas kad ste došli prošle večeri, pa sam računao da bi bio društveni red da vas posetim — zastao je ispred

Kornela i podbočio se rukama. — Tražite li zlato?

— Možda — rekao je Kornel uzdržano, još uvek ne spuštajući oružje. — Bolje bi bilo da se ne približavaš dok ne probudim moje prijatelje, Bičere.

— Razumem što si nepoverljiv, prijatelju — rekao je Bičer pokazujući na stene koje su se preteći nadnosile nad njih. — Zbog njih čovek mora biti nespokojan. Ali ipak, mesto je dobro za logor.

Kornel je klimnuo glavom i pošao korak nazad da bi ušao u pećinu, no istog trenutka osetio je na potiljku pritisak nečeg hladnog i čvrstog.

— Ne miči se i da nisi pisnuo, čoveče — začuo je iza sebe neki dubok glas. — Uzmi mu pušku, Bičere.

— Nema razloga za strah, prijatelju — rekao je Bičer uzimajući mu pušku iz ruku. — Ne želimo ti nikakvo zlo, ne brini. Hoćemo samo da malo porazgovaramo sa jednim našim starim prijateljem.

Ruku dignutih u visinu ramena Kornel seokrenuo i zagledao u lice čoveka koji mu je držao cev revolvera prislonjenu na potiljak. Bio je to krupan čovek sa bradom i dosta grubog izgleda. Treći nepoznati je bio visok, izduženog lica sekirastog oblika.

— U čemu je stvar? — zapitao je proklinjući sebe zbog neopreznosti.

— Moje ime je Sauthol — rekao je visoki čovek. — Da li ti to nešto znači?

Kornel se iznenađeno okrenuo prema njemu. — Hečov ortak? On je rekao da si mrtav.

— E pa lepo, možeš da se uveriš da nisam, ali to što sam živ ne-

mam da zahvalim njemu — Sauthol je pokazao prema pećini rukom kojom je držao „kolt”. — Pozovi ih napolje — naredio je. — Reding, prođi tamo iza onih stena sa puškom i dobro motri na Heča. Ako napravi samo jedan pogrešan potez, pošalji nitkova u pakao.

Mršavi Reding je odbauljao na desnu stranu pećine i Sauthol je revolverom čušnuo Kornela u prsa. — Pozovi ih.

— Neću da namamim moje prijatelje ovamo da biste ih vi zlikovci mogli dograbiti, Sauthole — odbio je Kornel da ga posluša.

— Šta je, je li to Holidej u pitanju? — rekao je Sauthol. — Ja protiv njega nemam ništa. On mene ne ceni, ali ne cenim ni ja njega i time je među nama sve završeno, momče. Mi hoćemo Heča i pošto smo skoro ceo mesec čekali tog Judu da se vrati, ne nameravamo da to čekanje produžavamo. A sada pozovi ih ili ću ja opaliti metak.

Zaključivši da može da veruje u ono što je taj čovek rekao za Doka, veliki Džim je napunio pluća i povikao.

— Dok, izadi ovamo! Imamo društvo!

Holidej se pojavio posle nekoliko sekundi, razbarušene kose, ali budnog oka i sa revolverom u ruci. Na izlazu iz pećine naglo je zastao. — Šta, do đavola, treba da znači ta predstava?

— Baci taj revolver iz ruke, Holideje — naredio je Sauthol. — Mi hoćemo Heča, a ne tebe, ali ako ne budeš igrao našu igru, ovaj tvoj veliki prijatelj dobiće kursum u truh.

— Sauthol. Bičer i Reding! — rekao je Dok iznenađeno. — Ali...

— Da, znam, mislio si da smo

mrtvi — umešao se Reding mahnuvši nervozno puškom. Zatim je uperio pušku prema izlazu iz pećine, jer se tamo sa puškom u ruci pojavio Heč i sa nevericom počeo zuriti u njih. — Baci pušku, Heč — rekao je režećim glasom. — Za mene bi bilo veliko zadovoljstvo da ti prospem utrobu po dolini, ali za sada to ne bih hteo da učinim.

Holidej je čuo kada je Heč priгушено izustio jedno uplašeno „ah“.

Za trenutak je nastala gluva tišina, a onda je Heč odjednom skočio prema zaklonu i istovremeno ubacio metak u cev puške.

Holidej se nije dvoumio; zamahnuvši revolverom, skočio je za Hečom i odmerenom snagom zadao mu udarac po glavi. Ošamućen, ali još uvek svestan, Heč je s puno napora pokušao da nanišani puškom. Zastenjao je bolno kada ga je vrh Dokove čizme pogodio u zglavak desne ruke. — Holideje, izdajico! — besno je povikao kada mu je Holidej oteo pušku iz ruku.

— Gle, gle, ko to tako govori — podsmehnuo se Sauthol cinično. — U redu, Holideje. Ovo si zaista pametno učinio i tim potezom si verovatno spasao život sebi i ovom tvom krupnom prijatelju. Ali, za svaki slučaj odbaci oružje. Brzo!

Udaljavajući se od Heča, Holidej nije odmah poslušao i nije odbacio revolver sve dok Sauthol nije zategao obarač revolvera prislonjenog na grudi velikog Džima.

„Kolt“ i puška su zvečeti pali na tvrdo tlo i Dok je koraknuo dalje od njih. Za to vreme Heč se upinjao da ustane.

— U redu, eto poslušao sam, Sauthole — rekao je Dok. — Šta ovo treba da znači?

Gurajući Kornela ispred sebe,

Sauthol je prišao do pećine, praćen Bičerom na par koraka rastojanja. — Hoćeš da kažeš da ne znaš, Holideje? — rekao je hladno dok je očima zamagljenim od mržnje netremice gledao Heča. — Hoćeš da kažeš da ti naš stari prijatelj Zeb Heč nije rekao ništa?

— Ma šta vam bude rekao, znajte da je to prijava laž. Holideje — procedio je Heč. — Sve je bilo onako kao što sam vam ispričao.

— A šta je to bilo onako kao što ste mi ispričali — zapitao je Holidej.

— Misli na indijansku zasedu, Holideje — dopunio je Sauthol Hečove reči. — Ali, smem da se kladam da nikada nije rekao da je sa bojišta otišao da dovede konje na kojima smo mogli pobeći i da se nikada nije vratio — potvrdio je klimanjem glave kada je video da je Holidej upitno pogledao Heča. — Aha, vidim već da ti nije rekao. Da, to je on učinio, baš to i sa određenim ciljem, zar ne Judo izdajnička? Da si se vratio sa konjima, mi bismo imali neku šansu, ali umesto toga ti si pobećao kao šugavi pas, a Voker Kejn i Barlou su iskasapljeni i skalpirani i mi bismo im se sigurno pridružili da slučajno na bojište nisu naišli vojnici... u poslednjem času. Računao si da si uspeo, da ti je pošlo za rukom da odmagliš sa mapom, zar ne Heč? Mislio si da smo svi mrtvi i da treba samo pažljivo da pročitaš mapu i da sve ono što nađeš zadržiš za sebe.

— Tačno tako je hulja smišljala — umešao se Reding glasno. — Samo što nisi mogao da odgonetneš mapu, zar ne, izdajniče, s obzirom da smo svi zajedno danima pokušavali da je pročitamo i nismo ma-

kli ni za dlaku. Zbog toga smo smatrali da ćeš potražiti nekoga ko je malo pametniji od tebe i ko će na njoj moći da se snađe. Znali smo da ćeš se vratiti, Heče. Bili smo spremni da čekamo, makar celu godinu, jer smo znali sigurno da te ništa neće sprečiti da se vratiš.

— Da li se stvarno tako desilo. Heče — zapitao je Dok.

— Sve su to prijava laži. do poslednje reči — rekao je Heč.

— Zašto bismo lagali? — zapitao je Sauthol. — Objasni mi to, Heče. Šta bismo time dobili.

Zeb Heč je zurio u njih poluotvorenih usta, tražeći ubedljive razloge za svoju tvrdnju. U tom momentu Dok Holidej je shvatio da je Heč lagao.

— I šta ćemo sada? — zapitao je veliki Džim, još uvek osećajući cev Sautholovog „kolta“ na svom pleksusu.

— Tebi i Holideju ništa se neće desiti — odgovorio je Sauthol. — Mi želimo samo mapu... i našeg starog, dobrog ortaka — krenuo je pogledom do Holideja. — On te je udružio u ekipu da bi odgonetnuo mapu i odveo ga do Meksikančevog rudnika, je li tako Holideje?

— Možda.

— Sigurno da jeste. Pa leno. udruži se sa nama Holideje. Odvedi nas do rudnika i mi ćemo te pošteno uključiti u deobu dobitka. Poštenije nego što bi ovaj kučkin sin ikada učinio.

— Ne sklapam sporazume sa čovekom koji drži upereno oružje u mog prijatelja — rekao je Dok. — Pusti velikog Džima da dođe ovamo, pa ćemo možda razgovarati.

— Ne smete me izdati. Holideje!

— doviknuo je Heč bešno. — Sklopili smo sporazum!

— Pusti Džima, Sauthole — ponovio je Holidej. U tom trenutku nije mu bilo ni na kraj pameti da sklapa sporazume sa bilo kim. Želeo je samo da Kornela vidi bezbednog.

— Holidej nam je potreban Zik — rekao je Reding. — Pust tog grmalja.

— U redu, ali bez podvala — rekao je Sauthol i uperio revolver na Heča kada je Kornel pošao prema Holideju. — Reding odvedi Heča u pećinu i uzmi mu mapu.

Reding je spremno dočekao naredbu i sa uživanjem pritisnuo cev puške Heču u rebra. — Haide napred, Heč — izdrao se na njega i bacio ljutit pogled prema Holideju. Heč se okrenuo i pošao ispred njega u pećinu.

— Šta će biti sa Hečom kada mu uzmete mapu Sauthole? — zapitao je Holidej.

— Šta misliš da će biti. Holideje?

— Sigurno će ga ubiti — izustio je Kornel uzdahnuvši.

— U dve reči si tačno rekao — potvrdio je Sauthol.

— To bi bilo čisto ubistvo sa predumišljajem — upozorio ga je Dok.

— Isto to je bilo i ono što je on učinio kada smo bili napadnuti, Holideje. Ubistvo sa predumišljajem.

Kornel i Holidej su kradimice izmenjali poglede. Ni jedan od njih nije voleo Zeba Heča, ali jedno je bilo ne prihvatati nekoga, a sasvim drugo stajati po strani i mirno posmatrati kada neko ugrožava njegov život.

— Hajde da se nešto dogovorimo, Sauthole — rekao je Dok.

— Ako hoćeš da ti i ja napravimo neki posao, onda prvo moraš pustiti Heća da ide kud hoće. Vi ćete dobiti zlato ako ga nađemo, čoveče. Zar vam to nije dosta?

— Nikad nije dosta kad... — progovorio je Sauthol i zastao u pola rečenice na krkljav krik koji je dopro iz tamne pećine. — Reding? — i ne dobivši nikakav odgovor, pošao napred.

Holidej je u tome ugledao šansu za sebe. — Revolveri. Džime! — šapnuo je i skočio na Sauthola kada je ovaj prošao pored njega ne skidajući oka sa pećine.

Sauthol se okrenuo prema njemu, ali nije imao dovoljno vremena da upotrebi „kolt“ jer ga je Holidej u skoku udario ramenom i izbacio iz ravnoteže.

Ta Holidejeva akcija spasla je Sautholu život, jer je u tom trenutku iz pećine grmnuo pucanj i tane je zvižnulo kroz vazduh tamo gde je Sauthol bio samo delić sekunde ranije. Bacivši se u stranu istovremeno sa drugim pucnjem pištolja. Dok je u magnovenju ugledao Heća pogurenog na ulazu u pećinu sa revolverom u ruci i začuo Bičarov bolan krik kada je treći hitac pogodio svoj cilj.

Nekoliko metara dalje Kornel je uspeo da dočepa Dokov odbačen revolver. — Beži unutra, Dok! — povikao je iz sveg glasa, a zatim opalio u istom momentu kada je grmnuo Sautholov šestometak.

Bacajući se glavačke prema pećini. Dok je video da je veliki Džim pogoden u grudima. — Džime! — povikao je padajući na tlo. Ali veliki Džim ga nije čuo jer ga je Sautholov kuršum pogodio u srce.

Sauthol je ponovo opalio, ali je hitac odleteo visoko u vazduh, a prasak Hećovog šestometka naterao je visokog napadača da sipajući psovke potraži neki zaklon.

Holidej se tog momenta našao na kolenima zureći sa nevericom u Kornelovo bezživotno telo. Nije čak video ni ranjenog Bičera koji se, zaklonjen iza jedne stene, pripremao da uzvрати vatru i nije bio svestan toga da je Heć skočio prema njemu, sve dok ga ovaj nije oborio i dok se zajedno sa njim nije otkotrljao sa brisanog prostora izloženog Bičarovim kuršumima.

— Prekinite sa gledanjem. Holideje! — zaurao je Heć. — Uzmite revolver i branite se.

Iako ošamućen zbog smrti prijatelja i kotrljanja, Holidej je shvatio da je trenutno to najvažnije. Osvrnuvši se ugledao je Redinga opruženog na leđima sa ranom na prsima i dršku Hećovog osvetničkog noža koja mu je virila iz grudi. Puška koju je taj bandit nosio ležala mu je pored desne ruke. Munjevitim pokretom Dok je izvukao „vinčesterku“ ispod tela i okrenuvši se prema ulazu u pećinu, spremio se da dočeka neprijatelja.

Ispalio je nekoliko metaka, ali bez određenog cilja, jer se cilj nije ni video. No, hici su postigli izvestan efekat. Bičar je odjednom ustao i šepajući počeo da beži, u želji da se dočepa skrovitog mesta iza jedne skupine stena, praćen kuršumima iz Hećovog revolversa koji su mu prštali oko nogu.

Holidej je lagano spustio pušku koja se još dimila. Nije želeo da gleda telo svog mrtvog prijatelja, ali nije mogao to da izbegne. Na sreću, Kornelovo lice bilo je okrenuto na drugu stranu.

— Mrtav je, Holideje — rekao je Heč grubo. — A bićemo i mi ako svojski ne zapnemo da se izvućemo.

Kisa kuršuma koji su se sa svih strana odbijali od zidova pećine, zviždeći i zujeći kao roj obada, potvrdila je Doku da je Heč u pravu. U njemu je tog trenutka uzavreo bes, bes do usijanja, bez granica.

— Ti kućkini sinovi su ubili mog prijatelja — procedio je kroz zube i ustao da pođe napred. Hečova snažna ruka dograbila ga je za leđa jakne i povukla nazad.

— Ne olakšivajte im posao, Holideje. Shvatam da ste ogorčeni, ali budite razumni. Istina je da su nas ovde zatvorili kao u mitolovci, ali nas još uvek nisu otpisali.

Istog trenutka u Holideju je prevladao razum i sada već sasvim pribran, zagledao se u Hečevo lice zamagljeno barutnim dimom. — Sve je ovo vaša krivica, Heče. Da niste izdali ove ljude napolju, do ovoga ne bi došlo i Džim bi bio živ.

— Svako će jednog dana umreti — došao je na to nehajan odgovor. — Možda je Kornel imao sreće. Umro je brzo i lako.

Dvojica opsađenih pognuli su se niže i počeli se povlačiti dublje u pećinu, praćeni plotunima opsađivača. Gledajući sada sa više realnosti na razvoj događaja, Dok Holidej je shvatio da je Zeb Heč verovatno u pravu. Za velikog Džima sve je bilo završeno i to brzo i bezbolno.

Još uvek su bili živi, ali znao je da ih čovek kao što je Sauthol nikada neće pustiti da izađu živi iz te rupe.

Heč je kašljao. Kašljao je bez prestanka, skoro već jedan čas, otako su gusti oblaci dima od vatre koju su banditi zapalili na ulazu u pećinu počeli da se šire i prodiru u njenu unutrašnjost.

Dok Holidej je ležao nepomičan, lica pritisknutog na hladno tlo gde je vazduh bio najhladniji i najčistiji. Oči su mu sužile, ali on se upinjao da se ne zakršlje znajući da ako bi jednom počeo, više ne bi mogao da prestane.

Negde oko podne Sauthol je vlažnim i natražnim žbunjem zapalio veliku vatru. S vremena na vreme nabacivao je na vatru naramke mokrog granja i lišća, a vetar koji je duvao nosio je dim direktno u pećinu. Sauthol i Bičer su održavali tempo vatre i s vremena na vreme u ravnomernim intervalima ispaljivali kroz dimnu zavesu po neki hitac.

Holidej je na desnoj podlaktici dobio plitku ranu od odbijenog taneta, a Heč je krvario iz rane na levoj ruci. Obojica su bili u lošem stanju, i ako bi dim u još većoj mери prodro u pećinu, to bi Sautholu i Bičeru pružilo mogućnost da priđu bliže i da unutrašnjost pećine zaspu tanadima, a da se pri tome sami ne izlože opasnosti.

Možda je nekad bio i u goroj situaciji, pomislio je Dok, ali se nije mogao setiti kada.

— Baci napolje mapu, Heče!

Sautholov glas odjeknuo je iz neposredne blizine, ali nije izmamio nikakav odgovor. Već dosta puta istakao je taj zahtev, ponekad praćen obećanjem da će ih pustiti žive ako ga ispune, ali ni Holidej, a još manje Heč, nisu mu verovali. Sauthol je isuviše dobro znao kako se u takvoj igri postupa.

Ako bi dobio mapu i ostavio ih u životu, oni bi ga pratili i osvetili bi mu se. Zbog toga nije mogao dozvoliti sebi luksuz da ih ostavi u životu i to su svi znali.

Heč se dovukao do Holideja, grčeci se od nastapa bolnog kašlja.

— Neće proći još mnogo i ja ću se ugušiti, Holideje — uspeo je da izusti između dva napada kašlja. — Moraćemo da se oružjem probijemo napolje.

— Oružjem bi se mogli probiti samo u pakao, ako ste mislili kuda možemo odavde otići. Ne bismo imali vremena ni da se pomolimo kad bismo izašli kroz vatru i dim.

— Kažem vam da je sa mnom skoro svršeno.

— Mislio sam da ste mnogo tvrdi čovek, Heče. Ružni ste kao greh, prijavili i pokvareni, ali sam mislio da ste tvrdi. Gde vam je hrabrost?

Heč nije mogao da mu odgovori skoro čitav minut, jer je kašalj potresao njegovo snažno telo. Okrenuo se na pleća i stavio šake na lice.

— Mogu ja izdržati isto toliko koliko i vi, Holideje — progovorio je kroz stisnute šake. — Nisam ništa manje otporan od vas.

— Nemojte mi o tome govoriti već dokažite — rekao je Dok dižući pušku. — Hajde da ih podsetimo da smo još tu i da smo sposobni da se borimo da ne bi pali u iskušenje da nas dokrajče.

Uz veliki napor Heč se okrenuo na trbuh i oslonivši se na laktove digao pušku. Pripucali su zajedno i pucali su neprekidno sve dok nisu ispraznili magacine pušaka. Osluškujući odjek pucnjeva koji je zamirao, Holidej je povikao:

— Kako ti se ovo sviđa, Sauthole?

Odgovor je došao u vidu brze pušane pajbe i Dok i Heč su se prikljubili uz tlo sa rukama ispred glava kao zaklonom.

— Hajde da pregovaramo, Holideje? — razdrao se Sauthol. — Ti i ja. Meni je potreban Heč a ne ti. Žao mi je tvog prijatelja, ali bilo je tako, on ili ja, ti to znaš. Još uvek se možemo sporazumeti. Ti si najbolji čitač mapa u pokrajini i nema ni jednog čoveka koji planine poznaje bolje od tebe. Po svoj prilici da bez tebe nikada neću naći Meksikančev rudnik... pa stoga pregovarajmo. Ti možeš da biraš, ili da budeš mrtav sa tim trulim prevarantom ili da iz planine odjašeš bogat kao Krez, pre prve zimske oluje. Stoga ne budi lud čoveče.

— Pametno govori, Holideje — progovorio je Heč promuklo. — Zašto ipak ne izaberete njega? Možda biste mu čak mogli pomoći da me dokrajči. To bi vam se dopalo, zar ne?

Dok Holidej nije ništa odgovorio ni Heču ni Sautholu. Prezirao je prvog isto toliko kao i drugog, pa ipak, suočen sa mogućnošću da bira između čoveka koji bi mu bez griže savesti prerezao grkljan i udruživanja sa Sautholom, on je izabrao onog prvog. Mrzeo je Heča zato što je posredno bio odgovoran za smrt velikog Džima. Ali, Sauthol je ubio njegovog prijatelja i zato će osvetiti velikog Džima ili će i sam u tom pokušaju umreti.

Digao je pušku i ispalio hitac kroz dimnu zavesu. Čuo je kada se tane odbilo od stene i odmah posle toga Sautholovu prigušenu psovku. Malo kasnije naramak mokrog granja i korova bačen je na vatru sa kamene nadstrešnice iznad pećine

i odmah potom sa zapaljene vatre počeo se dizati dim gust kao testo. Pritisnuvši rukav na suzne oči, Dok je nastojao da ipak drži pod prismotrom ulaz u pećinu, ali to nije bilo moguće. U pećini je sada vladao mrak kao usred noći i Zeb Heč je ponovo počeo kašljati.

Smrt je bila blizu.

Holidej je to znao i dok je stavljao nove metke u magacin puške, setio se Moli Kon.

Da li će plakati kad čuje za njegovu smrt? Da li će je uopšte biti briga? Nekada bi je ne samo bilo briga nego bi sigurno i plakala, ali to je bilo davno. Uhvatio je sebe u nadi da će možda proliti za njim makar jednu suzu, jer sa velikim Džimom mrtvim pored sebe nije se mogao setiti ni jedne druge žive duše koja mu je bila dovoljno bliska da joj ne bi bilo svejedno je li živ ili mrtav.

Poći sa takvim mislima u grob, bilo je bez svake sumnje vrlo tužno. Imati trideset godina i nikoga ko bi za vama zažalio kada umrete, to je zaista bilo tužno. Moglo je nekada biti i drugačije, mogao je imati i puno prijatelja da životni tokovi nisu krenuli drugim pravcem. Brojne žene bi plakale za njim i još brojniji znanci pili bi u sećanje na njega da su mu sazvežda namestila nešto drukčiji horoskop. Ali ko će žaliti sa večitim beguncem, prinudnim usamljenikom koga je kovčeg života odvojio od ljudi i naterao da večno živi na oprezu, sa rukom na dršci „kolta“.

Namrštio se na mrak od zagušujućeg dima i odagnao setne misli iz glave. Još uvek nije mrtav, rekao je sebi, ali ako bi preživio, možda bi sa ovim iskustvom promenio način života. Možda.

Sada je i Dok kašljao isto tako kao Heč. Vazduh nije više bio čist, čak ni nekoliko santimetara visoko od poda. Dim je ispunjavao svaki kutak i svaku pukotinu pećine, gušeći, pekući oči, izazivajući snažno, ubrzano kucanje srca. Nije više video ni Zeba Heča koji je išao samo dve stope daleko od njega. Dok je nasuđe pružio ruku i osjetivši pod prstima Zebovo rame grubo ga prodrmao.

— Nećemo imati vremena ni da se pomolimo bogu, Heče — rekao je gušeći se. Ali, više nemamo izbora.

Heč nije odgovorio. Nije mogao. No, Dok je pod rukom osetio da je ovaj ustao na ruke i kolena i potom je shvatio da ga je razumeo. Nesvestica je zahvatila Holideja čim se uspravio u klečeći položaj, ali je ipak ustao. Savladao je nesvesticu i posrćući i kašljući, njih dvojica su se uputili prema vratima. U tom momentu puške su ponovo zagrmale.

Obojica su se bacili potrbuške na zemlju i ostali tako neko vreme, koje im se učinilo dugo kao večnost. Spolja su puške i dalje pucale, ali kuršumi nisu više leteli po pećini!

Dignuvši glavu Holidej je obrišao suzne oči i žmireći pogledao kroz dimnu zavesu. Nazreo je nejasne obrise Stena koje vise pre nego što mu je dim ponovo zamračio pogled. A onda je iznenadni nalet vetra rasterao dimnu zavesu i kroz ostatke dima Dok je ugledao siluetu jednog konjanika sa po jednim revolverom u svakoj ruci, koji je pucao na nešto ili nekoga što Dok nije video.

— Menti!

— Šta kažete? — zakrkljao je zaslepljeni Heč.

Holidej je odmahnuo glavom. Mora biti da su ga oči varale. No tada, pre nego što je oblak dima ponovo blokirao vidik, ugledao je još konjanika koji su se pojavili među stenama i među njima je nepogrešivo prepoznao Luka Henrija.

— Šta se tamo napolju događa, Holideje? — zapitao je Heč.

Holidej nije odgovorio jer se i sam bio uputio napolje da proveri. Obišavši vatru proteturao se kroz osrednji sloj dima sa naperenom „vinčesterkom” u rukama. Ali, puška mu nije bila potrebna. Nekih tridesetak metara daleko, sa leve strane, ugledao je Zika Sauthola opruženog na jednoj pljosnatoj steni, sa rukama zgrčenim kao kandžama na prsima i upola smrskanog lica. Nedaleko od njega, nekoliko konjanika su bili nagnali Vorda Bičera do ivice provalije i pod kišom kuršuma koje su na njega ispalili Vord Bičer se prevrnuo na leđa i surviveo u ponor.

To je Holidej zapazio u magnovenju, pre nego što su se njegove oči zaustavile na konjaniku širokih ramena, odevenom u kožnu jaknu od bizonovog krzna, koji se okrenuo od Sautholovog tela sa zadimljenim revolverom okrenutim u vis.

— Zdravo, Holideje — rekao je konjanik otežući. — Zar uvek zapadate u ovakve bezizlazne situacije kad ste daleko od kuće?

Dok Holidej nikad nije verovao da bi moglo doći vreme kada bi mogao biti arećan što vidi Đuka Mentijsa. Ali dok je lagano spuštao cev puške, pomislio je da neka šteta ipak nisu sasvim nemoguća.

VII

Zeb Heč je prineo bocu sa viskijem usnama i ispio poslednja dva prsta tečnosti kao da je to voda. Zakašljao se kada je odvojio bocu od usana, ali izgledalo je da je to kašalj u kome je uživao, jer je crvenim očima zadovoljno digao pogled do Mentijsa.

— Oduvek sam voleo dimljeno meso, Đuk — osmehnuo se — ali mi se nije svidelo da to meso budem ja.

Menti je samo kratko klimnuo glavom i bacio pogled preko stena, do mesta gde je Dok Holidej klečao sagnut pored tela velikog Džima Kornela pokrivenog njegovim kaputom. Henri i ostali odvukli su tela Sauthola, Redinga i Bičera i bacili ih u jednu duboku provaliju.

Najzad je Holidej ustao, stavio šešir na glavu i uputio se niz padinu prema njima. Već je pre toga sa dosta napora izrazio zahvalnost Mentijsu zbog blagovremenog dolaska i spasenja, ali kada je posle toga bolje razmislio, njegovim osećanjima preovladale su sumnje koje se na njegovom licu nisu mogle skriti. Odbio je da poveruje da je Mentijsovo prisustvo u tom kraju puka slučajnost i pomislio je da ga je njegov veliki neprijatelj u stvari pratio. Želeo je da zna zbog čega.

Menti ga je čuo kako se približava, digao jednu nogu na visok kamen i oslonivši se laktom na koleno, izvadio cigaru iz džepa. Ispod maske grubog, suncem opaljenog lica. Menti je skrivao klupko grozničavog razmišljanja. U tom kratkom vremenskom razdoblju on je razmotrio i konačno odbacio ideju o izmišljanju lažne storijske, zbog

osećaja mogućnosti da stvarnost i činjenice mogu obelodaniti istinu.

— Žao mi je za Kornela, Holideje — rekao je.

— Hvala. No, o Džimu ćemo možda kasnije još razgovarati. Sada bih hteo da znam šta vi ovde radite, Menti?

Kolut dima lagano se digao sa Mentijevih usana. Izgledao je pribran u tom košmaru nasilja, pribraniiji nego što ga je Dok ikada video.

— Odgovor na to pitanje vrti se oko Kornela, Holideje — rekao je. Zatim je sasvim mirno ispričao celu priču, počinjući od Hečevog dolaska u Babilon sa ciljem da njega, Mentija, uzme za ortaka u rudniku starog Meksikanca i njihove zajedničke odluke da i Kornela uključe u ortakluk da bi pomoću njega primamili i Holideja.

Menti je bio do krajnosti iskren u iznošenju onog što je učinio i nije se ni potrudio da se izvini. Znao je da je Holidej najbolji čovek za taj poduhvat, ali je takođe shvatao da Dok neće uzeti učešća ni u kakvom poslu u koji bi Menti bio umešan. Zato je udesio da Holidej, Kornel i Heč pođu napred, a da on i njegova grupa pođu za njima. Plan mu je bio da ostanu podalje sve dok rudnik ne bude pronađen, a da se onda pojave i da zajednički odluče kako će podeliti zlato.

Holidej ga je slušao i poverovao mu, sve do izvesne tačke. Ta tačka gde je neverica počinjala bila je podela zlata. Menti je sa sobom imao četiri čoveka, a još izvestan broj njih čekao je u dolini njegov signal da se priključi. Da li je Menti mislio da mu je toliko ljudi potrebno za pronalaženje zlata, ili je

njihov broj nagoveštavao da je na umu možda imao neki posebno određen cilj? Tačnije rečeno, nije li taj cilj bio uklanjanje jednog starog neprijatelja kad i ako izgubljeni Meksikančev rudnik bude pronađen.

To je bilo pitanje na koje možda Holidej nikad neće znati tačan odgovor. Jer tu, na tom mestu pored Stena koje vise, završavala se njegova nesudbena pustolovina. Veliki Džim je bio mrtav. Sahraniće ga da počiva u večnom miru, a zatim će se vratiti nazad. Ni deset izgubljenih rudnika neće ga navesti na iskušenje da se udruži sa Đukom Mentijem. Ne, nikakav novac ne bi bio dovoljan razlog da pomogne bogaćenje čoveka kao što je Menti.

Rekao je to što je mislio, naravno nešto blagijim rečima, i Menti se namrštio.

— Zahvalnost kod vas ne traje baš dugo, zar ne Holideje? Da nije bilo mene vi biste sada bili mrtvi.

— Zahvalan sam vam — rekao je na to Holidej. — Spasli ste mi život i ja se osećam obaveznim. Ali, time smo samo izravnali račune, Menti. Ja sam bio vaš dužnik još od onog dana kada ste mi namestili onu podvalu sa kartama i sada sam spreman da dignem ruke od obračuna sa vama. To je sve. Ne računajte da ću poći sa vama.

— Shvatate li da bez vas u ekipi nemamo mnogo šanse da pročitamo šta na mapi piše i da identifikujemo pravce i oznake na terenu?

— To je vaš problem.

— On ozbiljno misli, Đuk — promrmljao je Heč. — Kunem ti se

da nikada nisam sreo tako tvrdoglavog čoveka.

— Tvrdoglavog i glupog — rekao je Menti otrovnim tonom. — Znaite koliko mrzim da iskusim poraz, Holideje. Mislite li da ću prihvatiti poraz u potrazi za Meksikančevim rudnikom?

— Prihvatite ili ne prihvatite, kako hoćete — odgovorio je Dok.

Stisnuvši cigaru zubima, Menti je spustio ruke na drške revolvera.

— Šta biste kazali na mogućnost da birate, Holideje? Šta više volite, da pođete sa mnom ili da završite u onoj jaruzi sa Sautholom i njegovim ortacima?

Holidej se osmehnuo hladno. — I vi biste to učinili, zar ne Menti? I vi ste čovek koga je Moli odabrala. Čoveče, šta će ona još sve doživeti u svom životu.

— Ne zamagljujmo stvari, tvrdoglavko. Pridržavajmo se striktno poslovnog razgovora. Hoćete li da učestvujete ili nećete?

— Neću.

— Radije ćete umreti nego da nam pomognete da svi postanemo bogati.

— Hoćete da kažete da pomognem da se vi obogatite, Menti. Vi mene ne biste uzeli u obzir za dobru — pokazao je rukom na ostale. — A ako ovi jadni glupaci računaju da će dobiti svoj deo, onda su gluplji nego što izgledaju — dobacio je Heću prezriv pogled. — Jeste li ikada videli da ovaj veliki čovek deli nešto sa takvima kao što ste vi, Heč? Živeli biste samo toliko dok mu ne okrenete vaša široka leđa... A u Babilonu slavili bi ga i nazivali bi ga herojem zato što vas je sahranio pod zemlju.

U Zebovim crvenim očima blesnula je iskra neodlučnosti i nesi-

gurnosti, i on je svoju čupavu glavu okrenuo prema Mentiju. Seme sumnje pustilo je koren.

— Ne slušaj ga — zarežao je Menti, sada već uzrujan. — Tako mi boga, vi ste suviše razjapili usta za čoveka koji stoji na ivici groba, Holideje. Upoša sam se odlučio da vas ustrelim, samo da bih vam začepio ta prijava usta.

Holidejeva ruka počivala je pored njegovog „kolta“. — Pokušajte ako hoćete Menti. Ja bih sigurno poginuo, ali ne postoji ni najmanja šansa da vas ne bih povukao sa sobom.

Nekoliko dugih trenutaka, dugih kao večnost, dva čoveka su stajali jedan naspram drugog i u vazduhu već kao da je lebdeo miris baruta i smrti i odjek grmljavine revolvera. Dok Holidej je bio spreman da umre ako već tako mora biti, ali ne i Duk Menti. Menti je uvek igrao na dobitak, a u ogledanju njegove revolveraške veštine, sada i na tom mestu, ne bi bilo lake pobede. Ako Holidej već treba da umre, onda će to biti tada kada Menti izabere. U međuvremenu, postojao je jedan veliki razlog za njegov život i Duk je sasvim iznenada pomislio da u rukama možda drži presudnu kartu za koju nije ni znao.

Odmakao je ruke od revolvera i osmehnuo se.

— Do vraga, kako smo došli na ovakav razgovor, Holideje? Vi ste, razumljivo, usijani zato što vam je prijatelj mrtav, a ja sam dopustio sebi da me iznervirate. Ne želim obračun sa vama, čoveče. To je sve bila varka. Vi me znate... Pobjeda po svaku cenu. Hajdete, pođite, sahranite svog prijatelja i moji ljudi će vam u tome pomoći.

Onda ste slobodni, možete ići kuda hoćete i raditi šta hoćete.

— Je li to iskreno? — zapitao je Dok sumnjičavo.

— Naravno. Pomislite malo dublje, Holideje. Kako bi Moli reagovala ako bi čula da sam vas ja ubio? Ona mi to nikada ne bi oprostila. Ništa na svetu nije toliko vredno koliko njena naklonost, čak ni sve zlato planine Velikog Roga. Luk, Bob, pomozite Holideju oko sahrane.

— Mogu ja to i sam — rekao je Dok udaljavajući se.

— Ako tako želite, neka vam bude — rekao je Menti ljubazno. Zatim se naglo uozbiljio i obratio čoveku pored sebe. — Seme, pođi i dovedi ostale iz grupe. Za noćas ćemo se ovde ulogoriti.

Sem Ferer je skočio na konja i odjahao. Holidej ga je posmatrao sve dok nije nestao van domašaja pogleda, a onda se okrenuo ka Mentiju koji mu je sad stajao okrenut leđima i razgovarao sa Hečom. Instinkt mu je govorio da je Menti suviše lako odustao od svog zahteva i da mu zbog toga ne treba verovati, ali je smatrao da u tom trenutku ta činjenica nije vredna brige.

Okrenuvši se uputio se u pećinu da uzme svoju opremu. Nije zamerio velikom Džimu za ono što je učinio, jer je shvatao ljudsku slabost. Kornel je bio jednostavan čovek koga sreća nije služila i koji je u ovom poduhvatu video šansu da izmeni svoju sudbinu, pa je bilo sasvim razumljivo što je tu šansu prihvatio. Verovatno da je Džim verovao Mentiju i Heču jer je u osnovi bio pošten čovek.

Veliki Džim Kornel je u životu imao i srećnih i nesrećnih trenuta-

ka, a na kraju je umro da bi spasio život svom prijatelju. Dok Holidej se nadao da će i on, kada jednog dana dođe njegov čas, umreti bar tako časno i hrabro kao veliki Džim.

*

Veliki usamljeni bor dizao se kao nadgrobni spomenik na grobu Džima Kornela, a glatko krupno plavo kamenje pokrivalo je humku. Dok Holidej je napravio primitivan krst i pošto je na izdellanoj strani vešto sasutim i zapaljenim barutom nagoreo duboko u drvetu njegovo ime, stavio je krst iznad humke. Planinski vetar je šumeći opevao poslednji svečani rekvijem dok je visoki pustolov gologlav stajao pored humke, želeći u mislima poslednje zbogom svom bliskom prijatelju.

Dok je silazio niz padinu prema vatri, ledeni vetar je ujedao kroz košulju i ledio znojno Holidejevo telo, ali on to nije zapažao. Hodao je lagano, umorno, korakom starog čoveka, tražeći oslonac na kamenitom tlu. Plamen koji ga je pothranjivao tek je tinjao i on je silazeći sa brega video sebe kao da dolazi iz daleka, usamljen, ozbiljnog lica okrenutog neizvesnoj budućnosti.

Tada je do njegovog uha dopro glas koji dugo vremena nije čuo. — Dok?

Zastao je i lagano okrenuo glavu u pravcu odakle se glas čuo. Obasjana plamenom logorske vatre stajala je Moli Kon.

*

— Još jednu šolju kafe. Duk? — zapitao je Luk Henri pružajući mu lonac sa kafom.

Menti je ćutke odmahnuo glavom i nastavio da posmatra Moli i Doka koji su sedeli zajedno sa druge strane vatre. Devojka ga je s vremena na vreme pogledala očima punim topline i zahvalnosti. Spasao je Holideju život i njoj je to izvanredno mnogo značilo. Pomisao na to zarivala se Mentiju kao oštar nož u srce jer je shvatao koliko mnogo Holidej njoj znači.

U mislima se vratio u one dane pre dosta vremena, kada je imao prilike da gleda Holideja i svoju devojku zajedno, isto tako kao što su sedeli sada. To je bilo pre nego što je odlučio da će Moli biti njegova i plan koji je smislio kasnije je uspešno okončao. Ni tada nije voleo da ih vidi zajedno, isto kao što to nije voleo ni sada. Ali ipak, na neki izopačen način bio je zadovoljan što ih vidi zajedno srećne, jer mu je to bila garancija da će plan, koji je smislio za poslednjih nekoliko časova posle pušaranja, sigurno uspeti.

Bila je velika šteta što će njegov plan skoro sigurno dovesti do toga da izgubi devojku. Ali, bilo je pravi hazarda da onaj ko želi sve, mora biti spreman da rizikuje sve. Ako dobije, utoliko bolje za njega.

Iz mraka se pojavio Heč i bez reči seo pored njega, zaudarajući na piće, upola pijan, još uvek garav od dima, očnih kapaka crvenih na ivicama, što je njegovom licu davalo još ružniji izgled.

— Nameravaš li da im sada kažeš šta spremaš, Đuk? — zapitao je Heč prigušeno.

— Biće bolje ujutru — promrm-ljao je Menti. — Ionako do ujutru niko neće otići oдавде. Posle toga svi ćemo poći u planinu.

— To se ti nadaš.

— Nada je za nesposobnjake kao što si ti, Heče. Ja znam da će poći.

Jutro je došlo na krilima šumnog vetra i donelo sitnu, rominjavu, hladnu kišu. Ispod nadstrešnica stena, ljudi su se kretali ogrnuti mantilima za kišu, spremali doručak i pripremali konje u očekivanju novog dana i polaska.

Holidej je čučao pored vatre i brijaao dvodnevnu bradu, a Menti je šetao tamo-amo pored njega.

— Kakvo divno jutro, Holideje — rekao je Menti kiselo.

— Aha — promrm-ljao je Dok i nastavio da se brije.

— Jeste li spremni za povratak?

— Da. Je li vam Moli kazala da će se vratiti sa mnom?

— Da, to sam ionako očekivao. Jedin razlog što sam je ovamo doveo leži u tome što je ona to sama tražila. Bila je zabrinuta zbog vas. To je pomalo dirljivo, zar ne?

— Ako vi tako kažete, onda jeste.

— Ima samo jedna stvar, Holideje. Meni sada ne odgovara da se ona vrati.

Holidej je naglo digao pogled. — Šta?

— Moli ide dalje sa mnom. Do kraja.

Holidej je žurno ustao. — Ne možete je povesti. Menti. Možda ćete tamo provesti nedelje tražeći nestali rudnik. Po ovom hladnom vremenu ona bi najverovatnije umrla. To jest, ako vas pre toga Indijanci ne bi napali i sredili.

— Da, traganje će možda trajati nedeljama — rekao je Menti s osmehom. — Možda i duže. Naravno, ako biste vi bili sa nama, to bi možda trajalo samo nekoliko dana. Zar ne mislite da je tako?

— Na šta to ciljate?

— Sporo kapiрате, Holideje, ali

konačno nikada niste ni bili mnogo iskreni, bar kada su u pitanju poslovi, moram da se ispravim. Kažem vam da, ako ste već toliko zabrinuti za Moli, onda bi najbolje bilo da i vi pođete sa nama. Pođite, pomozite da što brže nađem Meksikančev rudnik i da se što pre vratim sa zlatom, pre nego što se devojci desi nešto neprijatno.

Zestok odgovor koji je Holidej smerao da uzvрати zamro je na njegovim usnama kada je video Moli koja se kroz izmaglicu jutra približavala vatri. Luk Henri je išao za njom s puškom u rukama. Moli je plakala.

— Život je surov — osmehnuo se Menti kada je devojka prišla. — Moli neće da veruje da bih ja mogao da budem tako opak i da bih mogao da je prinudim da pođe sa nama, da bih na taj način naterao i vas da nam se pridružite, Holideje. Ali, kao što sam vam već pokušao da objasnim, u poslu je važno dobiti igru i vi dobro znate da se neću ustezati ni pred čim da svoj dobitak uzmem.

— Nemoj ga poslušati, Dok — rekla je Moli suznih očiju. — Biće sa mnom sve u redu. — Ti se vrati nazad bez mene. Dosta si već pretrpeo i ne treba više da trpiš.

Holidej je netremice gledao Luka Henrija koji je stajao nešto po strani, sa puškom bajagi slučajno uperenom u njegovom pravcu. Iza Henrijeve gromadne telesine ugledao je i ostale ljude iz Mentijeve grupe sa oružjem u rukama i cela ta banda zatvarala mu je prilaz do konja. Hladna jeza zamlela mu je niz kičmu, a hladna ruka kao da mu je stegla srce kada je pogledao Mentija i na njegovom licu zapazio pobedonosan osmeh.

— Menti, huljo preispoljna! —

izustio je jedva prevaljujući reči preko usana od besa.

— Obojica smo isti, Holideje. Jedina razlika je u tome što sam ja hulja dobitnik, a vi ste onaj koji gubi. Ostavimo se, dakle, prišivanja nepotrebnih pogrđnih imena i predimo na stvar. Polazite li sa nama ili ostajete.

— Ne, Dok — usprotivila se Moli. — Nemoj da pristaneš. Ne može te naterati.

Ali Holidej je nije slušao. Stajao je zagledan u pravcu juga, prema nejasnim obrisima planine Velikog Roga koja se dizala u daljini, zakriljena zavesom sitne kiše. Kroz tu koprenu nazirao je snežne glečere i provalije zapadne strane, gde je samo jedan pogrešan korak mogao značiti smrt, gde uraganske ledene bure mogu oduvati čoveka za tren oka i gde snežna oluja u ovo kasno doba godine može naići svakog trenutka i za pola dana zavejati čitave naseobine i karavane.

Sve to, i više od toga video, je okom i svojim mislima, a kada je Menti ponovo progovorio, na njegovom licu jasno je bilo ispisano da je i ovoga puta pretrpeo poraz.

— Gubimo vreme, Holideje.

Holidej je sa ogorčenjem u očima netremice pogledao svog neprijatelja. Opet je, dakle, potučen. Duk Menti je imao sreće od prvog dana kada su se sreli. Možda ne sreće u prvom smislu reči, jer su se njegovi uspesi više zasnivali na lukavosti i pokvarenosti, ali ishod je bio isti. Još uvek ga je pratila ta vrsta sreće i Dok se pitao da li se sme nadati da će nekada biti drugačije.

— Neka ljudi pojašu, Menti — rekao je potmulim glasom i vinuo se u sedlo. — Ja ću jahati na čelu.

Isto popodne, nekih desetak milja južno od Henging Stounsa, naišli su na kolonu konjice predvođenu pukovnikom Baklijem na putu za reku Salmon gde je trebalo da se održi sastanak sa poglavicama Čejema i

Juta. Vojnici su bili umorni od putovanja preko ogranaka planine i Bakli je obavestio Holideja da namerava da zanoći u Monrojevoj dolji, a da sledećeg dana pređe poslednju etapu puta.

Pukovnik i Holidej su se dobro poznavali i Bakli je izrazio iznenađenje i neslaganje sa tim što ga je našao u društvu s Đukom Mentijem, čovekom koga niti je voleo, niti mu je verovao. Dok je u jednom momentu pomislio da pukovniku objasni da on i Moli Kon putuju sa tom grupom protiv svoje volje, ali je tu nameru odmah odbacio. Za vreme susreta sa pukovnikom Menti je zadržao Moli pored sebe i Holidej nije sumnjao da bi, ako bi bio prinuđen da ode tako daleko, Menti izazvao i krvoproliće ukoliko bi Dok uspeo da obezbedi pomoć vojnika za svoje i Molino oslobođenje.

Sem toga, u tom momentu pukovnik je imao već dovoljno briga. Rekao je Holideju da gaji mnogo nada da će se sukob sa Indijancima oko područja Jalna na kraju mirno i ljubivo završiti. Sa sobom je nosio kompromisni predlog vlade u kome je nudio plemenskim starešinama uverenja za koja je mislio da će biti prihvaćena. No pukovnikova prava strahovanja, zasnovana na glasinama i potkrepljena nekim pouzdanim činjenicama, bila su okrenuta bandi otpadnika čejenskog plemena pod vođstvom poglavice Oštra Sekira koji je nameravao da izazove sukobe i neprilike već za vreme sastan-

ka, a da kasnije eventualno pokrene i širi ustanak plemena.

Uprkos prezauzetosti tim teškim problemima, pukovnik Bakli je našao dovoljno vremena i volje da pokuša Holideja i njegovu takozvanu ekspediciju uveriti da odustanu od svog cilja. Bakli se čudio što je Holidej uopšte došao na pomisao da se u to doba godine upusti u planinu Velikog Roga i nije bio mnogo impresioniran kada mu je Dok objasnio da ovaj put imaju dosta siguran putokaz o lokaciji izgubljenog Meksikančevog rudnika.

Budući da je posedovao višegodišnje iskustvo o planini Veliki Rog, Bakli je znao koliko mnogo ljudi je izgubilo život u neplodnom traganju za Meksikančevim zlatom i nije se ustezao da jasno stavi do znanja kako veruje da imaju sve šanse da svoja imena dodaju dugačkoj listi onih koji su nastradali, ukoliko i dalje budu uporni u toj svojoj ludosti.

— Suviše crno gledate na stvar, pukovniče — rekao je Menti. — To je samo jedna obična planina. Vodi te vi brigu o crvenokošcima, a našu brigu prepustite nama. Vreme je da pođemo Holideje.

— U pravu je, pukovniče — rekao je Dok. — Svaki čas mogao bi biti važan — pružio je ruku. — Želim vam svaku sreću na reci Salmon.

— I ja vama, Holideje — rekao je pukovnik stežući mu srdačno ruku. — Pričuvajte se. I dobro čuvajte ovu simpatičnu mladu damu — dodao je primevši dva prsta obodu šešira u znak pozdrava.

— Možete biti sigurni da hoću — rekao je Dok, a onda pojahao konja i ostao da sedi u sedlu, posmatrajući dugu kolonu plavih uniformi ko-

ja je zveckajući opremom prolazila pored njega.

— Odlično, Holideje — rekao je Menti zadovoljno kada su nastavili put. — Znao sam da ćete biti dovoljno mudri i da nećete pokušati da nešto izbrbljate vašem prijatelju koporandžiji.

Umesto odgovora, Dok je podbo konja petama i poterao ga brzim hodom prema Svit Springu, poslednjem logorištu pre nego što počnu penjanje uz planinu.

— Šta je to? — zapitao je Menti pokazujući prstom jednu tačku na mapi. — Kao da je neka muva zamočena u mastilo skakutala po njoj.

— To je Prolaz Mrtvog Konjanika — objasnio je Dok. — Ovi prevoji ovde izloženi su jakom vetru, tako da na jednom mestu stene izgledaju kao skeleti. Verovatno da ćemo sutra uveče stići do njih ako se ne budemo zadržavali.

— To je pravi čovek za ovaj posao, zar ne Heč? — rekao je Menti dok su skrštenih nogu sedeli pored razbuktale vatre.

— Nikada to nisam ni poricao — odgovorio je Heč. Zatim se nagnuo napred i pipkom svoje zemljane lule pokazao još jedan natpis na mapi. — Znae li šta je mislio ovim, Holideje? Caverna de Fantazma. To ima verovatno neke veze sa pećinom?

— To znači Pećina Duhova — potvrdio je Dok. — Pretpostavlja se da je to pećina koju posećuje duh neke ubijene princeze iz plemena Juta.

— Prolaz Mrtvog Konjanika, Pećina Duhova? — nasmejao se Menti. — Izgleda da su se usredsredili na

to da zaplaše ljude. Hej, kuda ste se uputili, Holideje?

Zastavši, Holidej je rekao — Idem da malo izvidim po okolini.

— Do đavola čoveče, hoću da saznam nešto više o ovoj mapi.

— Za to ima još dovoljno vremena. Sada je važnije da proverim tragove koje sam video gore iznad logora.

— Šta ste to videli? — zapitao je Menti ustajući. — Zapazio sam da ste pre nekog vremena njuškali nešto po okolini.

— Tragove Indijanaca. Zapravo trag jednog konja. Možda je to bio samo neki izvidnik.

— Čiji?

— Znae isto toliko koliko i ja. Ali, ako u blizini ima Indijanaca, onda bi bilo dobro saznati kojem plemenu pripadaju.

— Ne mogu ništa da kažem protiv toga — rekao je Menti. — Ali nemojte se predugo zadržati, Holideje. Ako vas nema suviše dugo, mogao bih da počnem da sumnjam.

— Nemojte se trzati Menti, nemam nameru da pobegnem.

— Drago mi je da to čujem, zaista drago.

Uzevši pušku Dok je prišao susednoj vatri za kojom je šćućurena u svojoj velikoj bundi od bufala bezvoljno sedela Moli. — Idem da bacim pogled po okolini, Moli — rekao je. — Je li ti sasvim dobro?

Ona mu je pružila ruku i Dok joj je pomogao da ustane. — Sasvim sam dobro, Dok — rekla je. — Pođi, ali obećaj da ćeš biti pažljiv hoćeš li?

— To je naš glavni adut u ovoj igri, Moli.

Ona je nadlanicom protrljala oči. — Znaš, još uvek ne mogu da verujem da se sve ovo zaista događa. Ni-

kad nisam pretpostavljala da Dok može biti takav. Ovo je kao noćna mora.

— Ne brini Moli, ja ću se starati o tebi.

— Ti si to uvek i radio kad smo bili zajedno, zar ne? Oh, kakva sam ja budala bila, Dok. Kako sam mogla biti toliko slepa i poverovati one gluposti o tebi?

Holidej je pozeleo da taj trenutak produži, da ostane još neko vreme s njom i da je uveri da će sve biti u redu. Ali, nije imao vremena.

Blago je dodirnuo po ramenu. — Pokušaj da malo odspavaš, Moli. Ja ću se vratiti kad se probudiš.

— Kako ti kažeš, Dok — rekla je i ostala da stoji kao uplašeno dete, okružena surovim licima ljudi čije su ruke počivale na drškama revolvera uvek kada je Dok bio u blizini.

Kada mu je bacio sedlo na leđa, konj se počeo joguniti, ali ga je blago milovanje po glavi i vratu odmah umirilo. — Da, znam da si umoran stari prijatelju — promrm-ljao je Dok blagim glasom. — Obojica smo umorni. Hajdemo onda da ovo što pre završimo, pa da se vratimo da malo svedemo oči.

Ispevši se na vrh prevoja iznad logora, Holidej je zastao u vetrovitom pomrčini, a onda poterao konja prema zapadu. Po noći je praćenje tragova bilo nemoguće, ali on je nešto ranije, sve dok je trajao poslednji zračak dnevne svetlosti, išao za tragom jednog nepotkovanog konja nekoliko stotina metara prema zapadu i pretpostavljao je da je Indijanac nastavio da se kreće tim pravcem. Sećajući se iz davnih dana konfiguracije tog dela terena, Dok je znao da jedini put kojim se taj usamljeni konjanik mogao uputiti vodi na zapad preko Buderbrejka

Hilsa i dalje do El Gala, gde se jedan stari indijanski put račvao prema istoku i jugu.

On sam nije bio mnogo zabrinut zbog tog jednog traga, ali konačno-ovo je ipak bila indijanska teritorija i znao je da će mirnije spavati ako bude siguran da je sve u redu.

Kada je stigao do raskrsnice kod El Gala, vetar se bio sasvim umirio. Nigde se ni po čemu nije otkrivao nikakav znak života. Visoko drveće dizalo se iznad njegove glave, a preko stena vekovima glačanih bujicama vode, grgoljio je miran potocić. Privezavši svog konja, Dok je oprezno prišao pešice do obale potoka i upalivši jedno palidrvce, sag-nuo se da ispita tlo. Našao je trag, ali to su bili tragovi koje je konjica nešto ranije ostavila iza sebe.

Pošao je nazad prema skupini žbunja gde je bio privezao konja, kada je odnekud malo uzvodno do njegovog uha dopre neki šum. Zastao je i okrenuo se u tom pravcu da bi oslušnuo. Šum je za trenutak zamro, a odmah zatim ponovio se nešto jače i određenije. Osetio je kao da mu pod nogama podrhtava tlo. Znao je šta to znači i sledećeg sekunda bacio se glavačke u jedini zaklon koji je u blizini ugledao, jednu plitku, šest stopa široku vododerinu.

Prva misao koja mu je u magno-venju pala na pamet bila je da je to odred konjice koji jaše po noći da bi sustigao pukovnika. Ali, kada je izviriio preko ivice vododerine, video je da se prevario. To su bili čejenski nepotkovan konji, a na svakom od njih sedeo je jedan čejenski ratnik preteći stisnutih očiju.

Holidej je čuo priče da se Indijanci spremaju da krenu ratnom stazom i da predstoji opšti napad

koji će izazvati pravi pakao. Ali, svakako ko je zaista poznavao crvenog čoveka, znao je da su takve priče besmislica. Kada su na umu imali neki ozbiljan poduhvat i kada nisu jahali otvoreno vitlajući kopljima i kličući ratne pokliče, Indijanci su jahali toliko tiho da se čuo samo bat nepotkovanih kopita i povremeno kratko rzanje njihovih konja teranih podbadanjem bosonogih peta.

Izbrojao je oko četrdesetak ratnika i u dubini duše nije nimalo sumnjao da ta grupa ima na umu neko zloredo. Zapazio je odsjaj pušaka i ratnih kopljica dok je grupa prelazila preko potoka, i tu i tamo nejasna lica premazana sjajnim ratnim bojama.

Popevši se na drugu stranu obale, Indijanci su pošli putem na nekih dvadesetak stopa daleko od vododerine u kojoj se Holidej skrivao, i Dok je uvukao glavu u ramena i priljubio se uz busenje mahovine. Ali, pre nego što je uvukao glavu, ugledao je nešto što mu je otkrilo ko su ti konjanici. Mršavi konjanik sa izgledom ptice grabljivice imao je na prsima ratničkim bojama ucrtanu ljudsku lobanju koja se u tamni sablasno belasala.

Ova gupa znači nisu bili obični indijanci u pohodu. To su bili Čejeni otpadnici, a čovek koji je znao Divlji Zapad znao je da ga nikako ne smeju videti.

Kada se osmehlo da ponovo izviri preko ivice, Čejeni otpadnici su nestali, a odjek kopita njihovih konja čuo se nešto dalje na severu, dok nije potpuno nestao u noćnoj tišini.

A na severu odatle, nekih petnaestak milja daleko, nalazila se Mon-

roevea Dolja u kojoj su logorovali vojnici.

Holideju nije trebalo mnogo vremena da zbroji dva i dva i da dobije odgovor na pitanje kuda su Čejeni jahali. Predstojao je pokolj.

Dotrčavši do svog konja, Holidej se vinuo u sedlo i svom snagom podbo konja petama.

•

Menti je još uvek upola spavao i trljao je pesnicama oči da bi se razbudio kada je Dok Holidej potrčao pored njega i uputio se ka mestu gde su bili vezani konji. — Čejenski odmetnici... konjanica... — čuli su se odlomci njegovih reči. Zatim se Menti odjednom razbudio. — Hej, čekajte Holideje. Nikuda vi nećete ići.

Stražar kod konja stao je ispred Holideja sa puškom u ruci i prepričao mu put.

— Sklanjaj se s puta, Votenbi — izustio je Dok zadihano. — Nemam vremena za gubljenje. Potreban mi je odmorani konj.

Stražar je odbio da se ukloni i od njihovog raspravljavanja većina ljudi u logoru se probudila, a Menti je potrčao i stao pored Holideja.

— Šta ovo znači, Holideje? — povikao je Menti.

— Do đavola, rekao sam vam.

— Onda mi recite još jednom jer sam sad potpuno budan.

— Grupa čejenskih odmetnika ide prema Monrojevoj Dolji. Namazani su ratnim bojama. Hoću da upozorim pukovnika.

— Neka đavo nosi pukovnika. On je vojnik i neka se sam stara o sebi. Šta će biti s njim, to se nas nimalo ne tiče.

— Menti, ti ratnici su čejenski

odmetnici — ponovio je Holidej. — To su najkrvoločniji zlikovci na Zapadu. A ujedno i najveštiji. Oni mogu iskasapiti ceo devetnaesti konjanički puk a da im dlaka sa glave ne fali.

Mentijeva reakcija mogla se pretpostaviti. — Pa?

Dok je sa mnogo napora uspeo da se savlada. — Mogao sam otići pravo u Monrojevu Dolju i da se ovamo i ne vraćam. Vratio sam se zato da ne biste pomislili kako sam hteo da pobegnem i da zbog toga možda učinite nešto glupavo. Ali, kad sam već tu, ništa me neće sprečiti da odjašem i da ih obavestim.

— Ništa?

— Menti je u međuvremenu većim, skoro nevidljivim pokretom izvukao svoj „kolt“ iz futrole. Crni Otvor čelične cevi zinuo je Holideju u lice.

— Bolje još jednom razmislite, Holideje.

— Dok! Đuk — začuo se Molin glas iz tame. — Šta se događa?

— Vрати se u postelju, Moli — rekao je Menti otežući. — Ionako se svi vraćamo u postelju, zar ne Holideje?

— U tome grešite.

— Ne budite toliko neoprostivo glupi, Holideje — rekao je Menti, ljut zbog toga što je devojka ustala i prišla. — Moli, objasni neke stvari ovom ludaku. Uvrteo je sebi u glavu da ode i upozori vojnike na neke Indijance koji se muvaju po okolini. Objasni mu da nam to ne odgovara.

— Ali, Djuk, razume se samo po sebi da vojnici moraju biti upozoreni — usprotivila se Moli. — Ne možemo mirno preći preko toga da je pukovnik Bakli u opasnosti.

— Grešiš u tome što govoriš —

povisio je glas Menti. — Sada si rekla nešto što može dovesti do toga da ovaj tvrdoglavi čovek dobije pun trbuh olova. Ruku puštenih porred tela, Holidej je pogledao pravo u cev Mentijevog pištolja. Lice mu je bilo mirno, izraz tvrd kao čelik, a pri svetlosti logorske vatre u očima mu se nazirao sjaj ljutine.

— Ako već nameravate da me ubijete, onda to učinite odmah, Menti — rekao je bez okolišanja. — Za mene će biti isto kao da sam mrtav ako na savesti budem imao smrt čete vojnika.

Izraz čuđenja preleteo je preko lica Djuka Mentija. — Za ime božje, ne mislite to valjda ozbiljno, Holideje? Zar ste tako nepopravljivo glupi.

— Nazovite to kako hoćete, ali ili vratite taj revolver u futrolu ili ga upotrebite!

— Djuk! — povikala je Moli. — Nećeš to valjda učiniti!

— Misliš da neću? — osmehnulo se Menti cinično, pogledavši je u oči. Bila je to greška. Munjevito brzim pokretom Holidej je zgrabio revolver, a zatim svom snagom udario Mentija pesnicom u lice. Menti je pao na leđa i mlaz krvi mu je linuo iz usta i nosa. No kada su njegovi ljudi pritrčali, Holidej je zapeo obarač „kolta“ i uperio relover u Mentijevo izobličeno lice.

— Nazad! — viknuo je. — Dalje od mene ili je Menti mrtav.

Negde iza njega začulo se metalno škljocanje. Neko je zapeo obarač puške.

— Nećete uspeti da povučete okidač — dopro je do njegovog uha škripav glas Zeba Heča. — Odbacite tu škljocar. Brzo!

Holidej se nije okrenuo da pogle-

da u pravcu odakle se glas čuo. Revolver je i dalje držao u ruci.

— Siguran sam samo jedno, Heče, a to je da me nećete ubiti. Vi ste suviše pohlepan kućkin sin da biste se na taj način lišili zlata za kojim žudite. Kad nađemo Meksikančev rudnik, tada ćete možda pokušati da me smaknete, ali ne sada.

Niko nije rekao ni reč kada je Menti ustao. On se pažljivo opipao po usnama i zagledao crvene mrlje na vrhovima prstiju. — Udarate jače nego što sam mislio da možete, Holideje. Za finog džentlmena to je dosta iznenađujuće — rekao je tiho, skoro sa divljenjem. — Zaista iznenađujuće.

— Ja sada odlazim u Monrojevu Dolju, Menti — rekao mu je Holidej. — Dobro znate da ću održati reč i kažem vam da ću se vratiti.

— Ne veruj mu, Djuk — opomenuo ga je Heč, približavajući se vatri sa puškom u ruci.

— Ne sećam se da sam od tebe tražio savet, Heče — odgovorio je na to Menti. Okrenuo se da bi ispljunuo sukrvicu, a zatim ponovo pogledao Holideja, sa rukama oslobođenim na bedra. — Taj revolver u vašim rukama ne znači ništa, tvrdoglavko. Ne biste uspeli da stignete ni do konja, to dobro znate.

Holidej je nehajno spustio „kolt”. — Da, znam to — rekao je otvoreno. — Ali, mogao bih vas ubiti, veliki čoveče. Pomislite i na to.

— Ne brinite, mislim ja na sve. Ali, pogledajmo činjenice bez zavaravanja, Holideje. Mi vodimo trku sa vremenom. Potrebni ste nam da nađemo put uz zapadnu stranu planine i ako vam dopustimo da izigravate savesnog heroja, izgubićemo par dana.

Mentijev glas je zvučao pomirlji-

vo. Znao je da Holidej više neće ustuknuti i pokušavao je da ubedljivošću nadoknadi ono što silom nije mogao.

Holidej se za trenutak zamislio, a onda rekao. — Ni govora o tome da ćete izgubiti vreme, Menti. Objasniću vam kako da sasvim bezbedno stignete do Prolaza Mrtvog Konjanika. Vi ćete tamo stići, a ja ću vam se pridružiti sutra uveče ili u toku noći.

— Ako budete živi. Nama će se gore smrznuti leđa čekajući vas, dok ćete vi možda ležati u Monrojevoj Dolji glave rascepljene tomahavkom nekog Čejena.

— Ja ću ih samo opomenuti, a neću se boriti — rekao je Holidej. Pogledao je Moli. — Bilo bi mi drago da propadnete u planini, ali ne i sada, kada je Moli sa vama. Ona vam je garancija da ću se vratiti.

— Oh, Dok... — počela je Moli suznih očiju, ali ju je Menti grubo presekao. — Ovo su muški razgovori — klimnuo je glavom i nastavio. — U redu, Holideje. Ispričajte mi sad kojim putem da pođemo odavde.

Dok je Holidej objašnjavao Mentiju pravac puta, Moli Kon se okrenula i lagano udaljila od njih. Nikada se nije osećala tako jedno i bespomoćno. Bila je obuzeta osećanjem krivice da samo zbog nje Dok neće biti u stanju da pobegne od Djuka Mentija, čoveka za koga ona više nije znala da li ga poznaje ili ne. Bila je suviše slaba da bi zaplakala kada je došla i šćućurila se pored vatre, i samo je jednom digla glavu i pogledala kada je čula topot kopita konja koji je Holideja punom brzinom odneo iz logora.

Dalje putovanje je za nju bila noćna mora i to noćna mora koja

je svakim časom postajala sve strašnija. Bojala se planine, Indijanaca, ovih surovih, grubih ljudi koji su joj sada bili potpuni stranci, a najviše od svega bojala se Mentija lično.

Znala je sasvim sigurno da će Menti i Heč ubiti Doka Holideja ako i kada budu našli izgubljeni rudnik. A ako njega ubiju, može se desiti da i ona bude uklonjena da bi se njenom smrću osiguralo njeno čutanje.

Ružan noćni san bila je reč suviše blaga da bi se dosledno objasnilo njeno shvatanje situacije u kojoj se našla. Vrhunac ironije je bio da je morala doživeti ovaj niz opasnosti i da tek na osnovu tako stečenog iskustva po prvi put sagleda Doka i Mentija u jasnoj svetlosti i do kraja razjasni osećanja koja je prema njima gajila. Dok je dokazao da je čovek od časti i nepokolebivog morala, čovek koji je voljan da rizikuje život za nju ili četvoro vojnika, dok se Djuk Menti konačno otkrio kao šljama, kao bezdušan, samoživ i pokvaren čovek.

Shvatila je da je Dok Holidej bez sumnje još uvek mnogo ceni, a možda i voli, i njeno srce je brže zaigralo pri saznanju da ga ona u stvari nikada nije ni prestala voleti.

No, što joj je to sada vredelo? Šta je uopšte sada više bilo od značaja?

Zaplakala je, ali je slab šum njenog prigušenog jecaja nadvladao šum sve jačeg vetra koji je sa planine duvao prema logoru, donoseći sa sobom sneg i ledeni dah prvih nagoveštaja zime.

Holidej je skrenuo umornog konja prema severozapadu, goneći ga petama da održi tempo. Na uzanom delu ravnice, izbrazdanom plitkim jarugama koja se graničila sa Monrojevom Doljom, kržljivo rastinje bilo je prilično proređeno. Sledeći čas jahanja trebalo je da ga dovede do Arbakl Brejksa. Jedan čas posle toga, ako mu sreća bude naklonjena, ugledaće konjicu pred sobom.

Dok je hitao preko ravnice, oko njega je čitala tiha noć. To je značilo da je sve ili već završeno ili da nije ni počelo. Čejenski odmetnici, takozvani Pasji ratnici, imali su vremena u izobilju da u logor vojnika stignu daleko pre njega, ali Dok je računao na čejenski način ratovanja, a njihov omiljeni način borbe bio je nečujno prilaženje i iznenađenje, a ne otvoreni juriš, što su neka druga plemena uobičavala.

Jahao je žurno kroz noć, kao senka čoveka i konja. Prilaz Monrojevom Dolji biće verovatno riskantan. Očekivao je da se konjica ulogorila na severnom delu Dolje pored izvora, a to je značilo da će njegov put biti produžen još nekoliko milja kroz teren pun žbunja.

Stigao je do Arbakl Brejksa i usporio konja u lagan hod da bi sišao niz jedan neravan puteljak u samu Dolju. Na licu je osećao pikanje lakog noćnog povetarca i oštrim okom ispitivao je svaku senku i siluetu na koju je nailazio. Kada je stigao do ravnog terena Dolje, ponovo se uputio prema severu. Svoju veštinu noćnog putovanja naučio je baš u ovim i obližnjim planinama, gde je sa Brzonogim Jelenom pre mnogo godina proveo dosta vremena. Kao planinski lav u lovu, automatski je proveravao i izdvajao svaki noćni šum. Delom po-

moću vida, a delom instinktom, izdvajao je takođe svaki pokret koji bi mogao biti delo lisice, kojota ili ptice, pri čemu je odmah odbacivao sve ono što je pripadalo prirodi i toj noći.

Do izvora kome je hitao bilo mu je preostalo oko još jedne milje terena kada je odjednom zastao i sjahao. Povukavši za sobom konja u jednu jarugu, privezao ga je čvrsto za jedan žbun, a onda izvukao nož i revolver. „Vinčesterka“ kalibra 44 ostala mu je u futroli na sedlu. Ako bude morao da se bori, to će onda biti borba izbliza... A onaj karakterističan miris indijanskog tela koji mu je golicao nozdrve, upozoravao ga je da do toga može doći vrlo brzo.

Tiho kao senka popeo se nazad do ravnine dolje i nečujno se ušunjao u žbunje. Tada se odnekuda začuo neki jedva čujan šum, kao da se neko provlači kroz žbunje.

Holidej je u mislima zabeležio mesto odakle se šum čuo i počeo kružni put prilazeći sve više jednoj skupini sitnih kaktusolikih žbunova na desnoj strani. Zastao je ponovo da oslušne i čvršće stisnuo rukom dršku oštrog bovi noža. Odjednom se iz žbuna pojavila jedna senka i zastala gledajući bez pokreta prema severu, sasvim u drugom pravcu od mesta gde se Holidej nalazio. Dok je povukao nož nešto više uz šaku i zamahnuvši svom snagom hitnuo čeličnu oštricu na neprijatelja. Hladni čelik je poleteo kroz tamu i zario se u prsa jednog Pasjeg ratnika. Indijanac je pustio neki krkljav zvuk i počeo da pada. Priskočivši napred, Dok je zamahnuo revolverom i svom snagom udario ratnika po glavi pre nego što je ovaj mogao da izusti smrtni krik.

Izvadivši nož iz grudi ubijenog ratnika, nastavio je tiho da se šunja kroz žbunje. Još dva puta je osetio u blizini miris Indijanca, a jednom je ugledao neko slabo kretanje i čuo tih glas koji ga je dozivao. Požurio je napred računajući da će ga obližnji čejenski ratnik smatrati za nekog svog saplemenika i zahvalno je pogledao prema nebu kada se ta njegova pretpostavka zaista i obistinila.

Sada je bio već sasvim blizu izvora. Veliki kedar koji se dizao pored izvora i ceo logor bili su u tami, ali je silueta stražara bila još tamnija.

— Vojniče! — šapnuo je. — To sam ja, Holidej! Dolazim tamo!

Zatvarač na stražarevoj pušci glasno je škljocnuo, i Holidej je trčeći prema njemu visoko digao ruke urvis. Nije želeo da ga neki nervozni stražar u ovom trenutku srauni sa zemljom.

— Holidej! — kada je prišao bliže, stražar ga je prepoznao. — Šta, za ime boga, vi radite ovde?

— Tiše govorite, čoveče. Okolina vrvi od Čejena. Odvedite me pukovniku.

— Čejenski ratnici? — puška zamalo što nije ispala iz vojnikovih ruku. — Hoćete da vidite pukovnika, Holideje? Odmah, gospodine!

*

Prva bleđa svetlost zore zatekla je pukovnika Baklija na padini koja se dizala iznad desne strane logora, odakle je pažljivo posmatrao njihovo logorište. Po svemu je izgledalo da logor nije prazan. Tu i tamo bili su razbacani ležaji pokriveni čebadima ispod kojih su se nalazile stene i grane složene u obliku uspavanih ljudi, a dugi niz vojnih ko-

nja bio je privezan za improvizovano privezište od konopca. Ali svi do poslednjeg, ljudi koji su do nedavno ležali ispod tih čebadi kada je stražar u logor doveo Doka Holideja, sada su ležali opruženi na ravni uzvišenja iznad pukovnika, zaklonjeni iza stena i kamenja, sa spremnim puškama pored sebe. Posle dolaska Doka Holideja logor je brzo i u najvećoj tišini ispražnjen, pa je čak i Dok Holidej čučao skriven pored pukovnika, zadovoljan što je povlačenje bilo izvršeno sa takvim uspehom. Uskoro će znati da li je njihovo povlačenje bilo neprimetno. Zora je bila vreme kada su Pasji ratnici Čejena najviše voleli da napadnu.

Nekoliko glupih minuta je prošlo pre nego što se jedan do pojasa nag Indijanac iznenada pojavio u logoru. Indijanac je tako tiho i brzo izašao iz skupine žbunja da čak ni Holidej nije bio svestan njegovog prisustva, sve dok ratnik nije stigao do polovine logora šunjajući se između uspavanih vojnika. Ostali su došli za njima panteriskim skokovima, urlajući, pucajući i zarivajući ratna koplja ukrašena perjem u gomile grana pokrivene čebadima. Ratni poklici Indijanaca pretvorili su se brzo u urlike besa kada su ispod čebadi otkrili granje i kamenje umesto mrtvih vojnika, i u tom momentu Bakli je desnom rukom dao znak za paljbu.

Prvi strahoviti plotun odlučio je ishod borbe samo za nekoliko sekundi, ostavljajući na bojnopolju razbacane mrtve i umiruće ratnike Čejena da sačekaju drugi strahoviti plotun. Ponovo i ponovo odjeknule su puške i sa pobedonosnim osmehom na licu Bakli se okrenuo da se sa zahvalnošću obrati Holideju.

Ali, Holidej više nije bio iza nje-

ga. Stotinu metara dalje jahao je na pozajmljenom vojničkom konju, jureći punim trkom prema jugu.

VIII

— Sto mu grmova! — bunio se Luk Henri ušiju sjajno crvenih od zime. — Ovaj prokleti vetar ujeda kao zubi divlje mačke, čini mi se da duva kroz mene, Djuk.

— Onda uvedi i ti njega — odbrusio mu je Djuk gledajući kroz durbin. Djuk Menti nije bio čovek čije su se simpatije i osećanja lako mogli pridobiti.

Vetar je zaista sekao kao nožem kroz borove koji su se povijali pod njegovim naletima, a naročito na kamenitoj zaravni ispod prolaza gde su se dvojica ljudi popeli da osmotre eventualni dolazak Doka Holideja. Ispod njih, šćućureni pod zaštitom kamene nadstrešnice sedeli su ostali, dodajući drva na vatru u očekivanju dolazeće noći. Menti je mogao da raspozna Boba Meloja i Sema Ferera kako šetaju gore-dole ruku zavučenih pod mišice i povremeno bacaju poglede na sablasnu siluetu planinskog vrha koji se zvao Prevoj Mrtvog Konjanika.

Nekoliko suvih listova preletelo je nošeno vetrom preko zaravni dok je Menti gledao kroz durbin na put koji su toga dana ostavili za sobom. Gledajući dole sa tog mesta, izgledalo mu je skoro nemoguće da su taj put uspeali bezbedno da pređu. Bila je to staza koja i za planinsku divokozu predstavlja iskušenje, a Holidej ih je ranije upozorio da će pred njima biti težih i opasnijih uspona nego što je taj.

— Ima li nekog znaka gazda? — zapitao je Henri željan da nešto kaže, da učini bilo šta što bi mu

skrenulo pažnju sa sve jače hladnoće.

— Još ne.

— Pretpostavljam da nije moja stvar, Djuk, ali čini mi se da je bila greška pustiti ga da ode.

— U pravu si.

— Jesam li?

— Da. Nije tvoja stvar.

Zaključivši da bi raspravljavanje sa Mentijem moglo ispasti suviše vruće za njegove potrebe, Henri se okrenuo i počeo da skakuće po zaravni kao neki indijanski vrač koji predskazuje oluju. Pitao se kako je Menti uspeo da bude tako neosetljiv na hladnoću dok je Luk Henri već bio upola smrznut do kostiju.

Ali, Djuk Menti nije bio neosetljiv na hladnoću; on jednostavno nije obraćao pažnju na nju. Tu veštinu naučio je još u mladosti koju je proveo u severnim pokrajinama zemlje gde je u ovo doba godine čovek morao da razbija led da bi se ujutro umio. Što je više zalazio u godine, sve više je učio kako da savladuje osećaj bola, razočarenja i poraza, sve dok nije stigao do takvog stepena samosavladivanja kakav čovek tvrd i surov kao on može dostići. Svoj život on je izgradio od stena čvrstine i surovosti i nikada nije prestao da veruje da će ga te osobine odneti onoliko daleko koliko bude želeo.

Menti je zapalio cigaru i pogledao nagore.

Nebo iznad Velikog Roga bilo se znatno promenilo u toku poslednjih dvadeset četiri časa. Juče je povremeno padala slaba kiša praćena intervalima i periodima kada je sijalo sunce, bilo je hladno, ali sa podnošljivim vetrom koji kao da je sa sobom nosio obećanje da će godišnje doba koje su i Sijuksi nazivali mesec listopada potrajati još

izvesno vreme pre nego što planinom počnu duvati hladni, divlji zimski vetrovi. Ali, toga dana jutro je osvanulo pod olovno sivim nebom i kovitlavi oblaci zaklanjali su visoke vrhove planine Roga. U dane kao što je taj, čak i Djuku Mentiju je bila potrebna pomisao na pola miliona dolara u zlatu da bi ga zagrejalā.

Henri je cupkao sve dok se nije zagrejavao, ali čim je prestao, hladnoća je ponovo počela da mu se uvlači u kosti.

— Možemo li sada sići dole, Djuk? — zapitao je molećivo. — Čini mi se da mi se i mozak počeo mrznuti.

— Bićeš u sjajnoj formi kad budemo prelazili preko prevoja — primetio je Menti. — Ali ipak moramo da mislimo na taj tvoj mozak, zar ne. U redu, Luk, siđi dole i pošalji mi Heča.

Henri se trapavo spustio niz padinu, brzinom zadivljujućom za njegove promrzle noge koja bi činila čast čak i divokozu, a Menti je ostao sam, posmatrajući kako se tamno sivilo lagano spušta na planinu. U dolinama je već vladala tama, ali tu gore na zaravni bilo je nešto svetlosti, tako da je na padini iznad njega zapazio iznenađan, jedva primetan pokret.

Prinevši durbin očima, uperio ga je ka jednom uzanom prolazu i ugledao čopor vukova. Izbrojao je osam, uključujući i dva džinovska šumska vuka sa srebrnastom dlakom na ušima i repovima. Gledano kroz durbin, činilo se da su vukovi vrlo blizu i da njihove žute užarene oči gledaju direktno čoveka sa durbinom.

Počeo je da shvata zbog čega su istraživači zlata više voleli da svoje traganje ograniče na severne i

istočne padine planine. Zapadna strana nije bila mesto za čoveka. Sem ako, naravno, to nije bio čovek koji je sjaj bogatstva stavljao iznad svega. Kao, na primer, stari Meksikanac. Ili Đuk Menti.

Menti je počeo da šeta gore-dole sa cigarom u zubima kada je čupava krivonoga osoba sa puškom u naručju stigla na uzvišenje. Heč jedva da se bio zadihao i okovratnik mu je bio širom otkopčan kao da prkosi prirodnim elementima.

— Henri mi reče da ga nema — rekao je Heč.

— Još ne. U svakom slučaju, rekao je da se neće vratiti pre mraka.

— Još uvek misliš da će se pojaviti?

— Znam da hoće.

— Izgleda mi da mnogo nade polažeš u njegova osećanja za tu ženu.

— U Holideju ima nešto više od toga, zapamti.

— Misliš na zlato?

— Donekle i to. Ali, više od svega, Holidej neće dozvoliti da ga ponovo izigramo. On možda izgleda ravnodušan prema nekim stvarima u životu, ali je ponosan. Heč, ja znam šta se događa u glavi ponosnog i poštenog čoveka.

— Ja lično nikada nisam bio mnogo ponosan. Ponosom ne možeš napuniti trbuh niti platiti tople prenoćišta.

Vetar je počeo jače da duva, a mrak je postao sve dublji, smanjujući vidljivost na nekoliko stotina koraka. Menti je ponovo uspravio durbina prema prolazu, ali više nije mogao da vidi čopor vukova. Heč ga je šmireći gledao, kao da se upinje da mu pročita misli.

Konačno je rekao. — Jesli li hteo nešto od mene, Đuk?

Đuk je spustio durbina. — Tačno

Heče, hteo sam. Mislim da je vreme da se o nečemu otvoreno dogovorimo pre nego što se Holidej vrati.

— O čemu to?

— O tome šta ćemo raditi kad se dočepamo zlata.

— To je bar prosto, zar ne? Ubićemo ga.

Menti se osmehnuo. — Znaš da mi se mnogo dopadaš, Heče. Ti si vrlo jednostavan čovek, kao mehanizam revolvera. Ti bi tako jednostavno eliminisao Holideja, zar ne?

— A zar ti ne bi? Čini mi se da ti imaš više razloga da ga mrziš nego ja.

— I to bi značilo?

— Pa, evo šta bi značilo. On te je dvaput ponizio pred tvojim ljudima, zar ne? I koliko vidim, uspeo je na fini način da ti skine devojkicu.

Mentijevo lice dobilo je odjednom izraz ledene zlobe.

— Bolje misli na to da sam ti rekao da mi se dopadaš, Heče. Niko ne može voleti čoveka sa takvim jezikom.

— Hoćeš da kažeš da ono što sam rekao nije istina?

Mada je želeo, Menti nije mogao poreći istinitost Hečovih reči. Do sada je Holidej pobrao veći broj poena. Budući čovek sa veoma razvijenim osećanjem sujete, Menti se osećao jako pogođenim Molinom hladnoćom. No, bio je ipak manje pogođen onim što je Heč rekao nego onim zbog čega je to rekao.

— Izgleda mi da imaš nešto na umu, Heče? — zapitao je.

— Možda.

— Onda reci, čoveče. Nema smisla držati duboko u sebi ono što te muči. Mi smo ortaci zar ne?

— Jesmo li?

— Ti mi na pitanja odgovaraš pitanjima, mister. Ne igraj sa mnom gupave igre.

— U redu, možda sam razmišljao

o onome što je Holidej rekao... da ćeš, kada se dočepamo zlata, jedva dočekati da ulučiš trenutak kad ti budem okrenuo leđa.

— To je, dakle. Misliš da želim da te izigram?

— Palo mi je na pamet.

— To je još nešto što dugujem Holideju.

— Zar i to? Vidiš Menti, kada sam zaključio da mi je Holidej potreban da me odvede do zlatnog rudnika, palo mi je na pamet da si ti jedini čovek za koga znam da ima novaca i koji uz to zna da tim novcem pravilno raspolaže, pa sam te zbog toga uključio u posao. Ali, znao sam da u toj mojoj odluci postoji rizik. Čuo sam da si i ranije imao ortake u poslu. Začudo, oni su imali neku neobičnu naviku da odjednom nestanu bez traga i glasa. No, mislio sam da će u tako velikom poduhvatu kao što je traganje za Meksikančevim rudnikom biti dovoljno mesta za sve i da ćeš igrati poštenju igru. Sada više nisam toliko siguran.

Menti ga je gledao bezizraznog lica, ali se u sebi potajno osmehivao. Mudri Zeb. Naravno da nije nameravao da dopusti Zebu Heču da sa planine Velikog Roga odjaše sa punim torbama zlata. To je bila šansa koja se pružala samo jednom u životu, šansa da se čovek basnoslovno obogati, i nije imao nameru da taj basnoslovni plen deli sa bilo kim. No, za sada mu je Zeb Heč još uvek bio potreban. Čak i njegovi glavni saradnici Henri i Kileron počeli su se žaliti na tegobe čim je putovanje postalo previše naporno. A pred njima je tek bio onaj najteži deo puta, a ni Holidej neće biti najlakši deo poduhvata kada dođe vreme da se sa njim rasčiste računi.

Menti se odjednom osmehnuo. — Zebe, zar ne shvataš u čemu je stvar? Holidej nije budala. On zna da protiv sebe ima jačeg protivnika i dovoljno je mudar da zna kako to treba rešiti. Pokušao je da nas zavadi i to će i dalje pokušavati na sve načine. Ako budeš progutao tu glupost o mojim namerama da te izigram, onda ti u stvari ideš njemu na ruku.

— Možda — promrmljao je Heč.

Menti mu je prišao i prijateljski mu stavio ruku na rame.

— Dokazaću ti ono što kažem. Zebe. Pretpostavljam da si u pravu, da nameravam da te izigram. Samo pretpostavimo. Zašto bih te onda, do vraga, vukao ovamo gore ceo toliki put. Moraš priznati da sam imao bar tuce šansi da te se otarasim. Da sam hteo, mogao sam te predati Čejenima, a jasno je da su oni jedva čekali šansu da se sa tobom temeljno obračunaju. Ti znaš šta bi od tebe bilo da sam to učinio. Spasao sam ti život kod Henging Stounsa jer, obzirom na to kako si iz pećine izašao zaslepljen i upola zagušen, mogao sam te lako ustreliti revolverom i niko živi to ne bi znao, niti bi pak mogao da posumnja. A ako to sve nisam hteo da iskoristim iz bilo kog razloga, onda sam mogao da natutkam moje ljude na tebe. Ja imam devet ljudi, Zebe, i ne moram posebno da ti naglašavam da te ni jedan od njih nimalo ne mari. Prema tome, reci mi zašto još uvek sumnjaš da bih ja hteo da te uklonim?

Heč je otvorio usta i zaustio nešto da kaže, ali ih je opet zatvorio sa izrazom nedoumice na licu. Končno je rekao. — Može biti da si ti u pravu. Duk. Možda ja grešim.

— Nema tu nikakve možda, pro-

gutao si Holidejev mamac i sada znaš da si pogrešio.

— Izgleda da je tako.

Menti ga je stisnuo rukom za rame i onda pustio ruku. — U redu, sad kad smo rasčistili naše odnose, vratimo se poslu. Hteo bih da sa tobom razgovaram o Holideju, Zebe. Kako ja vidim stvari on će se vratiti iz razloga koje sam ti pomenuo i računam da će održati reč i da će nas odvesti do izgubljenog rudnika. On je dovoljno mudar da posumnja šta sam mu ja u glavi intimno spremio, pa će stoga svim silama raditi da taj moj plan osujeti. Pretpostavljam da i on potajno namerava da zbrise odavde sa Moli i sa zlatom... jer, obzirom na vrenost i jednog i drugog, drugo ne možeš ni očekivati. Svakom predenom miljom smanjuje se prostor za Holidejevo delovanje i približava se njegova odluka da stupi u akciju. To je nešto gde ćeš ti morati da odigraš glavnu ulogu, Zebe. Hoću da celim putem ne skidaš oka sa tog nitkova i da bez prestanka motriš na svaki njegov potez.

Heč se osmehnulo.

— Izabrao si pravog čoveka za taj posao, Duk.

— Znam to — ponovio je Menti.

— A sada, hajde da se vratimo u logor pre nego što se smrznemo.

Dok je silazio puteljkom niz strminu u kretanju, u Zebu Heč bio je neke nove krepkosti i čvrstine jer je tom čoveku mogućnost da primeni snagu i iskaže svoju izdajničku prirodu davala neku novu snagu. Sa svoje strane pak, Duk Menti se takođe bolje osećao jer je bio siguran da na planinskog lovca može računati sve dotle dok mu bude od koristi.

Odjednom, nešto više iznad njih odjeknulo je jezivo zavijanje čiji se

odjek preneo preko stenja i vrhove drveća do udaljenih kutaka, jaruga i provalija.

Menti je zastao da bi pogledao na više, ali je Heč nastavio da hoda. Pošavši za njim, Menti je zapitao:

— Šta znaš o vukovima?

— Znam samo to da su ovde vukovi najkrupniji i najgladniji u celoj oblasti. Smatra se da su oni likvidirali više tragača zlata nego indijanci i zimske oluje zajedno.

•

Dok Holidej je stigao u logor ispod Prevoja Mrtvog Konjanika upravo pred ponoć. Bio je mrtav umoran i pošto je u par reči objasnio Mentiju šta se desilo, zavio se u ćebad i odspavao do jutra. Ujutru je bio prvi čovek koji se u logoru probudio.

Kratko vreme posle rađanja dana grupa putnika se kretala putem kroz šumu, a negde pred podne poginuo je Bob Meioj. Dok se kolona konjanika kretala uz brdo uzanim putem priključenim uz liticu vrha poznatog pod nazivom Orlovo Gnezdo, njegov konj se okliznuo na jednom zaleđenom mestu i pao zajedno sa njim u provaliju. Do dna provalije zjapio je ponor dubok preko dve stotine metara.

Iznenada i brza Meiojeva smrt poslužila je ostalima kao surov podsetnik na sve ono što planina Veliki Rog još nije pokazala, a što je nagoveštavalo da ona neće lako predati svoje blago u ruke ljudima. Sledeći znak upozorenja došao im je kada su, prošavši vrh Orlovo Gnezdo, ugledali za sobom čopor planinskih gladnih vukova.

— Pota miliona? — izgovorio je Luk Henri nervoznim glasom, pos-

metrajući tamnosive siluete vukova koji su se šunjali za njima. U ušima mu je još uvek odjekivao Melojev samrtnički krik. — Da li to zaista вреди toliko?

Bilo je to pitanje koje će i ostali mnogo puta postaviti sebi pre nego što dođu u blizinu onoga mesta na planini Velikog Roga koje je stari Meksikanac na svojoj mapi označio crnim znakom X.

Odněkud odozgo, iz mraka granitnog prevoja, zahuktala je sova i njeno huktanje nastavilo se u isprekidanim notama kao smeh nekog ludaka. Bul Karson i Rej Voterbi izmenjali su poglede u tami iznad logora i uzdrhtali od jeze koja im je zamlela niz kičmu. Pogledali su u nebo i poželeli da se oblaci razidu i dopuste mesecu da svoju svetlost raspe po sablasnoj planini.

Bila je to treća noć koju je grupa provodila kod Prolaza Mrtvog Konjanika i ova dvojica bili su određeni da stražare u prvoj smeni pred Kavernom de Fantazma. Bili su ogrnuti sivim ogrtačima i sa vunenim nausnicama ispod šešira sedeli su pijući kafu i kidajuć zubima nedovoljno ispečenog zeca kojeg su tog dana ulovili.

Bul Karson se žalio na veliku hladnoću. Žalio se neprekidno celog dana i njegove žalopojke su išle Voterbiju na živce. Obojica su bili snažni ljudi, ogrubeli od životnih tegoba i veoma razmetljivi u Babilonu, ali sada su se nalazili u planini, daleko od njihovog prirodnog ambijenta, tako da su njihovi reklamirani kvaliteti brzo gubili od svoje uverljivosti, Karsonovi nešto brže od njegovog dugonosog prijatelja.

— Led, zima, vetar, vukovi i Đukovo držanje kao da su general Šerman koji maršira kroz Džordžiju. —

Karsonov glas, koji se otežati probijao kroz stisnute zube, zvučao je kao dobro naučena, često ponavljana priča. — Hoćeš li mi reći da nismo ljudi što smo došli ovamo, Voterbi? Hajde reci mi, hoću da znam.

Voterbi je trupnuo nogom i zagrižao veliki komad pečenja. On je bio grub i durašan tip, kao stara vojnička čizma. Iznenađnim ljutitim pokretom odbacio je oglodanu kost i obrisao usta rukavom.

— Zar nikada nećeš začepiti usta, Karsone? — zamumlao je okrećući leđa vetru.

— E, pa oprosti mi što uzimam sebi pravo da dišem, ali meni je potrebno da govorim da bih znao da sam još uvek živ.

— Jadikovanje ti neće pomoći.

— Možda neće. Ali, znam šta hoće.

— Šta?

— Pomoglo bi ako bismo uzeli dva konja i odmaglili odavde.

Voterbi ga je oštro pogledao. — To je glupa zamisao Karsone. Bolje bi ti bilo da čutiš da te Đuk ne čuje.

— Neka vrag nosi Đuka. Da ti iskreno kažem, do grla sam sit njega i njegovog pričanja i njegovog ponašanja kao da je bog, Voterbi. Nikada nam nije predočio da će biti ovako. Nije imao pravo da nas dovede ovde gde lako možemo ostaviti kosti.

— Došao si iz istog razloga zbog koga smo i mi ostali došli, Karsone. Zbog velike love.

— Da, bio sam idiot. — Karson je prišao bliže svom drugu i zagledao mu se u lice. — Reci, hojim se čoveče. Hajde da uradimo to. Iskristimo mogućnost i pobegnemo dok još uvek možemo.

Voterbi je ustuknuo korak dalje

od njega. — Rekao sam ti, do vraga, da su to suludi razgovori. Djuk je jasno stavio do znanja šta će se desiti ako bilo ko pokuša da ode. Ja ću radije rizikovati ono što nam ovde predstoji, nego da njegovu srdžbu navučem na sebe. Idem dole da donesem još kafe, Karstone. Ti ostani ovde i zabavi se razmišljanjem, ali razmišljanjem kao pametan čovek.

— Ne, ne idi Voterbi! — počeo je da preklinje Karson, ali je visoki revolveraš već bio pošao i njegova silueta se jasno ocrtavala pri svetlosti logorske vatre dok je silazio stazom koja je vodila ka logoru.

— Kučkin sin! — procedio je Karson kroz zube i počeo mlatarati rukama i lupati se po bedrima. — Niko od njih nema dovoljno hrabrosti da se suprotstavi Mentiju. Do vraga, nisam siguran da Meloj nije bio najsrećniji od nas. Pretpostavljam da mu je tamo gde je sada bar toplo...

Posmatrajući logorište dok su se minuti lenjo vukli, Bul Karson nije zapazio prisustvo opasnosti sve dok iza sebe nije začuo nepogrešivo jezivo škljocanje zuba. Okrenuo se i kao sleđen zagledao se pravo u iskežene čeljusti jednog vuka. Vuk je stajao iza jedne okruglaste stene, nogu zgrčenih kao za skok, i u čeljustima je lomio odbačenu kost. Karson je stajao kao oduzet, a vuk se nije micao i tišinu noći remećilo je samo jezivo krckanje. Oči zveri sijale su paklenim, krvožednim sjajem iznad olabavljenih usta u kojima su se beleli dugi, šiljasti zubi, oštri kao noževi.

Karson je pokušao da vikne, ali grlo mu je bilo stegnuto kao kleštima. Pušku je bio ostavio na stranu da bi se zagrejavao, pa je drhtavim rukama pokušao da ispod teške

kabanice dopre do drške revolvera. U tom pokušaju uzmakao je par koraka nazad.

Nije, međutim, primetio drugog vuka koji je tog trenutka skočio na njega sa jednog kamenog ispusta iza njega. Njegov krik prolomio je vazduh u momentu kad su se zubi zveri zarile u njegovo grlo i kada je pod težinom životinje u skoku pao na zemlju.

Dok Holidej je prvi potrčao i stigao na uzvišenje sa „vinčesterkom“ u ruci. Dve zveri kidale su Karsona i vukle ga preko zaravni, a druga dva vuka jurnula su pravo na njega. Zastavši u trku, Dok je opalio iz puške i glava jedne zveri razletela se u komade. Još zadimljena cev se okrenula i iz nje je ponovo bljunuo plamen na drugog vuka koji je kroz vazduh skočio prema Doku. Teško tane pogodilo je zver u sivkasto srebrnasti trbuh i vuk se zgrčio u vazduhu kao udaren nekim teškim čvrstim predmetom. Holidej se sagnuo i udarcem puščane cevi odbacio preko glave telo koje je padalo. Mrtva životinja se otkotrljala i preletela preko ivice zaravni na stazu, da bi tamo oborila s nogu Voterbija koji je trčao uz stazu prema zaravni.

Holidej je munjevito ubacio nov metak u cev tražeći pogledom novi cilj, ali zveri ubice bile su otišle i nestale u tami noći.

— Karstone! — povikao je potraživši preko krvlju poprskane kamene zaravni.

Ali, Bul Karson ga nije čuo. Grlo mu je bilo raskinuto. On se pridružio Bobu Melaju i nije više mogao reći da li mu je najzad toplo.

Tragači za izgubljenim Meksikančevim rudnikom napustili su logor ispod Henging Stounsa u kome je nesrećni Karson izgubio život i u kome su proveli mučnu, napetu noć. Za ljude ogrubele i otvrdnule od surovih sudara sa životom smrt nije bila nikakva novost, ali je najpre Melojeva, a zatim Karsonova smrt svima izgledala kao neko zloslutno predskazanje. Zbog toga su turobnih lica krenuli rano ujutro i njihovo raspoloženje nije se promenilo ni kasnije, u toku prepodneva, kada je prestao vetar koji je puna tri dana neprekidno duvao. Osušene stabljike kržljivog planinskog rastinja se više nisu micale pod naletima hladnog severca. No, kao da slede raspoloženje svojih gospodara, i životinje su se nervozno trzale i

raširenih nozdrva njušile vazduh, nepomičan i bez daška povetarca.

— Šta je, zašto zaostajete? — povikao je Menti kada je karavan usporio brzinu. — Treba iskoristiti povoljno vreme i preći što veći deo puta. — Kao da želi da primerom povuče ostale, poterao je svog konja u kas i kolona konjanika i tovarnih konja je kasom pošla za njim.

Iznenada prestanak vetra nastao je nekako u isto vreme, nekim slučajem, kada su zašli u relativno lako prohodan predeo. Nalazili su se trenutno iznad strmih planinskih vrleti i daleko iznad linije do koje je rasla šuma. Odatle pa dalje, u blagom usponu pružala se planinska visoravan i grupa jahača se kasom uputila putem ka vrhu, obeleženim

OBAVEŠTAVAMO ČITAOCE O DINAMICI IZLAŽENJA TEKSTUALNIH ROMANA U MESECIMA JULU I AVGUSTU 1984. GODINE:

- LJUBAVNI VIKEND ROMAN dva puta nedeljno, utorkom i petkom;
- VANREDNI LJUBAVNI ROMAN svakog 10. u mesecu;
- SILUETE dva puta mesečno i to u julu 20. i 25. u mesecu, a avgusta 15. i 20. u mesecu;
- VAJAT ERP svakog 3. u mesecu;
- DOK HOLIDEJ dva puta mesečno i to 7. i 20. u mesecu;
- ŠEJN svakog 16. u mesecu;
- RAF MANING 17. u mesecu.

jedva vidljivim tragom ranije prošlih pojedinaca i karavana, putem koji je, kako je na mapi bilo naznačeno, vodio ka njihovom cilju — izgubljenom Meksikančevom rudniku.

Ljudi i životinje su se preznojavali od iznenadne, neprirodne topline, neprijatne i nepodnošljive isto toliko koliko i ledeni vetar. A onda je čudna tišina prekinuta. Konjanici su primetili da su dugačke plati trave zatreperile i zašustale. Nekoliko trenutaka kasnije, posle prvog slabog daška povetarca usledio je drugi, zatim treći, a onda je vetar nastavio neprekidno da duva ne dopuštajući travi da se ispravi.

Temperatura je počela naglo da pada i iglice mraza počele su bockati lice i ruke. Za kratko vreme, posle pređene noćne pola milje, košulje i jakne tople od znoja odjednom su se uštavile od hladnoće. Još pola milje duže, i znoj i pena na konjima pretvorili su se u sasušenu tvrdu skramu.

Konjanici su se počeli osvrtnuti i zabrinuto pogledati oblake koji su se preteći gomilali iza njih. Oblaci su izgledali olovno sivi, teški, bremeniti nepogodom i jezdili su nebom zaklanjajući planinske vrhove i provalije pored njih toliko brzo da ih je pogled teško mogao pratiti. U daljini se čulo hučenje dolazeće oluje kao grmljaviha sve bližeg vodopada, a na obrazima hladnim od vetra osećao se ledeni nagoveštaj snega. Snežna oluja bližila se brzinom uragana i strepnjom ledila zabrinute putnike.

IX

Dok Holidej je stajao na izlazu iz pećine i posmatrao prirodu zaogrnutu belim snežnim pokrivačem. Snežna oluja besnela je neprekidno dvadeset četiri časa i sve vreme ni-

ko nije mogao ni da izviri napolje, ali sada je planina opet počivala u tišini, zaleđena u veličanstvenom mirovanju od kojeg je zastajao dah.

Posle izvesnog vremena okrenuo se od fantastične izvajanih pejzaža i pošao nazad u pećinu, ali je naglo zastao kada je video da Heš Kilron navlači tamno čebe preko lica i nepomičnog tela Darli Vinvuda. Kraj je, dakle, došao brže nego što je očekivao. One noći kada su vuci zaklali Karsona na Henging Stouns. Vinvud je navukao težak nabez koji je brzo prešao u zapaljenje pluća i posle toga ništa nije moglo spasti. Moli ga je negovala dok je napolju besnela snežna oluja, a sada je sedela na svom ležaju od čebadi u uglu pećine i brisala oči maramicom.

Dok je pogledao Kilrona koji je potvrdno klimnuo glavom. Planina Velikog Roga odnela je još jednu žrtvu i njihov broj se popeo na tri.

Mašajući se rukom za tabakerom i vadeći cigaru, Holidej se osvrnuo oko sebe. Video je samo neobrijane, utučene ljude, zgrčene od hladnoće i ščućurene pod ogrnutim čebadima. U pećini nije bilo drva za loženje vatre, a temperatura je bila ubistvena. Čak je i izdržljivi Heš izgledao iscrpljen, mada Holidej nije sumnjao da će taj još dosta izdržati. Ljudi poput Heša mogli su preživeti i sam pakao.

Što se tiče snažnog, krupnog čoveka koji je stajao naslonjen na jedan stalaktit i posmatrao Holideja, o njegovoj snazi i mogućnostima da izdrži sve teškoće nije moglo biti sumnje. Menti je stajao i pušio cigaru kao da se nalazi na šetalištu u Nju Orleansu. Da, zaključio je Holidej, između njega i Mentija bilo je dosta sličnosti, najmanje u jednoj stvari bili su isti. Obojica su pose-

dovati nesalomljivu snagu volje da ostvare ono što su naumili. Postojalo je u njihovom osnovnom karakteru nešto čvrsto, neka crta magareće tvrdoglavosti ili kremene tvrdoće koja im nije dozvoljavala da se pognu ni pred kakvim tegobama. Mogli su se, možda, slomiti, ali ne i saviti se. Saviti se ili pokleknuti, tu mogućnost nisu poznavali.

No, što se Dok Holideja ticalo, nije se sada više radilo samo o izdržljivosti i sposobnosti da se preživi. Tu je bila i Moli koja nije posedovala njegovu snagu volje ili Mentijevu snagu i zdravlje. Ona je bila žena, krhke građe, fina i nežna, i mada se nije žalila ni na šta, znao je da je na granici svojih mogućnosti. Možda je nedostajao još mali napor da poklekne.

Moraće se po svaku cenu vratiti pre sledeće mećave. Moraće da natera Mentijsa da to shvati.

Kada mu se približio, Menti se usijeno osmehnulo. Kao da je pročitao Holidejeve misli rekao je kratko i tiho. — Ne — pre nego što je Dok progovorio.

Ali i Holidej se nije lako predavao. — Nećemo uspeti da stignemo do cilja, Menti.

— Stigli smo dovde, a to je isto kao da smo uspeli. Sami ste rekli da odavde do rudnika nema više od jedne milje. To nije nikakva razdaljina.

— Normalno nije, ali u ovom slučaju je to isto toliko kao i stotinu milja. Odavde do rudnika nema nikakvog zaklona i ako nas snežna oluja uhvati na putu, posmrzavaćemo se.

— To je rizik koji ćemo morati da preuzmемо.

— Do đavola, čoveče, ne budite toliko surovi. Ako ne mislite na

druge, onda pomislite bar na Moli. Pogledajte je. Ona je na granici snage i svaki napor će je dokrajčiti. Uostalom, ni ostali nisu bolji, sa izuzetkom Heča. Svi su polumrtvi.

— Moli je čvrsta devojkа. U njoj gori hrabrost. Ne brinem se za nju.

Holidej je stisnuo vilice. Mogao je biti strpljiv i tolerantan dok je postojala šansa za spasenje, ali ostajanje na istoj liniji akcije značilo je sigurnu smrt za devojkу. Više se nije moglo uzmicati. — Mislio sam da u vama ima više čovečnosti. Menti, ali pošto je ovako kako je, ja Moli vodim nazad. Sada će i povratak biti rizičan, ali dalji put je samoubistvo.

Menti ga je posmatrao sa ledenim osmehom na usnama. — Potrebni ste mi.

— Nisam vam potreban. Odavde je lako doći do rudnika. Mogu vam objasniti sve što vam do sada na mapi nisam objasnio, a Heč je isto tako dobar vodič kao ja.

— Ah, Holideje, gde vam je mašta? Od samog početka sam predvideo da je ovaj poduhvat nešto predodređeno, nešto što se može ostvariti samo onako kako je zapisano. Vi i ja kao ortaci i planina u kojoj treba pronaći Meksikančev rudnik, to nije slučajnost. Čini mi se da je to scenario koji je sudbina već davno napisala za nas. Mi smo sudbinski povezani. Među nama ništa nije rešeno u onom prvom sukobu i ništa neće biti rešeno ako sada odustanemo. Zar ne shvatate? Proviđenje nam je odredilo da se suočimo vi, ja, planina i najveće bogatstvo za koje se živ čovek ikada mogao boriti. Zar ćete okrenuti leđa takvom izazovu? Zar biste zaista mogli da odustanete?

— Ja uzimam Moli i odlazim.

— Ne! Ostajete. Ostajete oboje.

Na te reči nešto je puklo u Holideju. Onaj prelomni trenutak nastupio je naglo, neobuzdano kao voda kroz provaljenu branu. Zamahnuo je munjevito pesnicom i svom snagom pogodio Mentiya u vilicu, od čega je ovaj pregrizao cigaru koju je držao u zubima.

Ali, ma koliko da je Holidejev pokret bio nagao i neočekivan, Menti kao da ga je predviđao. Pokretom glave unazad uspeo je da amortizuje deo težine udarca i odmah je pribrano uzvratio. Levom pesnicom pogodio je Doka u pleksus, a desnom ga je dohvatio po slepoočnici i arkadi.

Holidej se zateturao, a onda jurao napred štiteći lice rukama. Pred sobom je imao opasnog protivnika. Mada je dosta znao o boksu, u odnosu na Mentiya mogao se smatrati početnikom jer je ovaj bio poznat u Babilonu i celoj pokrajini kao nepobeđiv u kafanskim tučama. To se odmah i videlo. Kada je Dok zamahnuo da mu zada udarac u lice, Menti je primio udarac, a onda sačekao Doka na dignuto koleno. Udar kolena u trbuh naterao je Doka da se zgrči i sagne, a Menti je zamahnuo nogom da ga udari po licu. Ali ni Dok nije čekao da primi udarac. Dohvatio je Mentiya za petu i prste i svom snagom iskrenuo ispruženu nogu. Izbačen iz ravnoteže, Menti je svom težinom tresnuo na pod, a Holidej se bacio na njega bez razmišljanja, sa jednom jedinom željom u srcu: da tog čoveka zgromi, zgazi, uništi.

Moli je zavrištala i ljudi su pritrčali borcima koji su se valjali po podu pećine u zakovitlanom vrtlogu zamahnutih ruku i nogu i snažnih, napregnutih tela. Kada su ko-

načno ustali i našli se jedan naspram drugog da bi svaki od njih zasuo protivnika serijom udaraca, lica su im bila umazana krvlju, izubijana i izgrebana. No, to ih nije sprečilo da nastave borbu i reski udarci su nanovo odjeknuli u pećini kao prasak revolverskih hitaca.

Neko je šćepao Holideja rukom za mišicu, ali Dok se otrgao i zamahnuo laktom. Lakat je naišao na nešto čvrsto i Henri je jauknuo od udarca u zube. No, to je odvratilo deo Holidejeve pažnje i Menti je iskoristio njegovu trenutnu dekoncentrisanost da bi mu nogom zadao težak, bolan udarac u grudi. Udarac je skoro presekao Doku dah. No, Menti nije uspeo da iskoristi tu prednost jer je, iako skoro bez vazduha u plućima, Dok krenuo u protivnapad zasipajući Mentiya serijom udaraca u predeo srca, a zatim je napad skrenuo prema Mentijevom licu.

Menti je izdržao napad i ostao na nogama, odstupajući pod težinom udarca. No, ko zna ne bi li ipak pao, mada njegovu bizonsku snagu i nesalomljivu volju nije bilo lako pobediti. On je u osnovi bio divalji, primitivan i pred licem poraza počeo ga je hvatati bes koji katkad može preokrenuti već izgubljenu bitku. Bio je to bes koji je prkosio svakom naporu da bude slomljen. No dilemu je rešio Kilron. Snažnim udarcem revolvera on je oborio Holideja na kolena. Skoro na domaku pobede pustolov je doživeo poraz, podli, izdajnički poraz.

Menti je povratio ravnotežu i pre nego što je Kilron ponovio udarac, zamahnuo je nogom i pogodio Holideja u glavu. Mrak se spustio na Dokovu svest i on je klonuo na leđa.

Kada je Moli potrčala i kleknula pored Holideja, Menti je ustuknuo korak nazad i pogledao je očima u kojima se lagano gasio sjaj ludačke vatre. — Dajte mi malo vode — izustio je zadihano i jedan čovek je potrčao da ispuni njegovo naređenje i prineo mu čaturicu sa vodom. Grubo odgurnuvši Moli u stranu, Menti je ispraznio sadržaj čaturice Holideju na lice. Ovaj se osvestio, zatresao glavom prskajući oko sebe kapljice vode i oslanjajući se na ruke upola se pridigao. No, pre nego što je sasvim došao sebi, Menti ga je zgrabio za prsa i uspravio ga na noge. Unoseći mu se u lice, procedio je kroz zube.

— Ići ćemo dalje, glupane! Svi zajedno.

Dok je pribrao snagu i još uvek polusvestan zamahnuo rukom umesto odgovora. Iako poražen, nije se predavao. Ali, pre nego što je stigao da udari Mentija, ovaj je svom snagom udario njega. Svet oko Holideja se zavrteo u ludom kovitlacu i pre nego što je pao na zemlju, učinilo mu se da je oko njega zavladao mrak.

— Moli.

Moli Kon se promeškotaljila na ležaju, a onda se trgla od dodira nečije ruke po ramenu. Očekujući da bi se mogla uplašiti i viknuti, Holidej joj je drugu ruku stavio na usta da bi je učutkao. No, za to nije bilo potrebe jer je ona odmah prepoznala njegov glas.

— To sam ja, Moli, — prošaputao je. — Hajde, pođi, odlazimo odavde.

Moli je bez reči ustala i počela navlačiti svoju tešku bundu od bizonskog krzna. U pećini je vladao mrak, izuzev par kvadratnih metara

prostora oko vatrišta na kome su tiñjali ostaci vatre od suve trave i tri držalje od lopata. Tišinu je remetio višestruko ujednačeno hrkanje, a spavači pokriveni ćebadima nisu se micali.

Uzevši je čvrsto za ruku, Holidej je poveo Moli prema izlazu pećine. Konji su bili izdvojeni u susednu pećinu. Napolju je vladala tamna noć bez ijedne zvezde. Dok su hodali iz jedne pećine ka drugoj, iz usta su im se širili oblačići vodene pare. U najvećoj tišini ušli su u pećinu sa konjima. U pomrčini su nazirali nejasne siluete životinja i Holidej se uputio ka svom ždrepcu koji je osetio prisustvo svog gospodara i tiho zarzao. U istom trenutku iz dubine pećine začuo se neki glas.

— Idete negde, Holideje?

Bio je to glas Zeba Heča. Začulo se hladno metalno „klik“ zatezanja obarača puške i lagano, korak po korak, iz mraka je iskrsnula poznata krivonoga silueta. Nisu mogli, a nisu ni morali da vide Hečov osmeh; on se naslućivao u prizvuku njegovog podsmešljivog glasa.

— Vratite se nazad, Holideje. Zao mi je što sam u začetku osujetio vašu nameru, ali vas dvoje ćete se odmah vratiti na spavanje.

Holidejev mozak je radio usporeno kao da je sleđen, dok ih je Zeb Heč sa uperenom puškom sprovodio nazad u glavnu pećinu gde je odmah probudio Mentija. Sve vreme, pa i tada dok je razmišljao o drugim načinima kako da se spase, gojio je ideju o bekstvu računajući kao sigurno da će to uspeti. Bez obzira na Đuka Mentija i njegove revolveraše. Uverenje u uspeh održalo se kod njega celim putem, ali ishod pokušaja srušio je sve njegove nade kao kulu od karata.

— Odlično izvedeno, Zebe — pohvalio je Menti Heča. — Znao sam da sam izabrao pravog čoveka kad sam ti poverio da čuvaš Holideja.

— Duk — obratila se Moli Mentiju drhtavim glasom — ako u sebi imaš makar trunku časti i poštenja, pustićeš nas da odemo.

— Pokušavaš da vedrom zahvatiš vodu iz praznog bunara, draga moja Moli — nasmejao se Menti. — Izgleda da sam poslednje ostatke te karakterne odluke izgubio onog trenutka kada sam shvatio da još uvek voliš ovog šeptrlju. Šta mogu, nisam ja kriv što je tako. Teško je čoveku kad vidi da njegov konkurent osvaja poene, a njemu ostaje samo trnje. No šta je tu je. Žao mi je što smo vam osujetili plan, ali ako ste hteli da jašete, ta će vam se želja ispuniti. Zebe, probudi momke. Krećemo iz ovih stopa — kada se Heč udaljio, osmeh se razlio po njegovom licu. — Vi ćete jahati napred, na čelu, Holideje. Možda niste baš vešti u pesničanju, ali kao putovođa ste prva klasa.

Dok Holidej nije odgovorio i nije mogao da pogleda Moli Kon. Znao je da je propustio najbolju šansu, da je odigrao svoje karte i da je podbacio. Mogao je računati da je već mrtav. Duk Menti je i ovaj put pokazao da je lukaviji i spretniji za život, a posle ovog poslednjeg deljenja karata više neće biti prilike za revanš.

•

Sitan, smrznut sneg padao je u ogromnu provaliju koja je putnike delila od planinskog vrha zvanog Vučji Rep, kada je kolona konjarika izbila na snegom zavejani planinski prevoj na drugoj strani. Tu negde nalazio se kraj njihovog puta.

Holidej je jahao na čelu kolone, bez revolvera, puške i noža. Kao i uvek, Heč je jahao neposredno iza njega, a negde između oboda njegovog masnog, crnog šešira i posuvraćene jakne kaputa budno su sijale nemirne oči planinskog lovca i istraživača. Za njim je dolazio Menti, visok u sedlu, širokih ramena, a za njim Moli Kon, zgrčena i jadno sićušna u njenoj bundi od debele bizonske kože.

Za njima su u nizu jahali šestorica preživelih od prvobitne devetorice Mentijevih ljudi, šestorica bezvoljnika koji izgleda više nisu marili da li je zlato blizu ili nije. Posle snežne oluje vukovi se nisu više pojavljivali.

Ponor oblika vrtače pružao se na njihovoj desnoj strani, počev od jednog dugačkog prevoja istočno od podnožja vrha Mount Blik, pa prema zapadu do podnožja Raglan Pika. Duboko dole, toliko duboko da nije izgledalo veće od malog džepnog ogledala, pružalo se jezero dugačko oko jednu milju. Nekoliko planinskih losova i antilopa, koji su na ko zna kakav način uspeali da tu na planini prežive u toku cele godine, digli su radoznalo glave i pogledali ka njima kroz snežnu koprenu, a onda uplašeno odskakutali. Sneg je prigušio rezak topot njihovih kopita na tvrdim stenama.

Negde na polovini kruga vrtače, tačno gde je put bio nešto širi i posut odronjenim kamenjem, Dok Holidej je zategao vodice. Stao je, ali nije pogledao iza sebe. Zeb Heč je dojahao do njega i bocnuo ga vrhom puščane cevi u leđa.

— Niko vam nije rekao da stanete, Holideje.

— Znam, glupane. Stigli smo do kraja.

Heč se zagledao u glatku kamenu liticu. — Ne bacajte mi prašinu u oči. Gde je put do rudnika?

— Znae isto koliko i ja.

Menti je dojahao do njih i stao. — Šta je sad, zašto ste stali? — rekao je povišenim glasom.

— Kaže da smo stigli, Duk — rekao je Heč. — Opet nešto izvodi.

— Pogledajte mapu — rekao je Dok i pogledao Molino blede lice.

Heč je izvadio mapu i zagledao se u nju sa Mentijem koji je prite-
rao konja do njegovog i gledao mapu preko njegovog ramena. Holidej im je u toku poslednjeg odmora objasnio znake i reči na mapi. Obojica su videli da je na mapi označen prolaz kroz liticu, na mestu gde se diže izrečani vrh Vučji Rep, i to tačno tamo gde put kojim su došli prelazi preko visokog planinskog prevoja i ulazi u kružnu vrtanu.

A oni su sedeli na konjima baš na tom mestu.

Svi su pogledali uvis i posle nekoliko minuta. Duk Menti je ugledao ono što je Holidej pre toga video. Oblik i izgled jednog šireg dela litice iznad njih razlikovao se od onog dela koji mu je prethodio i onog koji se dalje nastavljao. Taj deo sastojao se od zemlje, kamenia i polomljenog krčavog drveća, dok su se oni drugi izgleda sastojali od čvrste stene.

— Dakle, Holideje — rekao je Menti. — Šta imate da nam ispričate?

— Nemam ništa da vam ispričam rekao je. — Samo razmišljam. A moje razmišljanje vodi na to da je taj prolaz zatran odronom.

Menti je nehotice razveo oči. — To znači da smatrate da ćemo

put i rudnik naći na drugoj strani prolaza?

— Ako i oni nisu nestali u odronu. Možda je sve zauvek pokopano — rekao je Holidej ukrućeno. — No videćemo. Po onome gde je Meksikanac stavio znak X, rudnik je vrlo blizu podnožju onog prevoja.

— Šta onda čekamo? — osmehnuo se Menti i sjahao. — Hajdete, junaci, počnimo sa penjanjem. To će vas malo razgrejati i smem da se kladim da ću vas ono što na drugoj strani budemo našli držati u tom stanju sve vreme povratka.

Mentijevi ljudi su sjahali sa neobičnom živahnošću i žurbom koju nisu pokazivali poslednjih nekoliko dana. Silazeći iz sedla, Dok je prepoznao simptom bolesti: zlatna groznica. Dosta puta je imao prilike da vidi kako ta čudna bolest dovodi do iznenađujućih promena u držanju ljudi. Ovi ljudi osetili su onaj karakterističan nagon koji izaziva pomisao na zlato, nagon koji je nadjačavao sve ostale i koji je mogao da iznemoglim čoveku vrati snagu.

A jakome da ulije još više snage.

Menti se široko osmehnuo i spustio ruku Holideju na rame. — Povedite nas Holideje — rekao je skoro šaljivo. — I neka se niko ne usuđi da u mom prisustvu kaže da niste putovođa nad putovodama.

Holidejev pogled se sreo sa Molinim. Nisu rekli jedno drugom ni reč, ali je Holidej znao da je taj pogled njihovo poslednje zbogom. Saznanje o tome pružao mu je Mentijev osmeh i način kako ga je Heč posmatrao preko nišana puške. Bilo da našu zlato ili ne, znao je da se neće vratiti niz stenu padinu vrha Vučji Rep.

— Slobodna si da ideš kuda hoćeš, Moji, devojko — rekao je Men-

ti kroz smeh kada su se počeli penjati. — Ali, mislim da ćeš ostati ovde... jer nemaš kuda. Ko zna? Možda ćeš mi, kada budem bogat, oprostiti grehe. Vredi razmisliti o tome, zar nije tako, Moli?

Moli ga nije ni pogledala. Njene misli i reči bile su upućene Holideju. — Neka te bog štiti, Dok, dragi moj.

Holidej se kasnije jedva sećao penjanja. Priroda i njegova nesalomljiva volja učinili su ga čovekom tvrdim kao granit i u ovoj situaciji nije mogao da bira, već je mogao samo da nastavi tamo kuda su ga terali, sve do kraja, sa slabom iskrom nade da će se nešto ipak promeniti. Kada su se ispeli do vrha prevoja, sneg je i dalje padao, ali ipak su na suprotnoj strani mogli videti put koji se otvarao pred njima. Kratak, stepenast put koji je vodio stotinak metara dalje do snegom uokvirenog otvora, tačnije ulaza u tunel ukopan u podnožje Maunt Blika.

Iz grla ljudi oko njega oteo se promukao poklič i Dok se našao odgurnut napred u bezglav strmoglav trk. Zeb i Mentí su ga gurali pred sobom. Stigavši do puta, odgurnuli su ga u stranu i potrčali prema rudniku sa Kilronom i Henrijem ispred sebe. Odjednom su prva dvojica zastali i počeli rukama pokazivati nešto što se nalazilo pokraj puta. Došavši bliže, Holidej je ugledao ljudski skelet delimično pokriven snegom. Ispod snega jasno su se videli ostaci kožnih navlačka za noge, koje su obično nosili meksički kauboji „vakerosi“ i polutrudi kožni kaiševi za municiju prekršteni preko grudí.

Meksikanac je okončao život na stotinak metara od otvora u kome je

proveo dvadeset godina ropskog života.

Cev puške je zavrećala na rebri-ma kostura i tragači za zlatom su pošli dalje. Kilron je prvi stigao do tunela i ušao unutra, ali je naglo zastao usred koraka. Ostali su pošli za njim i isto tako zastali i sami zaprepašćeni prizorom koji je Kilron video.

Naslagane jedne preko drugih u blizini ulaza u okno ležale su u zbijenim nizovima mnogobrojne vrećice od impregniranog platna, nabrekla od sadržaja. Neka od vrećica bile su naprsle od dugotrajnog ležanja i izloženosti atmosferskim nepogodama i kroz pukotine se bio prosuo njihov sadržaj. Iz naprslih vrećica na pod tunela je bio iscurio zlatan prah!

Lowci zlata su pomahnitali. Na njima se više nije zapažao ni najmanji znak umora, a u njihovoj svesti nije bilo ni traga od pomisli na povratak kući u civilizovan svet. U njima je buktala samo misao na zlato, a ova pećina im se činila kao raj u kome do mile volje mogu naslađivati svoju bolesnu pohlepu. Nije im bilo dovoljno što vide tolike količine zlata, morali su ga dodirnuti, uzeti u ruke, preliti ga iz šake u šaku da bi se i na taj način uverili da ono zaista postoji. To je važilo za sve, sem za dvojicu koji su u tom poduhvatu igrali najvažniju ulogu: Holideja i Mentíja. Holidej je čuo Mentíjev glas i okrenuo se da bi u njegovim očima ugledao izraz trijumfa, neskrivene mržnje i podsmeha. Dok Mentí je stajao gnusno izobličeno lice sa revolverom teškog kalibra u ruci. Drugom slobodnom rukom dohvatio je Lutka Henrija, koji je kao lud igrao po otvoreni držeci ispred sebe punu pregršt zlatnog

grumenja, i iz njegovih ruku uzeo šaku zlata i silom ga stavio Doku Holideju u šaku. — Uzmite to — rekao je i izvukao ga iz okna na put, dalje od opšte zbrke i galame.

— Plaćeni ste u potpunosti za sve usluge koje ste mi učinili, Holideje — rekao je osmehujući se. — Tako će se za vas s pravom moći da se kaže ono što ne može da se kaže za mnoge zlosrećne kopače zlata... Da ste umrli bogati.

Revolver teškog kalibra se podigao i Dok Holidej je kao oduzet čekao kraj. Osećao se kao životinja koju vode na klanicu, jer mu je bilo jasno da mu neće dva puta poći za rukom da Mentiju otme oružje iz ruke. Ta šansa se neće više ponoviti, razmišljao je osluškujući pucanj. Trenutak kasnije pucanj je odjeknuo kao da dolazi iz daljine i Dok se u čudu zapitao zašto nije osetio nikakav bol. Možda smrt u stvarnosti tako izgleda, pomislio je. Jednog trenutka čovek diše, vidi, oseća; sledećeg trenutka nema više ničega, ni bolnog, ni prijatnog, jednostavno ničega.

Onda se Menti srušio na njega, lica sledenog od zaprepašćenja, a Dok Holidej je shvatio da je još uvek živ. Desilo se čudo.

— Dok!

Bio je to Molin glas. Dok je digao pogled i ugledao je na gomili zemlje i kamenja iznad puta, sa puškom koja se još uvek dimila u ruci. Nemoguće da se u stanju u kaotičnom je bila uzverala uz sturmnu, pomislio je Dok. Ali ipak, ona je stajala tamo, kao živa stvarnost. A Menti je klečao ispred njega na jednom kolenu sa crvenom mrljom krvi koja se širila od rane na ramenu.

Istog trenutka Dok je stao u akciju i skleo revolver iz Menti-

jeve ruke. Instinktivno se sagnuo i izbegao kuršum ispaljen iz Hečove puške, koji mu je prosvirao šahir. Dok je preskočio preko Hečovog isgrčevito trgao i pao na zemlju. Tresnuvši Mentija kolenom u lice, Dok je preskočio preko Hečovog ispruženog tela i potrčao kao da su mu svi psi pakla za petama. Iznad njega puška je tri puta opalila i on je čuo krak smrtno pogođenog čoveka.

— Beži, Moli, beži! — povikao je i u trku zavio u zaklon iza jedne stene, da bi otuda ispalio tri hica u otvor pećine. Već sledećeg trenutka podigao se i potrčao koliko je brže mogao uz gomilu obrušene zemlje i kamena prema devojci koja je stajala na vrhu. Iza njega zaprašale su puške, ali kuršumi su leteli visoko iznad njegove glave. Promena od osećanja pobedonosne radosti do ugroženosti i straha bila je suviše nagla da bi Mentijevi ljudi mogli dovoljno pribrano i efikasno upotrebiti svoje puške. A kada je stigao do vrha lavine, zavesa snežnih pahuljica zaklonila ga je od njihove eventualno preciznije vatre. Dok je zgrabio Moli za ruku i povukao ga prema vrhu planinskog prevoja. Između ubrzanih pušanih pucnjeva čuo se Mentijev nerazgovetan glas, a malo kasnije, kada su se begunac i mlada žena očajnički vinuli u sedla svojih konja, Mentijeva silueta se prva pojavila na prevoju ispod Vučjeg repa.

Odičknuo je pucanj i Dok je osetio da ga je nešto vrelo pogodilo u rame. Zafujljao se, ali je ipak uspeo da se održi u sedlu.

— Holideje!

Mentijev glas došlo je iz daljine, kao da dolazi iz pakla. Odbio se jednom, a zatim još više puta od li-

tica vrtlače, a onda je zamro odnet vetrom i prigušen snegom. U međuvremenu, hitre konjske noge ponele su begunce daleko od tog strašnog mesta.

Kada su prošli kroz prolaz Mrtvog Konjanika, Dok je ponovo pao iz sedla. Bio je to već treći pad u toku jednog časa i Moli Kon je znala da joj više neće uspeti da ga ponovo popne na konja. Veliki gubitak krvi oduzeo mu je snagu i svakim minutom Holidej je bio slabiji. Kuršum iz Mentijevog revolvra pogodio ga je u rame iznad plećke i izašao napred nešto niže, srećom na spoljnoj strani grudnog koša tako da rana sama po sebi ne bi bila velika da nije prešla teškim posledicama.

Kada ga je uz veliku muku odvikla u pećinu, bio je još svestan, ali je odmah posle toga izgubio svest. Kada je ponovo došao sebi, bilo je kasno posle podne i vazduh se profamio od brze puščane paljbe.

Upinjući se da se uspravi, ugledao je Moli koja je klečala pored ulaza i pucala u pravcu prolaza. — Ne Moli, nemoj, — progovorio je promuklim glasom, upola svestan od bolova. — Pucni će izazvati lavinu. Ovo je predeo gde se zemlja lako obrušava.

Noge su ga izdale i on se spustio na kolena. Puzeci s mukom po nodu pećine, dovikao se do devojke i pogledao uz put. Iz otvora snegom pokrivenog prolaza s vremena na vreme su brbljali crvenkasti plamenci iz revolverskih i puščanih cevi i dok je osmatrao, ušedao je Mentija kako skače iz jedne stene i trči prema pećini da bi uhvatio belog i belog zekona.

— Mentij...

S naporom je izgovorio mnsko ime. Znao je da će ih Mentij stići jer su bili umorni od napora učinjenih u toku jučerašnjeg i današnjeg dana. To se ostvarilo. Nalazio se tamo gore, čovek koji se nije mirio sa gubitkom, čovek za koga je Dok u izmaglici polusvesti pomišljao da se neće pomiriti ni sa neminovnošću činjenice kao što je smrt.

Onda je pogledao Moli i nešto kao da mu je razbistrilo misli i njegovom umornom, namučenom telu dalo podstrek za životom. Nije mogao da se bori za sebe jer za to nije imao snage. Ali, još uvek je disao i mogao da se bori za tamnokosu Moli...

Uzeo je pušku iz njene ruke i stao čvrst i siguran u sebe. — Uzmi konja i beži, Moli — rekao je. — Zadržacu ih do noći. Za to vreme ti ćeš odmaći.

Ali, ona nije htela da ode, što je on ustalom i znao. Ozbiljnog lica Dok je digao pušku i njen prodoran prasak odjeknuo je od stena i uzdrmao je nagomilane naslage snega. Sa prolaza mu je odgovorio ubrzan skoro jednodušan plotun i od toga planina kao da je zamumlala probuđena iz zimskog sna. Potočić snega kliznuo je niz liticu prolaza i za njim se skotrijalo nekoliko sitnih kamenčića.

Zatim se lagano sa vrha prevoja pokrenula ogromna masa snega, i uz potmuku grmljavinu koja je potresala temelje planinskih litica, srušila se niz lice litice do uzanog prolaza. Tu grmljavinu čula je i košona konjanika u plavim uniformama, koja je desetak milja daleko odatle jahala vrietnim putevima planine Velikog Roga.

— Svršeno je! — Izustio je Holidej.

dej tiho kada se tutnjava konačno utišala. Nije mogao verovati da Mentija više nema i da je drama završena.

Kratkotrajan priliv snage, koji mu je nešto ranije ulilo očajanje, potrajao je dovoljno dugo da se uz pomoć Moli Kon popne u sedlo svog konja. Moli ga je privezala za sedlo i Holidej je zapao u bolesne snove, bunilo koje je potrajalo skoro tri dana, sve dok se nije probudio u ogromnom krevetu u blizini kamina na kojem je pucketala vatra. Pogled mu se zadržao na licu koje se nadnelo nad njega.

— Moli...

— Oh, Dok, Dok! — zaplakala je Moli od radosti i dodir njene ruke kao da je odneo svaki bol.

— Kako...? — Zapitao je, ali je pitanje koje je nameravao da postavi dobilo odgovor pre nego što je završio rečenicu. Privučeno Molinim glasom u sobu je ušao snažan čovek u plavoj konjičkoj uniformi.

— Tako dakle, konačno je odlučio da otvori oči, zar ne? — rekao je pukovnik Bakli sijajući očima. Dodirnuo je Moli po ramenu. — Šta sam vam rekao, devojko? Ljudi njegovog kova ne umiru tako lako.

Primitivši zabunu u Holidejevim očima, Moli je ubrisala suze i rekla. — Dok, posle odrona lavine naišao smo na pukovnika. Posle mećave on

se uputio za nama u planinu. Spasao nam je život.

— Dok me je zadužio u Monroevoj Dolji — odgovorio je na to pukovnik.

Holidej je uspeo da se osmehne, ali je odmah zatim preko njegovog lica preletela senka. — A Menti? — zapitao ze.

— S njim je svršeno — odgovorio je Bakli. — Poslao sam dvojicu izvidnika da provere da li ima preživelih, ali nisu uspeli da se probiju iza lavine. Ako je neko i preživeo odron, taj više nije živ. Do sada su svi morali umreti od hladnoće... i vukova.

— Sve je svršeno, dragi — prošaptala je Moli. — Sve.

Dok se osmehnulo krajičkom usana. — Ne baš sve, Moli. Nešto još treba doživeti do kraja... nešto što je dosta davno počelo...

Ona ga je nežno poljubila i Dok je pomislio da se Mentijevo predviđanje ipak nije obistinilo. Umesto smrti sa šakama punim zlata, živeće i dalje ipak bogat, samo na drugi način... Način koji Duk Menti nije mogao razumeti.

Prigrlio je Moli ne sluteci da tog istog trenutka daleko gore u planini Velikog Roga, sa nožem u ruci, okružen čoporom gladnih vukova iskeženih željosti, Duk Menti lud od očajanja i straha očekuje smrt. Kaznu neumitne, pravilne prirode.

— K R A J —

čitajte sledeći broj **DOKA HOLIDEJA**

BROJ 158

izlazi 7. avgusta 1984.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.